Editura CORINT

Jules Verne

Un pământ cu susu-n jos

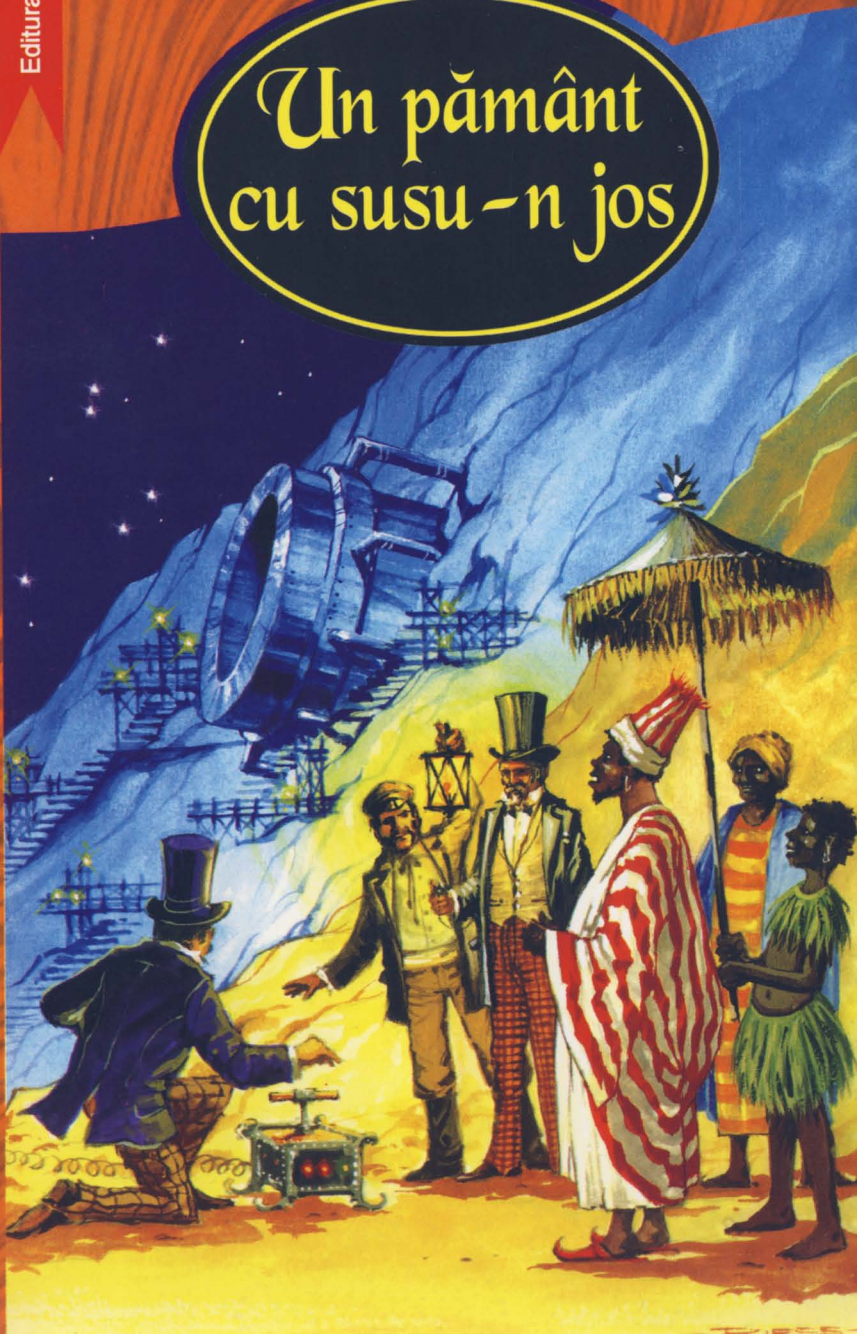

Jules Verne

UN PĂMÂNT CU SUSU-N JOS

Autor al unei opere vaste, Jules Verne (1828–1905) este unul dintre cei mai de seamă scriitori pentru tineret din toate timpurile. Opera sa romanescă este caracterizată prin interferența aventurii cu elementul de previziune a celor mai moderne cuceriri ale științei, rod al unei imaginații vizionare fără egal în epocă, anticipând cele mai cunoscute descoperiri din vremea noastră. „Un pământ cu susu-n jos" este o dovadă a spiritului năvalnic al genialului scriitor. Eroii din „De la Pământ la Lună" (apărut, de asemenea, la Editura Corint) vor, nici mai mult, nici mai puțin, decât să schimbe axa de rotație a Pământului! De ce? Cititorul va descoperi singur, parcurgând cu sufletul la gură savuroasele și pline de mister pagini ale acestui roman atât de original!

Coperta: Walter Riess
Redactor: Sorin Petrescu
Tehnoredactare computerizată: Mihaela Dumitru
Ilustrații: George Roux

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
VERNE, JULES
Un pământ cu susu-n jos / Jules Verne;
trad.: Manuela Coravu. - București: Corint, 2005
ISBN 973-653-785-4

I. Coravu, Manuela (trad.)

821.1331-31=135.1
821.133.1-311.3=135.1

Editura CORINT
Difuzare:
Str. Teodosie Rudeanu nr. 21, Sector 1, București
Tel: 222.19.49, 223.19.28; 26010.26; 222.40.34
Fax: 222.71.78
E-mail: vanzari@edituracorint.ro
Magazinul virtual al editurii: www.edituracorint.ro

Jules Verne
SANS DESSUS DESSOUS

Toate drepturile asupra acestei versiuni în limba română
sunt rezervate Editurii CORINT,
parte integrantă a Grupului Editorial Corint

Timbrul literar se plătește Uniunii Scriitorilor din România
Cont: RO44RNCB5101000001710001 / B.C.R., Sucursala UNIREA

Format: 16/54x84. Coli tipo: 20

Tiparul executat la:

fedprint
tipografie

Jules Verne

Un Pământ cu susu-n jos

Traducere de Manuela Coravu

CORINT
București, 2005

CUPRINS

I. În care North Polar Practical Association lansează un Document în cele două Lumi 5
II. În care sunt prezentați cititorului delegații englez, olandez, suedez, danez și rus 17
III. În care se face licitarea regiunilor de la Polul Arctic 30
IV. În care apar vechi cunoștințe ale tinerilor noștri cititori 41
V. Și, în primul rând, putem admite că există zăcăminte de cărbune în apropierea Polului Nord? 48
VI. În care este întreruptă o convorbire telefonică între doamna Scorbitt și J.T. Maston 56
VII. În care președintele Barbicane nu spune mai mult decât trebuie să spună 67
VIII. „Ca pe Jupiter?" a spus președintele *Gun-club*-ului 79
IX. În care își face simțită prezența un *Deus ex machina* de origine franceză 84
X. În care încep să-și facă apariția diverse manifestări de neliniște 88
XI. Ce se află în carnetul lui J.T. Maston și ce nu se mai află 99
XII. În care J.T. Maston continuă eroic să tacă 105
XIII. La sfârșitul căruia J.T. Maston dă un răspuns într-adevăr epic 113
XIV. Foarte scurt, dar în care x-ul capătă o valoare geografică 121
XV. Care conține câteva detalii, într-adevăr, interesante pentru locuitorii globului terestru 122
XVI. În care corul nemulțumiților capătă nuanțe de crescendo și ninforzando 129
XVII. Ce s-a realizat în Kilimanjaro în timpul a opt luni din acest an memorabil 134
XVIII. În care populațiile din Wamasai așteaptă ca președintele Barbicane să dea comanda „Foc!" 144
XIX. În care J.T. Maston regretă poate zilele când mulțimea voia să-l linșeze 147
XX. Care încheie această curioasă poveste pe cât de adevărată, pe atât de neverosimilă 154
XXI. Foarte scurt, dar foarte liniștitor pentru viitorul lumii 160

I

ÎN CARE NORTH POLAR PRACTICAL ASSOCIATION LANSEAZĂ UN DOCUMENT ÎN CELE DOUĂ LUMI

— Deci, domnule Maston, dumneavoastră pretindeți că nici o femeie nu a reușit vreodată să-și aducă contribuția la dezvoltarea științelor matematice sau experimentale?

— Cu cel mai mare respect, sunt obligat, doamnă Scorbitt, răspunse J.T. Maston. Sunt de acord că au existat sau că există matematiciene remarcabile, în special în Rusia. Dar, datorită conformației creierului său, nu există vreo femeie care să poată deveni un Arhimede și cu atât mai puțin un Newton.

— Oh, domnule Maston, dați-mi voie să protestez în numele sexului meu...

— Sex cu atât mai fermecător, doamnă Scorbitt, cu cât nu este făcut pentru studiile abstracte.

— Deci, după dumneavoastră, domnule Maston, văzând un măr căzând, nici o femeie n-ar fi putut să descopere legile gravitației universale, așa cum a făcut-o ilustrul savant englez la sfârșitul secolului al XVII-lea?

— Văzând un măr căzând, doamnă Scorbitt, o femeie n-ar fi avut vreo altă idee... decât de-al mânca... după exemplul mamei noastre Eva!

— Deci, văd că dumneavoastră denigrați orice aptitudine a noastră pentru cercetările abstracte...

— Orice aptitudine?... Nu, doamnă Scorbitt. Și, totuși, am să vă atrag atenția că, de când există locuitori pe Terra, deci și femei, nu există nici o descoperire științifică asemănătoare celor ale lui Aristotel, Euclid, Kepler, Laplace, datorată unui creier feminin.

— Acest lucru constituie pentru dumneavoastră un motiv pentru ca și trecutul să semene irevocabil cu viitorul?

— Hm! Ceea ce nu s-a realizat timp de mii și mii de ani nu se va realiza niciodată... fără îndoială!

— Deci, îmi dau seama, domnule Maston, că trebuie să ne resemnăm și că nu suntem într-adevăr bune...

— Decât să fiți bone! răspunse J.T. Maston.

Și acest lucru îl spuse cu acea amabilă galanterie pe care o poate avea un savant îmbuibat cu X-uri. Doamna Evangeline Scorbitt fu nevoită să se mulțumească cu această concluzie, de altfel.

— Ei bine, domnule Maston, continuă ea, fiecare cu soarta lui în această lume. Rămâneți extraordinarul calculator care sunteți. Consacrați-vă cu totul problemelor operei mărețe căreia, dumneavoastră și prietenii dumneavoastră, vă veți închina existența. Eu voi rămâne „femeia bună" care trebuie să fiu, asigurând aportul meu pecuniar...

— Pentru care vă rămânem veșnic recunoscători, răspunse J.T. Maston.

Doamna Evangeline Scorbitt roși fermecător, căci simțea, dacă nu pentru savanți în general, cel puțin pentru J.T. Maston o simpatie într-adevăr ciudată. Inima unei femei nu este oare un abis de nepătruns?

Opera la care se referea era imensă într-adevăr, iar bogata văduvă americană se hotărâse să-i consacre un capital important.

Voi expune mai jos care era această operă și scopul pe care inițiatorii ei pretindeau să-l atingă.

Pământurile arctice propriu-zise cuprind, după părerea lui Maltebrun, Reclus, Saint-Martin și a celor mai autorizați geografi:

1. Devonul nordic, adică insulele acoperite de ghețuri ale Mării Baffin și ale Strâmtorii Lancaster.

2. Georgia nordică formată din Țara lui Banks și din numeroase insule, cum ar fi insulele Sabine, Byam-Martin, Griffith, Corn-Wallis și Bathurst.

3. Arhipelagul Baffin-Parry, alcătuit din diferite regiuni ale continentului circumpolar, denumite Cumberland, Southampton, James-Sommerset, Boothia-Felix, Melville și altele aproape necunoscute.

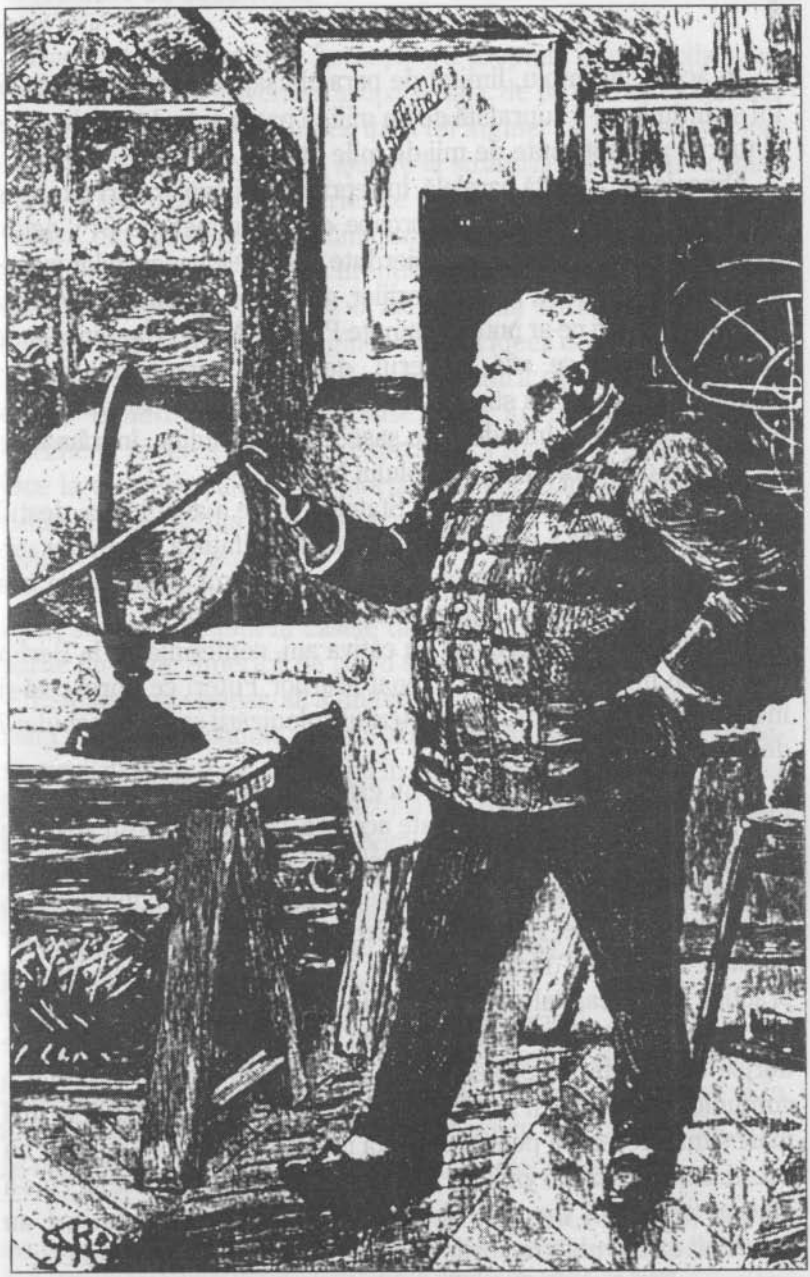

J. T. Maston.

În acest ansamblu, limitat de paralela șaptezeci și opt, pământul se întinde pe-o suprafață de un milion patru sute de mii de mile[1] și mările pe șapte sute de mii de mile pătrate.

Dincolo de această paralelă, întreprinzătorii exploratori moderni au reușit să avanseze până aproape de latitudinea de 84°, determinând poziția câtorva coaste pierdute în spatele banchizelor înalte, dând nume capurilor, promontoriilor, golfurilor și golfulețelor acestor vaste ținuturi ce-ar putea fi numite Podișul Arctic. Dar dincolo de paralela optzeci se află misterul, dezideratul irealizabil al cartografilor și nimeni nu știe încă dacă acolo se găsesc pământuri sau mări ascunse, pe o întindere de șase grade latitudine, îngrămădire de ghețuri de netraversat ale Polului Nord.

În acest an 189..., guvernul Statelor Unite a avut ideea, destul de neașteptată, de a propune scoaterea la licitație a regiunilor circumpolare încă neexplorate — regiuni a căror concesiune era solicitată de-o societate americană recent înființată.

Este adevărat că, în urmă cu câțiva ani, conferința de la Berlin formulase un cod special, destinat Marilor Puteri ce doresc să-și însușească bunul altuia, sub pretextul colonizării sau al deschiderii de debușee comerciale.

Totuși, se pare că acest cod nu este aplicabil în acest caz, domeniul polar nefiind locuit. Cu toate acestea, cum ceea ce nu aparține nimănui aparține tuturor, noua societate nu dorea să „ia", ci doar să „achiziționeze", pentru a evita astfel viitoarele reclamații.

În Statele Unite, nu exista proiect atât de îndrăzneț, sau chiar aproape irealizabil fără o mulțime de amatori atrași de laturile practice și de capitaluri pentru a le realiza. S-a mai văzut acest lucru, în urmă cu câțiva ani, când *Gun-Club*-ul din Baltimore dorise să trimită un proiectil în Lună, în speranța de-a obține o comunicare directă cu satelitul nostru. Și cine furnizează cele mai mari sume necesare pentru această interesantă tentativă, dacă nu acești întreprinzători yankei? Și, dacă ea a avut loc, acest lucru s-a datorat celor doi membri ai clubului mai sus-menționat, ce au îndrăznit să înfrunte riscurile acestei experiențe supraomenești!

[1] O milă terestră = 1.609,3 m.

Dacă într-o zi, un nou Lesseps[1] va propune construcția unui canal enorm ce va traversa Europa și Asia, de pe țărmul Oceanului Atlantic până la Marea Chinei, dacă un inginer de foraj se va oferi să foreze pământul pentru a ajunge la straturile de silicați în stare fluidă, aflate deasupra materiei de fuziune, în scopul de-a scoate căldură din chiar miezul Pământului, dacă un electrician întreprinzător va dori să adune curenții împrăștiați pe toată suprafața pământului, pentru a forma o inepuizabilă sursă de căldură și lumină, dacă un îndrăzneț inginer va avea ideea de-a înmagazina în enorme rezervoare excesul de temperatură estivală, pentru a o restitui iarna în zonele friguroase, dacă un hidrotehnician fără pereche ar încerca să utilizeze forța vie a mareelor pentru a produce la discreție căldură sau forță, câte societăți anonime sau în comandită nu ar lua ființă pentru a duce la bun sfârșit sute de proiecte de acest gen!

În capul listelor de subscripție vom găsi americani, și râuri de dolari se vor precipita în casele de bani ale societăților, așa cum marile fluvii ale Americii de Nord se varsă în oceane.

Este natural, așadar, să admitem că opinia publică a fost surescitată când s-a răspândit această veste, destul de ciudată, că regiunile arctice vor fi puse la licitație în profitul celui ce va oferi cel mai mare preț. De altfel, nu era deschisă nici o subscripție publică pentru această licitație. Capitalurile erau strânse dinainte — cum se va vedea mai târziu, atunci când va fi vorba de folosirea domeniului, devenit proprietatea noilor cumpărători.

Să folosești teritoriul arctic?... Probabil că această idee nu a încolțit decât în capetele unor nebuni!

Totuși, proiectul era pe cât se poate de serios.

Într-adevăr, un Document a fost trimis ziarelor de pe cele două continente, gazetelor europene, africane, oceaniene, asiatice și în același timp americane. Acesta se încheia cu o cerere de anchetă de *commodo et incommodo*[2] din partea celor interesați.

---

[1] Lesseps, Ferdinand, viconte de (1805–1894), diplomat și om de afaceri francez. Între anii 1859 și 1869, a dirijat lucrările de construcții ale Canalului de Suez.

[2] Despre avantaje și dezavantaje; termen juridic (în latină, în text).

Ziarul *New York Herald* a fost primul cea a primit Documentul. Astfel, nenumărații abonați ai lui Jordan Bennett au putut citi, în numărul din 7 noiembrie, următorul comunicat ce făcu repede înconjurul lumii savanților și industriașilor, fiind receptat în diverse feluri.

„În atenția locuitorilor globului terestru,

Regiunile Polului Nord, situate dincolo de latitudinea nordică de 84°, nu au putut fi puse încă în exploatare din admirabilul motiv că încă nu au fost explorate.

Punctele extreme, descoperite de navigatorii de diferite naționalități, sunt următoarele, în latitudine:

— 82°45', atins de englezul Parry în iulie 1847 pe cel de-al douăzeci și optulea meridian vestic, în nordul arhipelagului Spitzberg.

— 83°20'28", atins de Markhamm din expediția engleză a lui Sir George Nares, în mai 1876, pe meridianul cincizeci vest, în nordul Țării lui Grinnell.

— 83°35', atins de Lockwood și Brainard, din expediția americană a locotenentului Greely, în mai 1882, pe meridianul patruzeci și doi vest, în nordul Țării lui Nares.

Deci regiunea ce se întindea între paralela optzeci și patru și Pol, pe o distanță de șase grade, se poate considera ca un domeniu indiviz între diversele state ale globului și prin esență susceptibilă să se transforme în proprietate privată, după o licitație publică.

Or, în conformitate cu principiile de drept, nimeni nu este obligat să rămână în indiviziune. Deci Statele Unite ale Americii, bazându-se pe aceste principii, au hotărât să provoace înstrăinarea acestui domeniu.

O societate a luat ființă la Baltimore sub denumirea North Polar Practical Association, *reprezentând în mod oficial Confederația americană. Această societate își propune să achiziționeze mai sus-numita regiune, în urma unui act întocmit în toată regula, care-i va conferi un drept absolut de proprietate asupra continentelor, insulelor, insulițelor, mărilor, lacurilor, fluviilor, râurilor și a*

oricăror cursuri de apă, din care se compune actualmente solul arctic fie că este acoperit de gheţuri eterne, fie că aceste gheţuri se topesc în perioada verii.

Este specificat că acest drept de proprietate nu va putea fi susceptibil de caducitate nici în cazul în care modificări de orice natură ar interveni în starea geografică şi meteorologică a globului terestru.

Adus la cunoştinţa locuitorilor celor două Lumi; toate Puterile vor fi admise să participe la licitaţia ce va avea loc în profitul celui mai ofertant şi ultim licitator.

Data licitaţiei este fixată pentru 3 decembrie anul prezent, în sala „Auctions" din Baltimore, Maryland, Statele Unite ale Americii.

A se adresa pentru informaţii domnului William S. Forster, agent provizoriu al North Polar Practical Association, *93, High-Street, Baltimore."*

Că această comunicare poate fi considerată drept absurdă, fie! Dar trebuie să recunoaştem că este perfectă în ceea ce priveşte claritatea şi sinceritatea. De altfel, ceea ce-o făcea foarte serioasă era faptul că guvernul federal concesionase, încă de pe acum, unele teritorii arctice, în cazul în care licitaţia îl va face definitiv proprietar.

Pe scurt, opiniile erau împărţite. Unii nu voiau să vadă decât una din acele prodigioase *humbugs*[1] americane, care ar depăşi limitele reclamei neruşinate, dacă neghiobia umană n-ar fi nemărginită.

Alţii credeau că această propunere merită să fie primită cu seriozitate. Şi aceştia insistau tocmai pe faptul că noua societate nu făcea deloc apel la banii publici. Societatea pretindea că va achiziţiona aceste regiuni nordice doar cu capitalurile sale. Deci nu încerca să atragă dolarii, bancnotele, aurul şi argintul naivilor pentru a-şi umple ei casele de bani. Nu! Nu cerea să cumpere din propriile-i fonduri bunul imobil circumpolar.

[1] Escrocherie (în engleză, în text).

Cunoscătorii aveau impresia că Societatea de mai sus n-ar trebui decât să invoce pur și simplu dreptul primului ocupant, în momentul în care vor lua în posesie acest teritoriu a cărui vânzare o provoacă. Dar dificultatea stătea tocmai în acest lucru, deoarece, până atunci, accesul Polului părea să fie interzis omului. Deci, în cazul în care Statele Unite vor deveni proprietarul acestor teritorii, concesionarii doreau să aibă un contract în bună regulă, pentru ca nimeni să nu poată să le conteste dreptul mai târziu. Nu putem să-i condamnăm pentru acest lucru. Acționăm cu prudență și, atunci când este vorba să contractezi angajamente într-o afacere de acest gen, nici o precauție legală nu este de prisos.

De altfel, Documentul avea inclusă o clauză, tocmai în scopul înlăturării contestațiilor ulterioare. Această clauză urma să dea naștere la interpretări contradictorii, căci sensul ei precis scapă până și minților celor mai luminate. Este vorba despre ultima clauză care stipula că „dreptul de proprietate nu va putea fi susceptibil de caducitate nici în cazul în care modificări de orice natură ar interveni în starea geografică și meteorologică a globului terestru".

Ce însemna această frază? Ce eventualitate dorea să prevină? Cum ar putea Pământul să sufere o modificare de care geografia sau meteorologia vor trebui să țină seama, mai ales în ceea ce privește teritoriile puse la licitație?

„Desigur", spuneau cei avizați, „trebuie să fie ceva la mijloc!"

Interpretările aveau mare succes și acest lucru era benefic pentru a exersa perspicacitatea unora sau curiozitatea altora.

Ziarul *Ledger* din Philadelphia publică mai întâi această notiță glumeață:

„Viitorii cumpărători de teritorii arctice au aflat desigur că, în urma unor calcule, o cometă cu nucleu solid va lovi în curând Pământul, iar șocul va produce schimbările geografice și meteorologice despre care este vorba în clauza citată".

Fraza era puțin cam lungă, așa cum trebuie unei fraze ce se pretinde științifică, dar nu aducea nici o lămurire. De altfel, probabilitatea unei loviri de o cometă de acest gen nu putea fi acceptată de oamenii serioși. Oricum, era de neconceput ca aceia ce voiau să obțină o concesiune să se preocupe de-o astfel de eventualitate ipotetică.

Ziarul *Delta* din New Orleans se întreba dacă, din întâmplare, noua Societatea nu crede că precesiunea[1] echinocțiilor ar putea produce unele modificări care să favorizeze explorarea lor?

— Și de ce nu, dacă această mișcare modifică paralelismul axei sferoidului nostru? se întreba ziarul *Hamburger-Correspondent*.

— Într-adevăr, răspundea *Revue Scientifique*, din Paris. Adhémar, în lucrarea sa „Revoluțiile mării", a lansat ideea că precesiunea echinocțiilor, combinată cu mișcarea seculară a marii axe a orbitei terestre, ar fi de natură să aducă o modificare, pe o perioadă lungă de timp, în temperatura medie a diverse puncte ale Pământului și în cantitățile de gheață acumulate la cei doi poli ai lui!

— Nu este sigur, răspunde *Revue d'Edimburg*. Și chiar dacă ar fi așa, nu este nevoie de o perioadă de douăsprezece mii de ani pentru ca steaua Vega să devină steaua noastră polară ca urmare a acestui fenomen și ca situația teritoriilor arctice să fie schimbată din punct de vedere climateric!

— Ei bine, riposta ziarul *Dagblad* din Copenhaga, peste douăsprezece mii de ani, va veni vremea să vărsăm fondurile necesare. Dar, înainte, nu merită să riști nici o coroană[2]!

Totuși, dacă este posibil ca *Revue Scientifique* să aibă dreptate cu Adhémar, este sigur că North Polar Practical Association nu s-a gândit niciodată la această modificare datorată precesiunii echinocțiilor.

De fapt, nimeni nu știa ce înseamnă această clauză a faimosului document, nici despre ce schimbare cosmică era vorba în viitor.

---

[1] Deplasare lentă și în sens retrograd a punctelor de echinocțiu care face ca anotimpurile să revină înaintea îndeplinirii revoluției aparente a Soarelui.

[2] Moneda națională a Danemarcei.

Pentru a afla, poate că ar fi fost de-ajuns să te adresezi Consiliului de administrație al noii Societăți, și în special președintelui ei. Dar președintele... era necunoscut! Necunoscuți erau, de asemenea, și secretarul, și membrii acestui Consiliu. Nu se știa nici cine emisese Documentul. Fusese adus la redacția ziarului *New York Herald* de un anume William S. Forster, din Baltimore, onorabil angrosist de morun, în numele firmei Ardrinell & Co. din Terra Nova, evident un om de paie. La fel de mut în privința acestui subiect ca și produsele din magazinele sale! Nici cei mai curioși și nici cei mai ingenioși reporteri nu reușiseră să afle nimic de la el.

Pe scurt, această North Polar Practical Association era atât de anonimă, că nu putem să avansăm nici un nume. Era ultimul cuvânt al anonimatului.

Totuși, chiar dacă inițiatorii acestei întreprinderi persistau în a-și învălui personalitățile într-un mister absolut, scopul lor era foarte clar indicat în Documentul adus la cunoștința publicului din cele două Lumi.

Era vorba despre dobândirea în proprietate a părții din regiunile arctice, delimitate circular de paralela de 84°, în care Polul Nord ocupă punctul central.

Nimic mai exact, de altfel, căci dintre exploratorii moderni cei ce s-au apropiat cel mai mult de acest punct inaccesibil, Pary, Marckham, Lockwood și Brainard au rămas în afara acestei paralele. În ceea ce-i privește pe ceilalți navigatori ai mărilor boreale, ei s-au oprit la latitudini cu mult inferioare acesteia: Payer, în 1874, la 82°15' la nord de Țara lui Franz-Joseph și de Novaja Zemlia; Léout, în 1870, la 72°47' deasupra Siberiei; De Long în expediția vasului *Jeannette*, în 1879, la 78°45' în apropierea insulelor ce-i poartă numele. Ceilalți trecuseră de Noua Siberie și Groenlanda, la înălțimea Capului Bismarck, dar nu depășiseră șaptezeci și șase, șaptezeci și șapte și șaptezeci și nouă grade latitudine. Deci, lăsând o distanță de douăzeci și cinci de minute de arc, între punctul 83°35' unde Lockwood și Brainard au pus piciorul și paralela optzeci și patru, așa cum era menționat în Document, North Polar

Practical Association nu încălca descoperirile anterioare. Proiectul conținea un teren virgin unde nu călcase picior de om.

Iată care este întinderea acestei porțiuni din glob, delimitată de paralela optzeci și patru:

De la 84° la 90° sunt șase grade; între fiecare grad distanța este de șaizeci de mile, raza cercului este de trei sute șaizeci de mile și diametrul de șapte sute douăzeci de mile. Așadar, rotunjind, circumferința este de două mii două sute șaizeci de mile, și suprafața de patru sute șapte mii de mile pătrate.[1]

Este aproape a zecea parte din întreaga Europă, o bucată frumușică deci!

Documentul, așa cum am văzut, stabilea principiul că aceste regiuni, încă nerecunoscute geografic, neaparținând nimănui, aparțineau, prin urmare, tuturor. Era de presupus, așadar, că majoritatea Puterilor nu se gândeau să revendice nimic din acestea. Dar era sigur că cel puțin statele limitrofe ar dori să considere aceste regiuni ca o prelungire a posesiunilor lor spre nord și, ca urmare, să se prevaleze de un drept de proprietate. Și, de altfel, pretențiile lor sunt cu atât mai mult justificate cu cât descoperirile făcute în ansamblul teritoriilor arctice se datorează în special conaționalilor lor. Guvernul federal, reprezentat de noua Societate, le soma să-și revendice drepturile și pretindea că le va despăgubi cu prețul de cumpărare. Oricum, partizanii lui North Polar Practical Association nu încetau să repete: proprietatea era indiviză și, deoarece nimeni nu era obligat să rămână în indiviziune, nimeni nu va putea să se opună licitării acestui vast domeniu.

Statele ale căror drepturi erau indiscutabile, fiind state limitrofe, erau în număr de șase: America, Anglia, Danemarca, Suedia-Norvegia, Olanda, Rusia. Dar și alte state ar putea să invoce faptul că unele descoperiri au fost făcute de marinarii și exploratorii lor.

Astfel, Franța ar fi putut interveni, deoarece unii dintre fiii săi au luat parte la expedițiile ce au avut drept obiectiv cucerirea unor teritorii circumpolare. Am putea cita, printre alții, pe acel curajos

[1] Sau 70.650 leghe pătrate de 25 la grad, adică puțin mai mult de două ori suprafața Franței care este de 54.000.000 ha (n.a.).

Bellot, mort în 1853, pe meleagurile insulei Beechey, în timpul expediției vasului *Phénix,* trimis în căutarea lui John Franklin. Să nu-l uităm pe... Octave Pavy, mort în 1884, în apropierea Capului Sabine, în timpul vizitei misiunii Grechy la fortul Conger. N-ar fi nedrept să dăm uitării nici acea expediție care, în 1838–1839, i-a dus până în Marea Spitzberg pe Charles Martins, Marmier, Bravais și pe curajoșii lor tovarăși.

Cu toate acestea, Franța nu a considerat că trebuie să se amestece în această afacere mai mult comercială decât științifică și și-a abandonat felia din tortul polar, în care celelalte Puteri și-ar fi putut rupe dinții. Poate că a avut dreptate și bine a făcut.

La fel și Germania. Ea avea la activ, încă din 1671, expediția hamburghezului Frédéric Martens în insula Spitzberg și, în 1869–1870, expedițiile vaselor *Germania* și *Hansa,* comandate de Koldervey și Hegeman, care au ajuns până la capul Bismarck navigând de-a lungul Groenlandei.

La fel a procedat și Austro-Ungaria, cu toate că era deja proprietara Țării lui Franz-Joseph, situată în nordul litoralului siberian.

În ceea ce privește Italia, care nu avea nici un drept să intervină, nici nu interveni, oricât de incredibil ar părea.

Mai erau samoiezii din Siberia asiatică, eschimoșii care sunt răspândiți în special în teritoriul Americii de Nord, indigenii din Groenlanda, din Labrador, din arhipelagul Baffin-Parry, din insulele Aleutine, grupați între Asia și America, în sfârșit, cei care, sub denumirea de ciuci, locuiesc vechea Alaskă rusă, însă devenită americană în 1867. Dar aceste populații, de fapt, adevărații băștinași, incontestabilii autohtoni ai regiunilor din nord nu aveau nici un cuvânt de spus. Și, de altfel, cum ar fi putut licita acești nenorociți, oricât de mică ar fi fost cauțiunea, cu ocazia vânzării făcute de North Polar Practical Association? Și cum ar fi plătit acești bieți oameni? Cu cochilii, cu colți de morsă sau cu ulei de focă? Și totuși, acest domeniu ce urma să fie licitat le aparținea, de fapt, ca drept al primilor locuitori! Dar eschimoșii, ciucii, samoiezii!... Nimeni nu-i consultă pe aceștia! Așa e lumea!

II

ÎN CARE SUNT PREZENTAŢI CITITORULUI DELEGAŢII ENGLEZ, OLANDEZ, SUEDEZ, DANEZ ŞI RUS

Documentul merita un răspuns. Într-adevăr, dacă noua asociație achiziționa regiunile boreale, acestea vor deveni proprietatea definitivă a Americii, sau mai bine spus a Statelor Unite, a cărei Confederație plină de viață tinde să se mărească încontinuu. Deja, de câțiva ani, cedarea teritoriilor de nord-vest făcute de Rusia, de la Cordilierii nordici până la Strâmtoarea Behring, îi adusese o bună bucată din Lumea Nouă. Trebuie deci să admitem că anexarea teritoriilor arctice republicii federale n-ar prea fi pe placul celorlalte Puteri.

Totuși, așa cum am mai spus, diferite state din Europa și Asia, nelimitrofe cu aceste regiuni, au refuzat să ia parte la această licitație ciudată, atât timp cât rezultatele păreau problematice. Doar Puterile ale căror granițe se apropiau de paralela de 84° se hotărâseră să-și revendice drepturile prin intermediul delegaților oficiali. De altfel, vom vedea: nu pretindeau decât să cumpere cu un preț nu prea mare, căci era vorba despre un domeniu în posesia căruia va fi poate imposibil să intre. Totuși, nesătula Anglie socoti de cuviință să deschidă un credit destul de mare agentului său.

Trebuie să ne grăbim să spunem că cedarea de teritorii circumpolare nu amenința în nici un fel echilibrul european și nu trebuia deci să rezulte vreo complicație internațională. Domnul von Bismarck, marele cancelar încă în viață, nici nu-și încruntă sprâncenele-i groase de Jupiter german.

Mai rămâneau, așadar, Anglia, Danemarca, Suedia-Norvegia, Olanda, Rusia, ce urmau să fie admise să-și lanseze licitațiile în fața evaluatorului din Baltimore, împotriva Statelor Unite. Prin urmare, această calotă înghețată a Polului, a cărei valoare comercială era cel puțin îndoielnică, va reveni celui ce va oferi mai mult.

Iată, în plus, rațiunile personale pentru care cele cinci state europene doreau în mod destul de rațional ca adjudecarea să fie făcută în profitul lor.

Suedia-Norvegia, proprietara Capului Nord, situat dincolo de paralela șaptezeci, nu ascundea că se considera ca având drepturi asupra vastelor spații ce se întindeau până în Arhipelagul Spitzberg și, dincolo, până la Pol chiar. Într-adevăr, norvegianul Kleilhau, celebrul suedez Nordenskjöld nu contribuiseră oare la progresele geografice în acele locuri? Incontestabil că da!

Danemarca spunea următoarele: ea era deja stăpâna Islandei și a insulelor Feroë, aproape de linia Cercului Polar, coloniile fondate în nordul regiunilor arctice îi aparțineau — insulele Diskö în Strâmtoarea Davis, Holstein, Groven, Godhavn, Upernavik în Marea Baffin și pe coasta vestică a Groenlandei. În plus, faimosul navigator Behring, de origine daneză, cu toate că era atunci în slujba Rusiei, trecuse, încă din 1728, prin strâmtoarea căreia îi dăduse numele, înainte de-a se duce, treisprezece ani mai târziu, să moară împreună cu oamenii din echipaj, pe țărmul unei insule ce-i poartă de asemenea numele! Mai înainte, în anul 1619, navigatorul Jean Munka a explorat coasta de est a Groenlandei și a determinat poziția mai multor puncte necunoscute înaintea lui. Danemarca avea deci drepturi serioase să participe la licitație.

Pentru Olanda, marinarii săi Barents și Heenskerk vizitaseră Arhipelagul Spitzberg și Insula Novaja Zemlja, încă de la sfârșitul secolului al XVI-lea. Jean Mayen, unul dintre copiii acestei țări, în urma îndrăzneței expediții spre nord din 1611, a adus Olandei posesiunea insulei ce-i poartă numele și care se află dincolo de paralela de șaptezeci și unu de grade. Deci trecutul său îi dădea acest drept.

Rușii, cu Alexei Cirikov, având pe Behring în subordine, cu Pavluțki, a cărui expediție din 1751 a ajuns dincolo de limitele Mării Polare, cu căpitanul Martin Spanberg și locotenentul William Walton, care s-au aventurat în acele locuri necunoscute în 1739, au luat o parte importantă la cercetările făcute în strâmtoarea ce separă Asia de America.

În plus, având în vedere poziția teritoriilor siberiene, întinse pe o sută douăzeci de grade până la limitele extreme ale Kamciatkăi, de-a lungul acestui vast țărm asiatic, unde trăiesc samoiezi, iakuți, ciuci și alte populații supuse autorității lor, pe paralela șaptezeci și cinci, la mai puțin de nouă sute de mile de Pol, nu posedă oare insulele și insulițele din Arhipelagul Novosibirsk, insulele Liahov, descoperite la începutul secolului al XVIII-lea? În sfârșit, în 1764, înaintea englezilor, înaintea americanilor, înaintea suedezilor, navigatorul Ciciagov a căutat o trecere prin nord, pentru a scurta drumul între cele două continente.

Totuși, judecând bine lucrurile, se pare că americanii erau cei mai interesați să devină proprietarii acelui punct inaccesibil al globului terestru. Și ei încercaseră adesea să-l atingă, străduindu-se să-l găsească pe sir John Franklin, cu Grinnell, Kane, Hayes, Greely, De Long și alți navigatori îndrăzneți.

Și ei ar fi putut să invoce situația geografică a țării lor, care se întinde până dincolo de Cercul Polar, de la Strâmtoarea Behring până la Golful Hudson. Toate aceste pământuri, toate aceste insule, Wollaston, Prințul-Albert, Victoria, Regele Wilhelm, Melville, Cockburne, Banks, Baffin, fără a mai pune la socoteală miile de insulițe ale acestui arhipelag, sunt ca un fel de prelungire care-i leagă de paralela 90°. Și apoi, dacă Polul Nord se leagă, printr-o linie aproape neîntreruptă de teritorii, de unul dintre marile continente ale globului, acesta nu-i mai degrabă America decât prelungirile Asiei și Europei? Prin urmare, nimic mai normal că propunerea de cumpărare fusese făcută de guvernul federal în profitul unei Societăți americane, căci, dacă o Putere avea drepturile cele mai puțin discutabile de-a poseda domeniul polar, aceasta era Statele Unite ale Americii.

Trebuie totuși să recunoaștem că Regatul Unit, care poseda Canada și Columbia britanică ai căror marinari se distinseseră în expedițiile arctice, avea de asemenea motive serioase pentru a dori să anexeze această parte a globului vastului său imperiu colonial. Ziarele engleze discutară deci îndelung timp și cu patimă.

— Da, fără îndoială, răspunse geograful englez Kliptringan, într-un articol din ziarul *Times*, care făcu senzație. Da! Suedezii, danezii, olandezii, rușii și americanii pot să se prevaleze de drepturile lor. Dar Anglia ar face o greșeală dacă ar lăsa să-i scape acest teritoriu. Partea de nord a continentului nu-i aparținea deja? Aceste pământuri, insule care îl compun nu au fost oare cucerite de proprii exploratori, începând cu Willoughby care a vizitat arhipelagul Spitzberg și Novaja Zemlja în 1739, până la Mac Clure, al cărui vas a străbătut în 1853 Pasajul de Nord-Vest?

„Și apoi", declara ziarul *Standard* prin pana amiralului Fize, „Frohöher, Davis, Hael, Weymonth, Hudson, Baffin, Cook, Ross, Parry, Beechey, Belcher, Franklin, Mulgrave, Scoresby, Mac Clintock, Kennedy, Nares, Collinsen, Archer nu erau oare de origine anglo-saxonă, și deci care țară ar putea să revendice de drept partea din regiunile arctice pe care acești navigatori nu reușiseră încă să le atingă?"

„Fie!" ripostă ziarul *Courier de San-Diego* (California). „Să punem lucrurile la punct și, deoarece există o chestiune de amor propriu între Statele Unite și Anglia, să precizăm că: dacă englezul Markham, din expediția lui Nares, a ajuns până la 83°20' latitudine nordică, americanii Lockwood și Brainard, din expediția lui Greechy, au depășit-o cu 15' de grad și au făcut să strălucească cele treizeci și opt de stele[1] din steagul Statelor Unite la latitudinea de 83°35'. Deci, lor le revine onoarea să se fi apropiat cel mai mult de Polul Nord!"

Iată, așadar, care au fost atacurile și răspunsurile!

În sfârșit, inaugurând seria navigatorilor care s-au aventurat în regiunile arctice, trebuie să-l mai cităm și pe venețianul Cabot, în 1498, și pe portughezul Corteréal, în 1500, care au descoperit Groenlanda și Labradorul.

Dar nici Italiei și nici Portugaliei nu le trecea prin cap să ia parte la licitația proiectată, nepăsându-le cine va fi beneficiarul.

[1] La data la care a fost scris romanul (începutului anului 1889), din Confederație făceau parte doar 38 de state. Ultimul stat, al 50-lea, Hawaii, intră în Confederație în 1959.

Cum prevăzusem, lupta nu va fi susținută cu ardoare și cu mari sume de dolari și lire sterline decât de Anglia și America.

Totuși, la propunerea Societății North Polar Practical Association, țările limitrofe ținuturilor boreale se consultaseră în cadrul congreselor industriașilor și savanților. După dezbateri, se hotărâseră să intervină în cadrul licitației a cărei dată fusese fixată pentru 3 decembrie la Baltimore, alocând delegațiilor lor un credit ce nu putea fi depășit. În ceea ce privește suma obținută în urma vânzării, ea urma să fie împărțită între cele cinci state ieșite din cursă, care o încasau ca indemnizație, renunțând astfel la orice drept în viitor asupra acestui teritoriu.

Cu toate că acest lucru nu decurse ușor, fără discuții, afacerea sfârși cu bine. Statele interesate acceptară ca licitația să aibă loc la Baltimore, așa cum anunțase guvernul federal. Delegații, înarmați cu scrisorile de credit respective, părăsiră Londra, Haga, Stockholm, Copenhaga, Sankt-Petersburg și sosiră în Statele Unite cu trei săptămâni înainte de ziua fixată pentru licitație.

În acea epocă, America nu era încă reprezentată decât de delegatul Societății North Polar Practical Association, acel William S. Forster, al cărui nume figura singur pe Documentul din 7 noiembrie, apărut în *New York Herald.*

Iată acum care erau delegații statelor europene, cei ce fuseseră aleși și pe care este necesar să-i prezentăm prin câteva trăsături.

Pentru Olanda: Jacques Jansen, fostul consilier pentru Indiile Olandeze, cincizeci și trei de ani, gras, scund, cu pieptul lat, brațe scurte, picioare scurte și arcuite, ochelari cu ramă de aluminiu, o față rotundă și colorată, părul vâlvoi, favoriți încărunțiți, un om de treabă, puțin neîncrezător într-o afacere ale cărei consecințe practic nu le înțelegea.

Pentru Danemarca: Eric Baldenak, fost vice-guvernator al posesiunilor groenlandeze, statură mijlocie, cu unul din umeri puțin lăsat, burduhănos, cap enorm, mereu în mișcare, atât de miop încât își tocea vârful nasului pe caietele și cărțile sale, având propriile-i păreri de nezdruncinat în privința drepturilor țării sale pe care-o considera ca legitima proprietară a regiunilor de nord.

Pentru Suedia-Norvegia: Jan Harald, profesor de astronomie la Christiania, care fusese unul dintre cei mai aprigi partizani ai expediției lui Nördensköld, un adevărat om din nord, roșu la față, barba și părul blonde, amintind de grâul prea copt, un om convins că, ocupată doar de marea paleocristică[1], acea calotă polară nu avea nici o valoare. Așadar, destul de dezinteresat de afacere, nu venise aici decât în numele principiilor.

Pentru Rusia: colonelul Boris Karcov, jumătate militar, jumătate diplomat, înalt, țeapăn, păros, bărbos, mustăcios, turnat parcă dintr-o bucată, ce părea că nu se simte bine în haine civile, căutându-și, fără să-și dea seama, mânerul săbiei pe care-o purta în trecut, foarte intrigat să afle ce se ascundea în spatele propunerii făcute de North Polar Practical Association și dacă aceasta nu va constitui în viitor cauza unor dificultăți internaționale.

Pentru Anglia: maiorul Donellan și secretarul său Dean Toodrink. Aceștia doi reprezentau toate dorințele, toate aspirațiile Regatului Unit, instinctele-i comerciale și industriale, tendința de a considera ca ale sale, după o lege a naturii, teritoriile septentrionale, meridionale sau ecuatoriale ce nu aparțineau nimănui.

Acest maior Donellan reprezenta tipul englezului înalt, slab, osos, nervos, colțuros, cu un gât de becațină, cu un cap ca al lui Palmerston, pe niște umeri căzuți, cu picioare asemănătoare piciorongului, foarte viguros atunci când lucra la delimitarea frontierei dintre India și Birmania; nu râdea niciodată și probabil că nici n-o făcuse vreodată. La ce bun?... Oare a văzut cineva vreodată râzând o locomotivă, o macara sau un vas cu aburi?

Maiorul era astfel complet diferit de secretarul său Dean Toodrink. Acesta era un tânăr vorbăreț, plăcut, încăpățânat, cu părul căzut pe frunte, cu ochii mici și cu riduri. Scoțian din naștere, foarte cunoscut în „Bătrâna afumată" pentru glumele și umorul său. Dar oricât de vesel ar fi fost, nu era mai puțin exclusivist și intransigent decât maiorul Donellan, când era vorba despre revendicările, oricât de nejustificate, ale Marii Britanii.

---

[1] Paleocristic — se spune despre ghețurile polare a căror mare grosime dovedește o formație foarte veche.

Acești doi delegați vor fi, evident, cei mai îndârjiți adversari ai Societății americane. Polul Nord le aparținea din timpuri preistorice, ca și cum Creatorul conferise englezilor misiunea de-a asigura mișcarea de rotație a Pământului în jurul axei sale și ei vor împiedica ca aceasta să treacă în mâinile altora.

Trebuie să remarcăm că, dacă Franța nu a considerat necesar să trimită vreun delegat, persoană oficială sau nu, un inginer venise „de amorul artei" să urmărească îndeaproape această ciudată afacere. Îl vom vedea apărând la momentul potrivit.

Reprezentanții puterilor septentrionale ale Europei sosiseră deci la Baltimore cu vapoare diferite, ca niște oameni ce nu doresc să se influențeze reciproc. Erau niște rivali. Fiecare avea în buzunare creditul necesar pentru a licita. Dar trebuie să spunem că nu vor licita cu arme egale. Unul putea dispune de-o sumă ce nu atingea milionul, altul de-o sumă ce-l depășea. Și, într-adevăr, pentru a achiziționa o bucată din sferoidul nostru, unde se părea că este imposibil să ajungi, acest lucru trebuia să pară și mai scump! În realitate, cel mai bine aprovizionat era delegatul englez, căruia Regatul Unit îi deschisese un credit destul de mare. Datorită acestui credit, maiorului Donellan îi va fi foarte ușor să-și învingă adversarii suedezi, danezi, olandezi și ruși. În ceea ce privește America, asta era altă treabă: era mult mai greu să fie învinsă pe terenul dolarilor. Într-adevăr, era posibil ca misterioasa Societate să aibă fonduri considerabile la dispoziția sa. Lupta cu milioanele se va da între Statele Unite și Marea Britanie.

O dată cu debarcare delegaților europeni, opinia publică începu să se pasioneze și mai mult de afacere. Circulau prin ziare cele mai extraordinare povești. Se formulară ipoteze ciudate privind această cumpărare a Polului Nord. Ce se dorea să se facă cu el? Și ce se putea face de fapt? Nimic, în afară de a aproviziona răcitoarele Lumii Noi sau ale celei Vechi! Un ziar din Paris, *Le Figaro*, chiar susținu această opinie. Dar ar fi trebuit să ajungi dincolo de paralela 84°.

Totuși, delegații, chiar dacă se evitaseră în timpul călătoriei transatlantice, ajunși la Baltimore, prinseră să conlucreze.

Iată din ce motive:

La început, fiecare a încercat să ia legătura cu North Polar Practical Association separat, fără ca și ceilalți să știe. Ceea ce doreau să afle, eventual pentru a profita, erau motivele ascunse ale acestei afaceri și care era profitul pe care Societatea spera să-l obțină. Dar, până în acel moment, nu exista nici un indiciu că Societatea avea vreun birou la Baltimore. Nici un birou însemna nici un funcționar. Pentru orice informații trebuia să te adresezi lui William S. Forster de pe High-Street. Și nu părea că cinstitul angrosist de morun să știe mai multe despre aceasta decât ultimul hamal din oraș.

Delegații nu putură afla nimic. Nu puteau decât să asculte zvonurile mai mult sau mai puțin absurde cauzate de elucubrațiile publice. Secretul Societății va rămâne oare de nepătruns până când aceasta va hotărî să-l divulge? Toată lumea se întreba. Fără îndoială, nu va spune nimic până când cumpărarea nu va fi făcută.

Așadar, delegații sfârșiră prin a se întâlni, a-și face vizite, a se tatona și, la urmă, a intra în legătură, poate cu gândul ascuns de a forma o ligă împotriva dușmanului comun, altfel spus, împotriva Companiei americane.

Și, într-o zi, în seara de 22 noiembrie, se adunară toți la hotelul Wolesley, în apartamentul pe care-l ocupau maiorul Donellan și secretarul său Dean Toodrink, pentru a discuta. De fapt, această tendință spre o înțelegere comună se datora în special uneltirilor abile ale colonelului Karcov, finul diplomat pe care-l cunoaștem.

Mai întâi conversația se învârti în jurul avantajelor comerciale sau industriale pe care Societatea pretindea să le obțină din achiziționarea domeniului arctic. Profesorul Jan Harald întrebă dacă vreunul dintre colegii săi reușise să afle ceva despre acest lucru. Și toți, încetul cu încetul, mărturisiră că încercaseră să afle ceva de la William S. Forster, căruia, conform Documentului, trebuiau să i se adreseze.

— Dar, am eșuat, spuse Eric Baldenak.

— Eu nu am reușit, adăugă Jacques Jansen.

Pentru orice informații trebuia să te adresezi lui William S. Forster, cinstitul angrosist de morun.

— În ceea ce mă privește, răspunse Dean Toodrink, când m-am prezentat în numele maiorului Donellan, la magazinele din High-Street, am găsit un bărbat gras, îmbrăcat în negru, cu joben, încins cu un șorț alb, imens ce-l acoperea de la ghete până sub bărbie. Și când i-am cerut relații despre afacere, mi-a răspuns că vasul *South-Star* tocmai sosise din Terra Nova cu încărcătură și că era în măsură să-mi livreze o mare cantitate de morun proaspăt în contul casei Ardrinell and Co.

— Ei! Ei! spuse fostul vice-guvernator al Indiilor Olandeze, mereu sceptic. Mai bine am cumpăra o încărcătură de morun decât să aruncăm banii în adâncurile Oceanului Înghețat!

— Nu asta-i problema, spuse atunci maiorul Donellan, cu un glas aspru și tăios. Nu este vorba despre o încărcătură de morun, ci de calota polară...

— Pe care America ar dori să și-o pună pe cap! adăugă Dean Toodrink, râzând de gluma sa.

— Ar răci! spuse subtil colonelul Karcov.

— Nu asta-i problema, reluă maiorul Donellan, și nu văd ce caută răceala în conversația noastră. Ceea ce e sigur este că, pentru un motiv sau altul, America, reprezentată de North Polar Practical Association, și vă rog să remarcați aici cuvântul „practical", domnilor, vrea să cumpere o suprafață de patru sute șapte mii de mile pătrate în jurul Polului Arctic, suprafață delimitată actualmente — remarcați cuvântul „actualmente", domnilor — de paralela de optzeci și patru de grade latitudine nordică...

— Știm acest lucru, maior Donellan, spuse Jan Harald, și este de prisos... Dar ceea ce nu știm este în ce mod numita Societatea înțelege să exploateze aceste teritorii, dacă sunt teritorii, sau aceste mări, dacă sunt mări, din punct de vedere industrial...

— Nu asta-i problema, interveni a treia oară maiorul Donellan. Un stat vrea, plătind, să-și însușească o parte a globului, care, prin situarea sa geografică, pare mai degrabă să aparțină Angliei...

— Rusiei, declară colonelul Karcov.

— Olandei, spuse Jacques Jansen.

— Suediei-Norvegiei, spuse Jan Harald.

— Danemarcei, îi contrazise Eric Baldenak.

Cei cinci delegați deveniseră agresivi și conversația risca să degenereze, când Dean Toodrink încercă să intervină pentru prima oară:

— Domnilor, spuse el pe un ton conciliant, nu asta-i problema, ca să repet expresia pe care șeful meu, maiorul Donellan, o folosește mult. Deoarece s-a hotărât în principiu că regiunile circumpolare vor fi puse în vânzare, ele vor aparține, în mod obligatoriu, acelui stat reprezentat de dumneavoastră care va oferi suma cea mai mare la licitație. Prin urmare, deoarece Suedia-Norvegia, Rusia, Danemarca, Olanda și Anglia au deschis credite delegaților lor, nu ar fi mai bine ca aceștia să formeze un sindicat, ceea ce le-ar permite să dispună de-o sumă mult mai mare, astfel încât Societatea americană să nu mai poată lupta împotriva lor?

Delegații se priviră între ei. Poate că acest Dean Toodrink găsise soluția de-a reuși. Un sindicat... În vremurile noastre acest cuvânt este bun la toate. Oamenii se sindicalizează așa cum respiră, cum beau, cum mănâncă, cum dorm. Nimic mai modern în politică, dar și în afaceri!

Totuși, era nevoie de-o obiecție sau mai degrabă de-o explicație, și Jacques Jansen tălmăci sentimentele colegilor săi, când spuse:

— Și apoi?...

Da... După achiziționarea de către sindicat?

— Dar mi se pare că Anglia... interveni maiorul pe un ton aspru.

— Rusia!... spuse colonelul, încruntându-și teribil sprâncenele.

— Ba Olanda!... spuse fostul vice-guvernator.

— Când Dumnezeu a dat Danemarca danezilor... spuse Eric Baldenak.

— Pardon, strigă Dean Toodrink, nu există decât o țară ce a fost dăruită de Dumnezeu! Este Scoția scoțienilor!

— Și de ce?... întrebă delegatul suedez.

— Nu a spus oare poetul: *Deus nobis Ecotia fecit*[1]! răspunse acest glumeț, adoptând în felul său cuvinte *haec otia*[2] din cel de-al șaselea vers al primei egloge a lui Vergiliu.

Toți începură să râdă, în afară de maiorul Donellan, și acest lucru opri încă o dată discuția, care amenința să se termine rău.

Dean Toodrink adăugă:

— Să nu ne certăm, domnilor!... La ce bun?... Mai bine am forma sindicatul...

— Și apoi?... reluă Jan Harald.

— Apoi?... Nimic mai simplu, domnilor. După ce l-ați cumpărat, fie proprietatea domeniului polar va rămâne indiviză, fie, în schimbul unei indemnizații echitabile, o veți transmite uneia dintre statele coachizitoare. Dar scopul principal va fi fost deja atins, adică eliminarea definitivă a reprezentanților Americii.

Propunerea era bună, pentru moment cel puțin, căci, într-un viitor apropiat, delegații nu vor scăpa ocazia să se ia de păr — și știți ce păroși erau! — dacă mai discutau mult cine urma să fie proprietarul definitiv al acestui domeniu atât de disputat și atât de inutil. Oricum, așa cum remarcase atât de inteligent Dean Toodrink, Statele Unite vor rămâne cu totul în afara licitației.

— Mi se pare rațional, spuse Eric Baldenak.

— Abil, spuse colonelul Karcov.

— Isteț, adăugă Jan Harald.

— Șiret, spuse Jacques Jansen.

— Tipic englezesc, spuse maiorul Donellan.

Fiecare își spusese părerea, cu speranța ca în viitor să-și înșele stimații colegi.

— Deci, domnilor, reluă Boris Karcov, ne-am înțeles că, dacă ne sindicalizăm, drepturile fiecărui stat vor fi menținute în viitor?

Se înțeleseră ca atare!

Nu mai rămânea decât să vadă ce credite puseseră la dispoziția delegaților țările lor. Creditele se vor totaliza și era sigur că acest

---

[1] Dumnezeu ne-a procurat Scoția (în latină, în text).

[2] Versul lui Vergiliu sună astfel: *Deus nobis haec otia fecit* (Dumnezeu ne-a procurat această tihnă).

total va constitui o sumă atât de importantă, încât resursele lui North Polar Practical Association nu o vor putea depăși.

Prin urmare, întrebarea privind aceste credite fu pusă de Dean Toodrink.

Dar, asta era altceva! Liniște totală! Nimeni nu voia să răspundă. Să-și arate portofelul? Să dezvăluie dinainte suma pe care fiecare dorea s-o liciteze?... Nimeni nu se grăbea să facă acest lucru! Și dacă mai târziu intervenea un dezacord între noii sindicalizați?... Și dacă circumstanțele îi vor obliga să ia parte la luptă fiecare pentru sine?... Și dacă diplomatul Karcov va fi jignit de șmecherlâcurile lui Jacques Jansen, care va fi ofensat de uneltirile ascunse ale lui Eric Baldenak, care va fi iritat de sforăriile lui Jan Harald, care va refuza să suporte pretențiile sfidătoare ale maiorului Donellan, care nu se va sfii deloc să comploteze împotriva fiecărui coleg? În sfârșit, să-ți declari creditele însemna să-ți arăți cărțile, când era necesar să le ții ascunse la piept.

Nu existau decât două moduri de-a răspunde la justa dar indiscreta cerere a lui Dean Toodrink: fie să exagereze sumele creditate, ceea ce era foarte stânjenitor, atunci când ar fi trebuit să efectueze vărsământul, fie să le diminueze atât de mult încât totul să se transforme în băşcălie şi propunerea cu sindicalizarea să nu se mai realizeze.

Această idee îi trecu mai întâi prin cap fostului consilier al Indiilor Olandeze, care, trebuie să recunoaștem, nu era un om serios, și toți colegii lui îl imitară întru totul.

— Domnilor, spuse Olanda prin vocea lui, regret, dar, pentru cumpărarea domeniului arctic, nu pot dispune decât de cincizeci de rixdali[1].

— Și eu, numai de treizeci și cinci de ruble, spuse Rusia.

— Și eu, numai de douăzeci de coroane, spuse Suedia-Norvegia.

— Și eu, numai de cincisprezece coroane, spuse Danemarca.

— Ei bine, răspunse maiorul Donellan, în glasul căruia se simțea toată acea atitudine atât de naturală a Marii Britanii,

[1] Monedă de argint din țările germanice.

achiziția va fi făcută în profitul dumneavoastră, domnilor, căci Anglia nu poate investi decât un shilling și șase penny.[1]

Și, conferința reprezentanților vechii Europe luă sfârșit cu această declarație ironică.

III

ÎN CARE SE FACE LICITAREA REGIUNILOR DE LA POLUL ARCTIC

De ce această vânzare urma să aibă loc pe data de 3 decembrie în sala obișnuită a licitațiilor, unde, de obicei nu se vindeau decât bunuri mobiliare, ustensile, unelte, instrumente etc. sau obiecte de artă, tablouri, statui, medalii, antichități? De ce, fiind vorba despre o licitație imobiliară, nu era făcută fie în fața unui notar, fie într-un tribunal instituit special pentru acest gen de operații? În sfârșit, de ce era nevoie de un evaluator, când se urmărea punerea în vânzarea a unei părți a globului terestru? Oare această bucată de sferoid ar putea fi asimilată cu un bun mobil mișcător, când de fapt era cel mai puțin mișcător din lume?

Într-adevăr, acest lucru părea ilogic. Totuși, asta era! Ansamblul regiunilor arctice trebuie vândut în aceste condiții, iar contactul va fi la fel de valabil. Și, de fapt, acest lucru nu indica, în concepția lui North Polar Practical Association, că domeniul în chestiune ținea și de mobil, ca și cum ar fi fost posibil să-l deplasezi. Această ciudățenie nu a încetat să intrige câteva minți cât se poate de perspicace, este drept, foarte rare, chiar și în Statele Unite.

De altfel, exista un precedent. O parte din planeta noastră fusese deja adjudecată într-o sală de licitații, prin intermediul unui evaluator în vânzările publice în America, pentru a fi mai exacți.

Cu câțiva ani în urmă, la San Francisco în California, o insulă din Oceanul Pacific, Insula Spencer[2], a fost vândută bogătașului

---

[1] 1 rixdal = 5,21 Fr; 1 rublă = 3,92 Fr; 1 coroană = 1,32 Fr; 1 shilling = 1,15 Fr (n.ed.fr. din 1889).

[2] Vezi *Școala Robinsonilor* a aceluiași autor (n.ed.fr.).

William N. Kolderup, care l-a devansat cu cinci sute de mii de dolari pe concurentul său J.R. Taskinar, din Stockton.

Insula Spencer fusese plătită cu suma de patru milioane de dolari. Este adevărat că era o insulă locuită, situată la câteva grade doar de coasta californiană, cu păduri, cursuri de apă, sol productiv și solid, câmpuri și pășuni ce puteau fi cultivate, și nu o regiune vagă, poate o mare acoperită de gheţuri veșnice, apărată de banchize de netrecut și pe care, probabil, nimeni nu o va putea cuceri vreodată. Era deci de presupus că domeniul incert al polului pus la licitație nu va atinge niciodată un preț atât de mare.

Totuși, în acea zi, ciudățenia afacerii atrase, dacă nu mulți amatori serioși, cel puțin un mare număr de curioși, dornici să afle deznodământul. Lupta urma să fie foarte interesantă.

În plus, de când sosiseră la Baltimore, delegații europeni fuseseră înconjurați, căutați și bineînțeles asaltați de ziariști. Așa cum se întâmplă în America, nu era de mirare că opinia publică era surescitată la maximum. De aici, pariuri absurde — forma cea mai obișnuită pe care o ia această surescitare în Statele Unite, un exemplu care începe să contamineze și Europa. Dacă cetățenii Confederației americane, cei din Noua Anglie ca și cei din statele din centru, din vest și din sud se împărțeau în grupuri având opinii diferite, toți, bineînțeles, făceau urări pentru țara lor. Sperau că Polul Nord se va adăposti sub faldurile drapelului cu treizeci și opt de stele. Și, totuși, erau destul de neliniștiți. Nu se temeau de Rusia, nici de Suedia-Norvegia, nici de Danemarca sau de Olanda, ale căror șanse erau mici. Dar Regatul Unit venise cu ambițiile sale teritoriale, cu tendința de a absorbi totul, cu binecunoscuta-i tenacitate, cu bancnotele-i invadatoare. Deci pariară pe sume mari. Se paria pe America sau pe Great-Britain așa cum ar fi fost pe cai de curse și aproape la paritate. În ceea ce privește Danemark, Sweden, Holland și Russia, cu toate că aveau cote între 12 și 13,5 la 1, nu găseau cumpărători.

Licitația era anunțată pentru ora douăsprezece. De dimineață, înghesuiala curioșilor încurca traficul pe Bolton Street. Opinia publică fusese stârnită încă din ajun. Cu ajutorul cablului

transatlantic, ziarele fuseseră informate că majoritatea pariurilor propuse de americani erau acceptate de englezi, și Dean Toodrink afișase imediat această cotă în sala de licitații. Se zvonea că guvernul Marii Britanii pusese fonduri considerabile la dispoziția maiorului Donellan... La Oficiul Amiralității, scria *New York Herald*, lorzii Amiralității îndemnau lumea să cumpere pământuri arctice, desemnate de mult pentru a figura pe lista coloniilor engleze etc.

Ce era adevărat în aceste știri, și ce nu în aceste zvonuri? Nu se știa. Dar, în această zi, la Baltimore, oamenii chibzuiți gândeau că, dacă North Polar Practical Association va fi lăsată să lupte doar cu fondurile sale, înfruntarea s-ar putea termina cu victoria Angliei. Din această cauză cei mai înfocați yankei încercară să facă presiuni asupra guvernului de la Washington. În mijlocul acestei efervescențe, noua Societate, întruchipată în modesta persoană a agentului său William S. Forster, nu părea să se sinchisească de acest entuziasm general, ca și cum ar fi fost sigură de succes.

Pe măsură ce se apropia ora începerii licitației, mulțimea se înghesuia de-a lungul străzii Bolton. Cu trei ore înainte de deschiderea ușilor, nu mai puteai să ajungi în sala de vânzare. Deja tot spațiul rezervat publicului era umplut la maximum, zidurile păreau să explodeze. Un număr de locuri, înconjurate de-o barieră, fuseseră rezervate delegaților europeni. Cel puțin să aibă posibilitatea de-a urmări etapele licitației și de a-și anunța ofertele la momentul potrivit.

Erau prezenți Eric Baldenak, Boris Karcov, Jacques Jansen, Jan Harald, maiorul Donellan și secretarul său Dean Toodrink. Formau un grup compact care-și strângea rândurile asemenea soldaților dintr-un detașament de asalt. Și într-adevăr, ai fi putut spune că urmau s-o pornească la asaltul Polului Nord!

Din partea Americii nu se prezentase nimeni, în afară de angrosistul de morun, a cărui față vulgară exprima o indiferență totală. Sigur, părea cel mai puțin emoționat din toată asistența și nu se gândea decât la vinderea încărcăturii pe care o aștepta să vină cu vasele dinspre Terra Nova. Cine erau deci capitaliștii reprezentați

de acest personaj, cei ce poate vor pune în mișcare milioane de dolari? Această întrebare era de natură să stimuleze din plin curiozitatea publică.

Și, într-adevăr, nimeni nu bănuia că J.T. Maston și doamna Evangeline Scorbitt erau amestecați în această afacere. Și cum ar fi bănuit de altfel? Amândoi erau prezenți totuși, pierduți undeva în mulțime, fără loc rezervat, înconjurați de câțiva membri ai *Gun-Club*-ului, colegi ai lui J.T. Maston. Simpli spectatori, în aparență, păreau să fie complet dezinteresați. Nici William S. Forster nu părea să-i cunoască.

Se înțelege că, contrar uzanțelor stabilite în sălile de licitații, obiectul vânzării nu va fi expus în fața publicului. Nu-și puteau trece din mână în mână Polul Nord, nici să-l examineze pe toate fețele, nici să-l privească cu lupa, nici să-l frece cu degetul pentru a-și da seama dacă patina timpului era reală sau artificială, ca la un bibelou antic. Și, totuși, antic era, din epoca anterioară epocii de fier, de bronz, de piatră, adică epocilor preistorice, deoarece data de la începutul lumii!

Totuși, dacă polul nu figura pe biroul evaluatorului, o hartă mare, așezată la vedere, indica prin culorile distincte configurația regiunilor arctice. La șaptesprezece grade deasupra Cercului Polar, o linie roșie, foarte pronunțată, trasată pe paralela optzeci și patru înconjura partea din glob pe care North Polar Practical Association voia s-o pună în vânzare. Se părea că această regiune era ocupată de o mare acoperită cu o carapace înghețată de o grosime imensă. Dar asta era treaba cumpărătorilor. Cel puțin, nu urmau să fie înșelați asupra naturii mărfii!

La ora douăsprezece fix, evaluatorul Andrew R. Gilmour intră printr-o mică ușă ce se afla pe peretele din fundul sălii și luă loc la birou. Deja Flint, aprodul, cu vocea tunătoare, se plimba greoi, cu mersul legănat asemeni unui urs în cușcă, de-a lungul barierei ce-l despărțea de public. Amândoi se gândeau la onorariul enorm ce-l vor încasa. Se înțelege că această vânzare era făcută cu bani pești, sau *cash*, cum spun americanii.

În ceea ce privește suma, oricât de mare, va fi integral vărsată în mâinile delegaților, în contul țărilor care nu vor fi beneficiarele bunului licitat.

În acel moment clopoțelul din sală, sunând cu toată forța, anunță în afara sălii, este cazul să spunem *urbi et orbi,* că licitația urma să înceapă.

Ce moment solemn! Toate inimile palpitau în cartier ca și în oraș. Din strada Bolton și din străduțele învecinate, rumoarea se propagă prin agitația publicului și pătrunse în sală.

Andrew R. Gilmour trebui să aștepte ca acest murmur să se calmeze pentru a lua cuvântul.

Atunci se ridică și-și plimbă privirea peste asistență. Apoi, lăsându-și ochelarii să-i cadă pe piept, spuse cu o voce puțin emoționată:

— Domnilor, la propunerea guvernului federal și datorită acceptării acestei propuneri de către unele state din Lumea Nouă, și chiar de pe Vechiul Continent, vom pune în vânzare un lot de teritorii situate în jurul Polului Nord, așa cum se găsește și limitat de paralela de optzeci și patru, fie că sunt continente, mări, strâmtori, insule, insulițe, banchize, părți solide, sau lichide.

Apoi, îndreptându-și degetul spre perete, continuă:

— Vă rog să vă uitați pe harta ce a fost făcută în urma celor mai recente descoperiri. Veți vedea că suprafața acestui lot cuprinde aproximativ patru sute mii de mile pătrate. Astfel, pentru a ușura vânzarea, s-a hotărât ca licitația să se facă luându-se ca bază mila pătrată. Un cent[1] va valora deci, în cifre rotunde, patru sute șapte mii de cenți, iar un dolar mila pătrată — patru sute șapte mii de dolari. Puțină liniște, domnilor!

Recomandarea nu era făcută degeaba, căci neliniștea publicului se traducea printr-un tumult pe care strigarea prețurilor de-abia putea să-l domine.

Când se făcu puțină liniște, în urma intervenției aprodului Flint, care urla ca o sirenă de alarmă pe timp de ceață, Andrew R. Gilmour reluă:

---

[1] A o suta parte dintr-un dolar sau echivalentul a aproape cinci centime (n.a.).

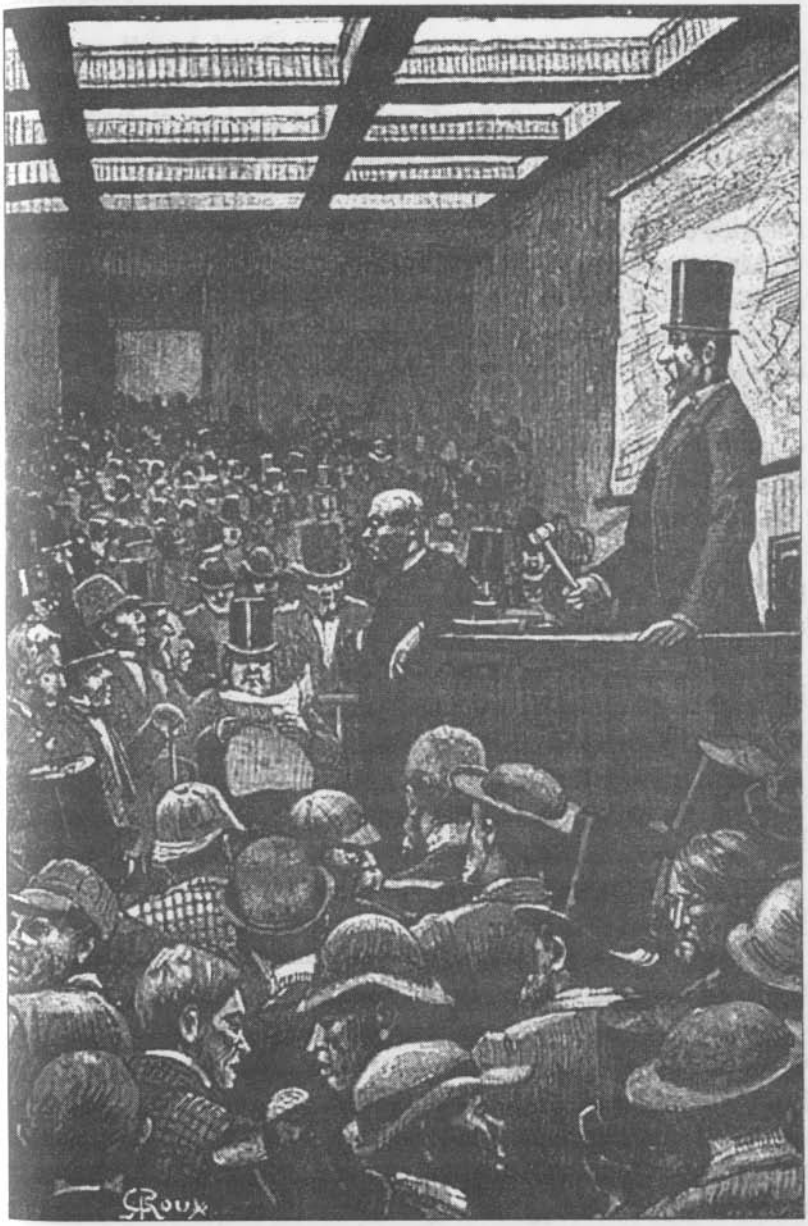

Andrew R. Gilmour trebui să aștepte ca acest murmur să se calmeze pentru a lua cuvântul.

— Înainte de-a începe, trebuie să amintesc încă una din clauzele adjudecării: imobilul va rămâne definitiv câștigat și dreptul de proprietate va fi în afara oricărei contestații din partea vânzătorilor, așa cum este el acum circumscris de latitudinea nordică de 84° și indiferent de modificările geografice sau meteorologice ce se vor putea produce în viitor!

Mereu apărea această clauză ciudată, introdusă în document, și care, chiar dacă suscita glumele unora, trezea atenția altora.

— Licitația este deschisă, strigă evaluatorul cu o voce emoționată.

Și, în timp ce ciocănelul de fildeș se balansa în mâna sa, obișnuința argoului în materie de vânzări publice îl făcu să adauge cu o voce nazală:

— Avem cumpărător la zece cenți per mila pătrată!

Zece cenți, sau o zecime de dolar, asta însemna o sumă de patruzeci de mii șapte sute de dolari pentru totalitatea teritoriului arctic.

Oferta fu imediat mărită de Eric Baldenak în numele guvernului danez.

— Douăzeci de cenți! spuse acesta.

— Treizeci de cenți! strigă Jacques Jansen în numele Olandei.

— Treizeci și cinci! spuse Jan Harald în numele Suediei-Norvegiei.

— Patruzeci! spuse colonelul Boris Karcov în numele tuturor rușilor.

Aceasta reprezenta deja o sumă de șaizeci și două de mii opt sute de dolari[1], iar licitația de-abia începuse!

Trebuie să precizăm că reprezentantul Marii Britanii nu deschisese încă gura, nici măcar nu-și dezlipise buzele pe care le ținea bine strânse.

În ceea ce-l privește pe William S. Forster, angrosistul de morun, acesta păstra o tăcere de nepătruns. Și, chiar în acel moment, părea mai degrabă absorbit în lectura ziarului *Mercurial*

[1] 814.000 franci (n.a.).

of New Found Land care-i anunța sosirile și cursurile zilei pe pieţele Americii.

— La patruzeci de cenți mila pătrată, repeta Flint cu o voce ce părea a unei privighetori, la patruzeci de cenți!

Cei patru colegi ai maiorului Donellan se priviră între ei. Își epuizaseră deja creditul încă de la începutul luptei? Erau deja obligați să păstreze tăcerea?

— Haideți, domnilor, continuă Andrew R. Gilmour, la patruzeci de cenți! Cine oferă mai mult?... Patruzeci de cenți!... Calota polară valorează mai mult...

Aveai impresia că va adăuga:

— Gheață pură, garantată.

Dar delegatul danez spuse:

— Cincizeci de cenți!

Și delegatul olandez oferi cu zece cenți mai mult.

— La șaizeci de cenți mila pătrată! strigă Flint. La șaizeci de cenți!... Nimeni nu mai oferă nimic?

Acești șaizeci de cenți reprezentau deja respectabila sumă de două sute patruzeci și patru de mii două sute de dolari[1].

Asistența primi oferta Olandei cu un murmur de satisfacție. Lucru bizar și în același timp uman, sărmanii fără o para ce se aflau acolo, pârliții aceia ce nu aveau nici un chior în buzunare păreau cei mai interesați de această luptă cu lovituri în dolari.

Totuși, după intervenția lui Jacques Jansen, maiorul Donellan, ridicând capul, îl privi pe secretarul său Dean Toodrink. Dar, la un imperceptibil semn negativ al acestuia, rămase cu gura închisă.

William S. Forster, cufundat în lectura mercurialelor sale, făcea adnotații cu creionul pe marginea ziarului.

În ceea ce-l privește pe J.T. Maston, acesta răspunse cu o mișcare de cap surâsului doamnei Evangeline Scorbitt.

— Haideți, domnilor, puțin antren! Ne plictisim!... Apatie totală!... Apatie totală!... reluă Andrew R. Gilmour. Haideți!... Nimeni nu mai spune nimic?... Adjudecă deja?...

---

[1] 1.221.000 franci (n.a.).

Și ciocănelul său cădea și se ridica ca un sfeștoc între degetele unui târcovnic.

— Șaptezeci de cenți! spuse profesorul Jan Harald, cu o voce ce tremura puțin.

— Optzeci! ripostă imediat colonelul Boris Karcov.

— Haideți!... Optzeci de cenți! strigă Flint, ai cărui ochi mari, rotunzi ardeau parcă de febra licitațiilor.

Un gest al lui Dean Toodrink îl făcu pe maiorul Donellan să se ridice de pe scaun ca împins de un resort.

— O sută de cenți! spuse, pe un ton sec, reprezentantul Marii Britanii.

Aceste cuvinte angajau Anglia cu patru sute șapte mii de dolari[1].

Cei ce pariaseră pentru Regatul Unit strigară un „ura" puternic, la care o parte din public răspunse înapoi ca un ecou.

Cei ce pariaseră pentru America se priviră, destul de dezamăgiți. Patru sute șapte mii de dolari? O sumă cam mare pentru acea fantezistă regiune a Polului Nord. Patru sute șapte mii de dolari de aisberguri, câmpuri de gheață și de banchize!

Și reprezentantul lui North Polar Practical Association care nu spunea nimic, care nici măcar nu-și ridică privirea! Oare când se va hotărî să lanseze o ofertă mai mare? Dacă dorise să aștepte ca delegații danez, suedez, olandez și rus să-și epuizeze creditele, momentul părea că sosise. Într-adevăr, atitudinea lor demonstra că, în fața celor „o sută de cenți" ai maiorului Donellan, se hotărâseră să abandoneze câmpul de bătaie.

— La o sută de cenți mila pătrată! repetă de două ori evaluatorul.

— O sută de cenți!... O sută de cenți!... O sută de cenți!... repetă aprodul Flint, punându-și palma pe jumătate strânsă în fața gurii ca o portavoce.

— Nimeni nu oferă mai mult? reluă Andrew R. Gilmour. Ați înțeles?... Ați hotărât?... Nimeni nu regretă?... Adjudecăm? Și-și încovoia brațul care flutura ciocănelul, plimbându-și privirea provocatoare asupra celor prezenți, al căror murmur se topi într-o liniște apăsătoare.

---

[1] 2.035.000 franci (n.a.).

— O dată!... De două ori!... continuă evaluatorul.

— O sută douăzeci de cenți, rosti liniștit William S. Forster, fără a-și ridica măcar privirea, după ce-și întoarse pagina ziarului.

— Hip!... Hip!... Hip! strigară cei ce pariaseră pe Statele Unite ale Americii.

Maiorul Donellan se ridică la rândul său. Gâtul lung pivota mecanic de la unghiul format de cei doi umeri și buzele-i se lungeau ca un cioc. Îl fulgera cu privirea pe reprezentantul Companiei americane, dar fără a reuși să-i atragă atenția. Ticălosul ăla de William S. Forster nici măcar nu se mișcă.

— O sută patruzeci, spuse maiorul Donellan.

— O sută șaizeci, spuse Forster.

— O sută optzeci, strigă maiorul.

— O sută nouăzeci, mormăi Forster.

— O sută nouăzeci și cinci de cenți! urlă exasperat delegatul Marii Britanii.

Lansând această sumă, își încrucișă brațele pe piept, sfidând parcă cele treizeci și opt de state ale Confederației.

Se lăsă o liniște atât de adâncă, încât puteai auzi mergând furnica, înotând oblețul, zburând fluturele, viermișorul cățărându-se, mișcându-se microbul. Toate inimile băteau. Toată suflarea era suspendată de buzele maiorului Donellan. Capul său, atât de mobil, nu se mai mișca. Dean Toodrink își scărpina ceafa cu atâta înverșunare, de parcă voia să-și smulgă părul!

Andrew R. Gilmour lăsă să treacă câteva minute ce părură „lungi ca secolele". Angrosistul de morun continua să-și citească ziarul și să înscrie pe margine niște cifre ce nu aveau evident nici o legătură cu afacerea prezentă. Oare și el își epuizase creditul? Renunță să mai liciteze? Oare această sumă de o sută nouăzeci și cinci de cenți mila pătrată i se părea că atinsese ultimele limite ale absurdului?

— O sută nouăzeci și cinci de cenți! reluă evaluatorul. Vom adjudeca...

Și ciocănelul său fu gata să cadă pe masă.

— O sută nouăzeci și cinci de cenți! repetă Flint.

— Adjudecați!... Adjudecați!

Această comandă fu lansată de câțiva spectatori nerăbdători, ca un fel de blam dat, ezitărilor lui Andrew R. Gilmour.

— O dată!... De două ori! strigă acesta.

Și toate privirile erau îndreptate spre reprezentantul lui North Polar Practical Association.

Ei bine, acest bărbat surprinzător tocmai își sufla nasul îndelung, într-o mare batistă în carouri, ce-i acoperea în întregime orificiul foselor nazale.

J.T. Maston îl săgeta cu privirea, în timp ce ochii doamnei Evangeline Scorbitt urmau aceeași direcție. Și puteai să-ți dai seama, după paloarea fețelor lor, cât de violentă era emoția ce încercau să și-o ascundă. De ce William S. Forster ezita să supraliciteze împotriva maiorului Donellan?

William S. Forster își suflă nasul a doua oară, apoi și a treia oară, cu zgomotul unei petarde. Dar între ultimele două suflări de nas, murmurase cu o voce înceată și modestă:

— Două sute de cenți!

Un lung freamăt traversă sala. Apoi, uralele americane răsunară de zăngăniră ferestrele.

Maiorul Donellan, învins, strivit, surprins, se lăsă să cadă lângă Dean Toodrink la fel de tulburat. La acest preț mila pătrată, enorma sumă de opt sute paisprezece mii de dolari[1] nu putea fi depășită de creditul britanic.

— Două sute de cenți! repetă Andrew R. Gilmour.

— Două sute de cenți! strigă Flint.

— O dată!... De două ori! continuă evaluatorul. Nimeni nu oferă mai mult?...

Maiorul Donellan, împins parcă de-o forță necunoscută, se ridică din nou și-i privi pe ceilalți delegați. El reprezenta ultima speranță pentru a opri ca proprietatea Polului Nord să nu scape Puterilor europene. Dar acest efort fu ultimul. Maiorul deschise gura, o închise la loc, și Anglia, în persoana sa, se prăbuși pe bancă.

---

[1] 4.070.000 franci (n.a.).

— Adjudecat! strigă Andrew Gilmour, lovind masa cu capul de fildeș al ciocănelului.

— Hip!... Hip!... Hip! Pentru Statele Unite! urlau câștigătorii ce pariaseră pe America.

Într-o clipă, vestea despre achiziție se răspândi în cartierele din Baltimore, apoi, prin firele aeriene, pe suprafața întregii Confederații, apoi prin cablurile submarine, irupse în Lumea Veche.

North Polar Practical Association, prin intermediul omului său de paie, William S. Forster, devenise proprietara domeniului arctic, mărginit de paralela optzeci și patru.

Și a doua zi, când William S. Forster se duse să facă declarația de punere în posesie, numele pe care-l dădu fu Impey Barbicane, în care reprezenta compania mai sus menționată sub numele: Barbicane and Co.

IV

ÎN CARE APAR VECHI CUNOȘTINȚE ALE TINERILOR NOȘTRI CITITORI

Barbicane and Co!... Președintele unui cerc de artileriști!... De fapt, ce amestec aveau artileriștii în acest gen de poveste?... Vom vedea.

Este oare necesar să-i prezentăm oficial pe Impey Barbicane, președintele *Gun-Club*-ului din Baltimore, pe căpitanul Nicholl, pe J.T. Maston, și pe Tom Hunter cel cu picior de lemn, și pe fercheșul Bilsby, și pe colonelul Bloomberry, și pe ceilalți colegi ai lor? Nu! Dacă aceste personaje bizare au vreo douăzeci de ani în plus de când atenția lumii întregi a fost atrasă asupra lor, ei au rămas aceiași oameni cu corpul la fel de schilodit, dar la fel de gălăgioși, la fel de îndrăzneți, „la fel de înflăcărați" când era vorba să se lanseze în vreo nouă aventură extraordinară. Timpul nu-și pusese amprenta asupra acestei legiuni de artileriști la pensie. Îi

respectase, așa cum respecta tunurile scoase din uz, ce mobilează muzeele vechilor arsenale.

Dacă *Gun-Club*-ul număra la înființare o mie opt sute treizeci și trei de membri, este vorba despre persoane și nu de membre, ca brațe sau picioare, de care majoritatea dintre ei duceau lipsă, dacă treizeci de mii cinci sute șaptezeci și cinci de corespondenți erau mândri de legătura ce-i unea de acest club, aceste cifre nu se micșoraseră. Ba dimpotrivă. Și, datorită uimitoarei tentative pe care-o făcuseră pentru a stabili o comunicare directă între Pământ și Lună, celebritatea clubului crescuse enorm.

Nu am uitat ce răsunet a avut acea memorabilă experiență pe care se cade s-o rezumăm pe scurt.

La câțiva ani după Războiul de Secesiune, câțiva membri ai *Gun-Club*-ului, plictisiți de lipsa de activitate, își propuseseră să lanseze o ghiulea până la Lună cu ajutorul unui Columbiad[1] uriaș.

Un tun lung de nouă sute de picioare[2], cu un diametru de nouă picioare între ghințuri, fusese construit la City-Moon, pe solul peninsulei Florida, apoi încărcat cu patru sute de mii de livre[3] de fulmicoton. Lansat de acest tun, un obuz cilindro-conic din aluminiu își luase zborul către astrul nopții, sub presiunea a șase miliarde de litri de gaz. După ce a făcut înconjurul Lunii, din cauza unei devieri a traiectoriei sale, s-a întors pe Pământ pentru a se prăbuși în Oceanul Pacific, la latitudinea nordică de 27°7' și longitudinea vestică de 41°37'. Fregata *Susquehanna*, aparținând Marinei federale, îl pescuise la suprafața oceanului, spre marele noroc al pasagerilor din obuz.

Pasageri, într-adevăr! Doi membri ai *Gun-Club*-ului, președintele acestuia, Impey Barbicane, și căpitanul Nicholl, însoțiți de un francez, foarte cunoscut datorită curajului său temerar, luaseră loc în acel vagon-proiectil. Toți trei reveniseră sănătoși din acea călătorie. Dar, dacă cei doi americani erau încă aici, gata să-și riște viețile în vreo nouă aventură, francezul Michel Ardan nu mai era.

[1] Americanii numesc „Columbiad" acele enorme unelte de distrugere.
[2] Un picior = 0,321 m.
[3] O livră = între 380 și 550 gr.

Întors în Europa, se îmbogățise, se pare, ceea ce nu a surprins pe nimeni, și acum își „planta varză", așa cum spun francezii, o mânca, ba chiar o digera, dacă ar fi să-i credem pe cei mai bine informați jurnaliști.

După această aventură neprevăzută, Impey Barbicane și Nicholl trăiseră relativ liniștiți de pe urma activității lor. Mereu dornici să înfăptuiască lucruri grandioase, visau la alte aventuri de acest gen. Banii nu le lipseau. Le rămăseseră de pe urma ultimei afaceri două sute de mii de dolari, din cele cinci milioane și jumătate pe care-i adunaseră prin subscripție publică, deschisă în Lumea Nouă și în Lumea Veche. În afară de asta, doar faptul că se arătau de-a lungul Statelor Unite în proiectilul lor de aluminiu, ca niște viețuitoare ciudate în cușcă, le adusese frumoase sume de bani și culeseseră toată gloria pe care și-ar dori-o cea mai ambițioasă ființă umană.

Impey Barbicane și căpitanul Nicholl ar fi putut deci să stea liniștiți, dacă plictiseala nu și-ar fi spus cuvântul. Și, pentru a ieși din letargie, fără îndoială, cumpăraseră aceste terenuri arctice.

Totuși, să nu uităm că, dacă această achiziție putuse fi făcută la prețul de opt sute de mii de dolari și mai mult, acest lucru se datora doamnei Evangeline Scorbitt care contribuise cu suma ce lipsea. Datorită acestei femei generoase, Europa a fost învinsă de America.

Iată în ce consta această generozitate:

Dacă, de la întoarcerea lor, președintele Barbicane și căpitanul Nicholl se bucurau de-o extraordinară celebritate, acest lucru se datora unei persoane ce-și avea meritul său.

Bănuiți, desigur, că este vorba de J.T. Maston, înflăcăratul secretar al *Gun-Club*-ului. Oare nu acestui îndemânatic calculator îi datorăm formulele matematice ce permiseseră să se încerce marea experiență citată mai sus? Dacă nu-și însoțise cei doi colegi în călătoria lor extraterestră, nu din cauza fricii nu o făcuse, fir-ar să fie de ghiulea! Dar, domnul artilerist, ciung de mâna dreaptă, avea un craniu de gutapercă din cauza unuia din acele accidente prea obișnuite în timpul războiului. Și, într-adevăr, dacă l-ar fi

arătat locuitorilor Selenei, ce idee și-ar fi făcut aceștia despre locuitorii Terrei? La urma urmei, Luna nu este decât umilul ei satelit!

Spre regretul lui, J.T. Maston se resemnase să nu plece. Totuși, nu trândăvi. După ce construi un imens telescop, ce fu înălțat pe vârful Long's Peak, unul dintre vârfurile cele mai înalte ale Munților Stâncoși, s-a dus și el acolo. Apoi, în momentul în care proiectilul fu semnalat descriind pe cer traiectoria-i maiestuoasă, nu-și mai părăsi postul de observație. Acolo, în fața ocularului gigantului instrument, își încredințase misiunea de a-și urmări prietenii, al căror vehicul aerian zbura prin spațiul ceresc.

Îndrăznești călători păreau pierduți pentru totdeauna pentru Pământ. Într-adevăr, te puteai teme că proiectilul, menținut pe-o nouă orbită datorită atracției Lunii, să fie nevoit să graviteze la infinit în jurul astrului nopții, ca un satelit. Dar nu! O deviație, pe care am putea-o numi providențială, modificase direcția proiectilului. După ce făcuse înconjurul Lunii, în loc s-o atingă, antrenat într-o cădere progresiv accelerată, revenise spre sferoidul nostru cu o viteză de cincizeci și șapte de mii șase sute de leghe pe oră, în momentul în care se scufunda în adâncurile Oceanului Pacific.

Din fericire, masele lichide ale oceanului amortizaseră căderea, ce fusese observată de fregata americană *Susquehanna*. Imediat știrea fusese transmisă lui J.T. Maston. Secretarul *Gun-Club*-ului revenise în grabă de la observatorul de pe Long's Peak, pentru a ajuta la operațiile de salvare. Se făcuseră sondaje în locul unde se scufundase proiectilul, și devotatul J.T. Maston nu ezitase să îmbrace costumul de scafandru pentru a-și găsi prietenii.

În realitate, nu ar fi fost nevoie de atâta efort. Proiectilul de aluminiu, deplasând o cantitate de apă superioară greutății lui, se ridicase la suprafață, după superbul plonjon. Și, în aceste condiții, președintele Barbicane, căpitanul Nicholl și Michel Ardan fuseseră găsiți la suprafața oceanului, jucând domino în închisoarea lor plutitoare.

Acum, pentru a reveni la J.T. Maston, trebuie să spunem că participarea lui la aceste extraordinare aventuri îl scosese în evidență.

Desigur, J.T. Maston nu era un tip frumos, cu craniul său artificial și cu antebrațul drept înmănușat cu un cârlig metalic. Nici tânăr nu era, având cincizeci și opt de ani bătuți pe muchie, în momentul în care începe această poveste. Dar originalitatea caracterului său, strălucirea inteligenței sale, focul ce-i lumina privirea, pasiunea ce-o punea în tot ce întreprindea făcuseră din el tipul ideal în ochii doamnei Evangeline Scorbitt. Creierul său, cu grijă înmagazinat sub calota de gutapercă, era intact și trecea încă, pe drept cuvânt, drept unul dintre cei mai remarcabili calculatori din epoca sa.

Or, doamnei Evangeline Scorbitt, cu toate că cel mai mic calcul îi producea migrene, îi plăceau matematicienii, chiar dacă nu-i plăcea matematica. Îi considera niște ființe superioare, dintr-o speță deosebită. Gândiți-vă! Capete în care x-urile se hâțâne ca nucile într-un sac, creiere ce se joacă cu semnele algebrice, mâini ce jonglează cu integralele triple, asemeni unui echilibrist cu paharele și sticlele sale, inteligențe care înțeleg formule ca aceasta: $\iiint \theta(xyz)\,dxdydz$!

Da! Acești savanți i se păreau demni de toată admirația și cei mai potriviți pentru ca o femeie să se simtă atrasă de ei proporțional cu masa și invers proporțional cu pătratul distanței. J.T. Maston era destul de corpolent pentru a exercita asupra sa o atracție irezistibilă și, în ceea ce privește distanța, aceasta va fi absolut nulă, dacă vreodată vor putea aparține unul celuilalt.

Acest lucru, trebuie să-l spunem, îl neliniștea pe secretarul *Gun-Club*-ului, care nu căutase niciodată bucuria unor minuni atât de strânse. De altfel, doamna Evangeline Scorbitt nu mai era așa de tânără la cei patruzeci și cinci de ani ai săi, cu părul lipit de tâmple, ca o stofă vopsită și revopsită, cu gura mobilată cu dinți prea lungi din care nu-și pierduse nici unul, cu talia fără formă, cu mers dizgrațios. Pe scurt, avea aparența unei fete bătrâne, cu toate că fusese căsătorită, doar câțiva ani, este adevărat. Dar era o persoană încântătoare, căruia nu i-ar fi lipsit nimic din bucuriile terestre, dacă ar fi putut să se anunțe în saloanele din Baltimore drept doamna J.T. Maston.

Averea acestei văduve era considerabilă. Nu că ar fi fost bogată precum Gould, Mackay, Vanderbilt, Gordon Bennett, a căror avere depășește miliardul și care ar putea să-i dea de pomană unui Rothschild! Nu că ar fi posedat trei sute de milioane ca doamna Moses Carper, două sute de milioane ca doamna Stewart, optzeci de milioane ca doamna Crocker, trei văduve, trebuie să menționăm acest lucru! Nici că era bogată ca doamna Hammersley, doamna Helly Green, doamna Maffitt, doamna Marshall, doamna Para Stevens, doamna Mintury și alte câteva! Totuși, ar fi avut dreptul să participe la acel memorabil festin de la Hotelul de pe Fifth Avenue, din New York, unde nu erau admiși decât invitați de cinci ori milionari. În realitate, doamna Evangeline Scorbitt dispunea de patru milioane bune de dolari, respectiv douăzeci de milioane de franci, pe care-i moștenise de la John P. Scorbitt, îmbogățit făcând comerț cu articole de modă și cu carne de porc sărată. Ei bine, această avere generoasa văduvă ar fi fost bucuroasă s-o întrebuințeze în profitul lui J.T. Maston, căruia i-ar fi adus o comoară de tandrețe mult mai inepuizabilă.

Și, așteptând ca acest lucru să se întâmple, la cererea lui J.T. Maston, doamna Evangeline Scorbitt consimțise de bunăvoie să pună câteva mii de dolari în afacerea lui North Polar Practical Association, fără măcar să știe despre ce era vorba.

Este adevărat că prezența lui J.T. Maston era o chezășie că întreprinderea nu putea să fie decât grandioasă, sublimă, supraomenească. Trecutul secretarului *Gun-Club*-ului era o garanție pentru viitor.

Vă imaginați că, după adjudecare, când se făcuse înscrierea titlului de proprietate și ea află cum Consiliul de administrație al noii Societăți urma să fie prezidat de președintele *Gun-Club*-ului sub firma Barbicane and Co., încrederea ei deveni totală. Din moment ce J.T. Maston făcea parte din acel „and Co.", oare nu trebuia să se felicite că era cea mai puternică acționară?

Astfel, doamna Evangeline Scorbitt devenise proprietara celei mai mari părți din acele regiuni borale mărginite de paralela 84°. Nici mai mult, nici mai puțin! Dar ce va face ea cu acea parte, sau

mai degrabă, cum pretindea Societatea să scoată un profit din acel domeniu inaccesibil?

Aceasta era problema, și, dacă din punct de vedere al întrebărilor bănești, această o interesa în mod special pe doamna Evangeline Scorbitt, ea interesa lumea întreagă din cauza curiozității firești.

Această femeie admirabilă încercase să-l descoasă pe J.T. Maston, foarte discret de altfel, înainte de-a investi în această afacere. Dar J.T. Maston fusese cât se poate de zgârcit cu dezvăluirile. Doamna Evangeline Scorbitt urma să afle în curând despre ce era vorba, dar nu înainte ca universul să fie uimit de scopul urmărit de noua Societate!

Fără îndoială, în mintea sa era vorba despre o întreprindere care, cum spunea Jean-Jacques Rousseau, „nu a avut nici un exemplu și nu va avea imitări", o operă destinată să depășească tentativa făcută de membrii *Gun-Club*-ului pentru a intra în comunicare directă cu satelitul terestru.

Când insista, J.T. Maston, apăsându-și cârligul pe buzele pe jumătate închise, se mărginea să spună:

— Dragă doamnă Scorbitt, aveți încredere!

Și dacă doamna Evangeline Scorbitt avusese încredere „înainte", ce inerentă bucurie va simți „după", când înflăcăratul secretar îi va atribui triumful Statelor Unite ale Americii și înfrângerea Europei nordice.

— Dar, nu pot, în sfârșit, să aflu acum? întrebă ea, surâzând eminentului calculator.

— Veți afla în curând! îi răspunse J.T. Maston, scuturându-i cu putere mâna coasociatei sale, așa cum fac americanii.

Această scuturare avu drept efect calmarea nerăbdării doamnei Evangeline Scorbitt.

Câteva zile mai târziu, Lumea Nouă și cea Veche fură la rândul lor tulburate, fără a mai vorbi despre șocul ce le aștepta în viitor când vor cunoaște proiectul cu totul absurd, pentru realizarea căruia North Polar Practical Association urma să facă apel la subscripția publică.

De fapt, dacă Societatea achiziționase această porțiune din regiunile circumpolare, o făcuse în scopul exploatării... zăcămintelor de cărbune ale Polului Nord!

V

ŞI, ÎN PRIMUL RÂND, PUTEM ADMITE CĂ EXISTĂ ZĂCĂMINTE DE CĂRBUNE ÎN APROPIEREA POLULUI NORD?

Aceasta fu prima întrebare pe care și-o puseră oamenii ce aveau puțină logică.

— De ce-ar exista zăcăminte de cărbuni în jurul Polului Nord? se întrebau unii.

— De ce să nu existe? răspundeau alții.

După cum se știe, straturile de cărbuni, care sunt răspândite în numeroase locuri de pe suprafața globului, abundă în diverse regiuni ale Europei. Cele două Americi posedă cantități considerabile și probabil că Statele Unite sunt cele mai bogate. Aceste zăcăminte nu lipsesc nici în Anglia, nici în Asia, nici în Oceania.

Pe măsură ce explorarea teritoriilor globului avansează, se descoperă astfel de zăcăminte în toate straturile geologice, antracitul în terenurile cele mai vechi, huila în terenurile carbonifere superioare, lignitul în terenurile secundare și terțiare. Combustibilul mineral nu va lipsi pe o perioadă ce se cifrează la sute de ani.

Și totuși, extracția cărbunelui, din care doar Anglia singură produce o sută șaizeci de milioane de tone, este, anual, de patru sute de milioane de tone în întreaga lume. Consumul crește datorită nevoilor tot mai mari în industrie. Chiar dacă electricitatea va înlocui aburul ca forță motrice, cantitatea de cărbune necesară pentru producerea acestor forțe rămâne aceeași. Stomacul industrial nu trăiește decât cu cărbune, nu mănâncă altceva. Industria este un animal „carbonivor", trebuie bine hrănit.

Și apoi, acest cărbune nu este doar un combustibil, ci este și substanța telurică din care știința obține cele mai multe produse și subproduse pentru diverse utilizări. Transformările pe care le suferă în creuzetele din laboratoare îi permit să vopsească, să îndulcească, să aromatizeze, să vaporizeze, să purifice, să încălzească, să lumineze, să împodobească, producând diamante. Este la fel de folositor ca fierul, ba chiar mai util.

Din fericire, nu trebuie să ne temem că acest metal, fierul, se va epuiza vreodată, întrucât constituie chiar compoziția globului nostru terestru. În realitate, Pământul trebuie considerat ca o masă de fier mai mult sau mai puțin combinată cu carbon în stare de fluiditate, din cauza temperaturii foarte ridicate, acoperită cu silicați lichizi, un fel de zgură incandescentă deasupra căreia plutesc rocile solide și apa. Celelalte metale, la fel ca apa și piatra, nu intră decât într-o proporție extrem de redusă în compoziția sferoidului nostru.

Dar dacă consumul de fier este asigurat până la sfârșitul veacurilor, cel de cărbune nu este. Ba chiar deloc! Oamenii cu experiență ce se preocupă de viitorul îndepărtat, de peste sute de ani, trebuie să caute zăcămintele de cărbune peste tot unde natura prevăzătoare le-a format în epocile geologice.

— Perfect! răspundeau opozanții.

Și în Statele Unite, ca peste tot, există oameni cărora, din invidie sau ură, le place să denigreze, ca să nu mai vorbim și despre cei care contrazic din plăcerea de-a contrazice.

— Perfect! spun opozanții. Dar de ce să existe cărbune la Polul Nord?

— De ce? răspundeau partizanii președintelui Barbicane. Pentru că, după toate aparențele, în epoca formațiunilor geologice, volumul soarelui era atât de mare, încât, conform teoriei domnului Blandet, diferența de temperatură a Ecuatorului și a polilor era foarte mică. Pe atunci, imense păduri acopereau regiunile septentrionale ale globului, cu mult înainte de apariția omului, când planeta noastră era supusă acțiunii permanente a căldurii și a umidității.

Această teorie era prezentată în zeci de articole, unele hazlii, altele științifice, de revistele, ziarele, revistele periodice ilustrate aflate în slujba Societății. Așadar, aceste păduri, îngropate în timpul enormelor convulsii ce-au zguduit globul înainte de forma definitivă de astăzi, se transformaseră desigur în zăcăminte de cărbune, sub acțiunea timpului, a apelor și a căldurii intense. Ipoteza conform căreia domeniul polar ar fi bogat în zăcăminte de cărbuni, gata să se deschidă sub târnăcopul minerului, este cât se poate de acceptabilă.

Mai mult, existau fapte incontestabile care întăreau această teorie. Oamenii practici, care nu vor să se bazeze pe simple probabilități, nu pun la îndoială aceste fapte de natură să permită autorizarea căutării diferitelor varietăți de cărbune în regiunile boreale.

Exact despre acest lucru discutau, câteva zile mai târziu, maiorul Donellan și secretarul său, într-un colț întunecat al tavernei Two Friends.

— Eh, spunea Dean Toodrink, oare acest Barbicane, pe care aș vrea să-l văd spânzurat într-o zi, o fi având dreptate?

— Este posibil, răspunse maiorul Donellan, și chiar aș adăuga că este sigur.

— Dar, atunci, poți câștiga averi exploatând regiunile polare!

— Desigur! răspunse maiorul. Dacă America de Nord posedă vaste zăcăminte de combustibil mineral, dacă tot timpul se descoperă altele noi, desigur că rămân multe de descoperit, domnule Toodrink. Regiunile arctice par să fie o anexă a acestui continent american. Asemănătoare din punct de vedere al formării și al aspectului. În mod special, Groenlanda este o prelungire a Lumii Noi și este sigur că Groenlanda ține de America...

— Așa cum un cap de cal, a cărui formă o are această insulă, ține de trupul animalului, spuse secretarul maiorului Donellan.

— Mai adaug, reluă acesta, că atunci când a explorat teritoriile groenlandeze, profesorul Nordenskiöld a recunoscut formațiuni sedimentare, constituite din gresie și șisturi, cu intercalări de lignit, ce conțin o cantitate considerabilă de plante fosile. Numai în

districtul Diskö, danezul Stöenstrup a recunoscut șaptezeci și unu de astfel de zăcăminte, unde abundă urmele vegetale, indiscutabil vestigii ale acelei puternice vegetații dense care exista în trecut în jurul axei polare.

— Dar mai sus?... întrebă Dean Toodrink.

— Mai sus sau mai departe, în direcția nordului, îi răspunse maiorul, prezența huilei s-a manifestat efectiv și se pare că trebuie doar să te apleci pentru a o culege. Dacă acest cărbune este atât de răspândit la suprafața acestor regiuni, nu se poate, prin urmare, trage concluzia aproape cu certitudine că zăcămintele se afundă până în adâncurile crustei terestre?

Avea dreptate maiorul Donellan. Deoarece cunoștea foarte bine formațiunile geologice ale Polului boreal, acest lucru îl făcea să fie cel mai nervos dintre toți englezii în această ocazie. Și poate ar fi perorat la nesfârșit despre acest lucru, dacă nu și-ar fi dat seama că obișnuiții tavernei încercau să tragă cu urechea la ce spunea. Considerară deci că este mai prudent să fie mai rezervați, după ce sus-numitul Toodrink făcu această ultimă observație.

— Nu vă surprinde un lucru, maior Donellan?

— Care?

— Că în această afacere, în care te-ai fi așteptat să fie ingineri sau cel puțin navigatori, deoarece este vorba despre Pol și despre zăcăminte de cărbune, sunt, dimpotrivă, artileriști cei care o conduc?

— Într-adevăr, răspunse maiorul, este surprinzător!

În fiecare dimineață, ziarele reveneau asupra acestor zăcăminte de cărbune. „Zăcăminte? Care zăcăminte?" întreba *Pall Mall Gazette*, în articole furibunde, inspirate de marele comerț britanic, care tuna și fulgera împotriva lui North Polar Practical Association.

„Care?" răspundeau redactorii de la *Daily News* din Charleston, partizani îndârjiți ai președintelui Barbicane. „Mai întâi, cele ce-au fost recunoscute de căpitanul Nares, între 1875–1876, la limita longitudinii de 82°, în același timp cu straturile

ce indică existența unei flore miocene, bogate în plopi, fagi, călini, aluni și conifere."

„Și, între 1881–1884," adăuga cronicarul științific al ziarului *New York Witness*, „în timpul expediției locotenentului Greely în Golful Lady Franklin, nu a fost oare descoperit un strat de cărbune de către naționalii noștri, în apropierea fostului Conger, în golfulețul Watercourse? Iar doctorul Pavy nu a susținut, pe bună dreptate, că aceste regiuni nu sunt lipsite de depozite carbonifere, destinate de prevăzătoarea natură să combată într-o zi frigul din aceste regiuni pustii?"

Ne dăm seama că, atunci când fapte atât de edificatoare sunt citate sub autoritatea îndrăzneților exploratori americani, adversarii președintelui Barbicane nu mai știau ce să răspundă. Astfel încât partizanii întrebării „De ce-ar exista zăcăminte" începeau să se dea bătuți în fața partizanilor întrebării „De ce n-ar exista"! Da! Existau zăcăminte de cărbune și, probabil, chiar foarte mari. Solul circumpolar conținea cantități uriașe din prețiosul combustibil, ascunse în măruntaiele acestor regiuni unde vegetația fusese altădată luxuriantă.

Dar, dacă eșuaseră în problema zăcămintelor de cărbune a căror existență nu mai era pusă la îndoială în regiunile arctice, detractorii își luau revanșa examinând problema sub un alt aspect.

— Fie! spuse într-o zi maiorul Donellan, cu ocazia unei discuții ce-o provocă chiar în sala *Gun-Club*-ului și interpelându-l pe președintele Barbicane ca de la om la om. Fie! Admit acest lucru, chiar îl afirm. Există zăcăminte de cărbune în regiunea achiziționată de Societatea dumneavoastră! Dar să vă duceți să le exploatați?...

— Exact așa vom face, răspunse, liniștit, Impey Barbicane.

— Veți depăși paralela 84°, dincolo de care nici un explorator nu a ajuns?

— O vom depăși.

— Poate o să atingeți chiar Polul!

— O să-l atingem.

Și, auzindu-l pe președintele *Gun-Club*-ului răspunzând cu atâta sânge rece, cu atâta aplomb, afirmându-și opinia sus și tare, clar, cei mai îndârjiți își vedeau convingerile cam zdruncinate. Se simțeau în prezența unui om ce nu-și pierduse nimic din vechile calități, calm, rece, cu o judecată serioasă, taciturn, exact ca un cronometru, aventuros, dar având idei practice chiar și în acțiunile sale cele mai îndrăznețe.

Dacă maiorul Donellan avea o poftă nebună să-și sugrume adversarul, îi poți crede pe cei ce l-au cunoscut pe acest stimabil dar violent gentleman. Aș! Președintele Barbicane era solid și din punct de vedere moral, și fizic, „având un pescaj maxim"[1], ca să întrebuințăm o metaforă a lui Napoleon, și, drept urmare, capabil să reziste, în pofida oricăror piedici. Dușmanii, rivalii, invidioșii o știau prea bine!

Totuși, cum glumeții nu pot fi împiedicați să răspândească glume proaste, iritarea contra noii Societăți luă această formă. Președintelui *Gun-Club*-ului i se atribuiau cele mai bizare proiecte. Intervenire și caricaturiștii, mai ales în Europa, și în special în Regatul Unit, care nu-și putuse uita insuccesul în această bătălie unde dolarii învinseseră lirele sterline.

Oh! Acest yankeu afirmase că va atinge Polul boreal! Oh! Va pune piciorul acolo unde nici o ființă umană nu l-a pus încă! Oh! Va înfige steagul Statelor Unite pe singurul punct de pe globul terestru ce rămâne veșnic nemișcat, când toate celelalte se mișcă din cauza rotației Pământului în jurul axei sale!

Și atunci, caricaturiștii își dădură frâu liber!

În vitrinele principalelor librării și în chioșcurile marilor orașe ale Europei, ca și în importantele cetăți ale Confederației, această țară liberă prin excelență, apărură crochiuri și desene arătându-l pe președintele Barbicane căutând mijloacele cele mai extravagante de a atinge Polul.

Într-unele, îndrăznețul american, înconjurat și ajutat de toți membri *Gun-Club*-ului, cu târnăcopul în mână, săpa un tunel

[1] Valoarea maximă a distanței verticale dintre linia de plutire și partea cea mai de jos a carenei.

submarin prin masa gheţurilor scufundate, începând de la primele banchize până la latitudinea nordică de 90°, pentru a ajunge chiar în vârful axei terestre.

În altele, Impey Barbicane, însoţit de J.T. Maston, foarte asemănător, şi de căpitanul Nicholl, cobora dintr-un balon în acel loc atât de dorit şi, după o tentativă îngrozitoare, cu preţul a mii de pericole, toţi trei cucereau o bucată de cărbune... ce cântărea o jumătate de livră! Asta era tot ce conţinea faimosul zăcământ din regiunile circumpolare!

Într-un număr din ziarul englez *Punch*, era un crochiu al lui J.T. Maston, la fel de vizat de caricaturişti ca şi şeful său. După ce fusese înşfăcat de Polul magnetic, secretarul *Gun-Club*-ului era pentru totdeauna imobilizat la sol de cârligul său de metal.

Trebuie să menţionăm cu această ocazie că celebrul calculator avea un temperament prea iute pentru a lua în derâdere această glumă care-i ataca conformaţia trupului. Aşadar, se arătă foarte indignat, iar doamna Evangeline Scorbitt ne imaginăm că a fost prima care i-a împărtăşit această indignare îndreptăţită.

O altă caricatură, în *Lanterne Magique* din Bruxelles, îl reprezenta pe Impey Barbicane şi pe membrii Consiliului de administraţie al Societăţii acţionând în mijlocul flăcărilor, asemănători unor salamandre pe care focul nu le atingea. Pentru a topi gheţurile Oceanului Îngheţat de Nord, nu avuseseră ei oare ideea să răspândească pe suprafaţa lui o mare de alcool, apoi să-i dea foc, ceea ce-ar fi transformat bazinul polar într-un imens bol de punch?

Şi, speculând cuvântul punch, desenatorul belgian împinsese lipsa de respect până acolo încât îl reprezentase pe preşedintele *Gun-Club*-ului sub aspectul unei ridicole paiaţe.

Dar, dintre toate caricaturile, cea care obţinu cel mai mare succes a fost cea publicată de ziarul francez *Charivari* sub semnătura desenatorului Stop. În stomacul unei balene, mobilat confortabil şi capitonat, Impey Barbicane şi J.T. Maston, aşezaţi la o masă, jucau şah, aşteptând să ajungă într-un port. Asemeni lui Iona, preşedintele şi secretarul său nu ezitară să se lase înghiţiţi de un enorm mamifer marin şi, cu acest nou mod de locomoţie, după ce vor fi

trecut pe sub banchize, sperau să atingă inaccesibilul Pol al globului.

De fapt, flegmaticului director al noii Societăți puțin îi păsa de acest exces al creierului. Nu lua în seamă ce se spunea, nu-și făcea sânge rău pentru cântecele, parodiile, caricaturile lor. Își vedea mai departe de treabă.

După hotărârea luată în consiliu, Societatea, acum stăpână definitivă a domeniului polar ce-i fusese concesionat de guvernul federal, făcuse apel la o subscripție publică pentru suma de cincisprezece milioane de dolari. Acțiunile emise erau în valoare de o sută de dolari bucata și trebuiau subscrise printr-un singur vărsământ.

Ei bine, creditul de care se bucura Societatea Barbicane and Co. era așa de mare, încât cei ce doreau să subscrie dădură buzna. Dar trebuie să spunem că aceștia aparțineau în totalitate celor treizeci și opt de state ale Confederației.

— Cu atât mai bine! strigară partizanii lui North Polar Practical Association. Afacerea va fi cu atât mai americană!

Pe scurt, „prestigiul" Societății Barbicane and Co. era atât de mare, iar cei ce făceau speculații la bursă credeau cu atâta îndârjire în realizarea promisiunilor sale industriale și admiteau, fără să șovăie, existența zăcămintelor de cărbune ale Polului boreal și posibilitatea de-a le exploata, încât capitalul subscris noii Societăți se dovedi de trei ori mai mare.

Cei ce subscriseseră trebuiră deci să fie reduși cu două treimi, și, de la data de 16 decembrie, capitalul social fu definitiv constituit din suma de cincisprezece milioane de dolari. Adică de trei ori mai mult decât suma subscrisă în profitul *Gun-Club*-ului cu ocazia marii experiențe de trimitere a proiectilului de la Pământ la Lună.

VI

ÎN CARE ESTE ÎNTRERUPTĂ O CONVORBIRE TELEFONICĂ ÎNTRE DOAMNA SCORBITT ŞI J.T. MASTON

Nu numai că preşedintele Barbicane afirmase că-şi va atinge scopul, şi acum capitalul de care dispunea îi permitea să şi-l atingă fără a se lovi de nici un obstacol, dar nu ar fi avut, desigur, îndrăzneala să apeleze la capitaluri, dacă n-ar fi fost convins de succes.

Polul Nord va fi, în sfârşit, cucerit de geniul îndrăzneţ al omului.

S-a dovedit că preşedintele Barbicane şi Consiliul său de administraţie aveau mijloacele să reuşească acolo unde atâţia alţii eşuaseră. Vor face ceea ce nu reuşiseră nici Franklin, nici Kane, nici De Long, nici Nares, nici Greely. Vor trece de paralela 84°, vor lua în stăpânire vastul teritoriu al globului pe care-l achiziţionaseră în urma ultimei licitaţii, vor adăuga la steagul american cea de-a treizeci şi noua stea al celui de-al treizeci şi nouălea stat anexat Confederaţiei americane.

— Farsori! nu încetau să repete delegaţii europeni şi partizanii lor din Lumea Veche.

Totuşi, nimic nu era mai adevărat, şi mijlocul practic, logic, indiscutabil de-a cuceri Polul Nord, mijloc ce-am putea spune că era de-o simplitate copilărească, le fusese sugerat de J.T. Maston.

Acest creier, în care ideile se coceau într-o materie cerebrală în permanentă fierbere, produsese proiectul acestei măreţe opere geografice şi mijlocul de-a o duce la bun sfârşit.

Nu încetăm să repetăm că secretarul *Gun-Club*-ului era un calculator remarcabil, am spune chiar „emerit", dacă acest cuvânt n-ar avea o semnificaţie diametral opusă celei pe care vulgul i-o dă. Pentru el, a rezolva problemele cele mai complicate ale ştiinţelor matematice era un joc. Nu-i păsa de dificultăţi fie ele în ştiinţa câtimilor valorice, care este algebra, sau în ştiinţa numerelor, care este aritmetica. Trebuia să-l vezi manipulând simbolurile, semnele convenţionale care formează notaţia algebrică, fie literele din alfabet pentru a reprezenta cantităţile sau mărimile, fie liniile

împerecheate sau întretăiate ce indică raporturile ce pot fi stabilite între cantități și operațiile la care sunt supuse.

Oh! coeficienții, exponenții, radicalii, indicii și alte expresii adoptate în acest limbaj! Trebuie să vedeți cum zboară aceste semne sub pana sa, sau mai degrabă sub creta care freamătă la capătul cârligului său de fier, căci îi plăcea să lucreze la tablă! Și acolo, pe acea suprafață de zece metri pătrați, de atât avea nevoie J.T. Maston, se lăsa pradă pasiunii sale de algebrist. În calculele sale nu întrebuința cifre mici, nu! Erau cifre fanteziste, gigantice, trasate cu o mână năvalnică. Cifrele 2 sau 3 se rotunjeau ca niște cocoșei de hârtie, 7 semăna cu o spânzurătoare din care nu lipsea decât spânzuratul, 8 ca niște ochelari enormi, 6 și 9 aveau niște cozi interminabile.

Și literele cu ajutorul cărora își stabilea formulele, primele din alfabet, a, b, c, care-i serveau pentru a reprezenta cantitățile cunoscute sau date, și ultimele x, y, z, de care se servea pentru cantitățile necunoscute sau ce trebuiau determinate, erau îngroșate pentru a fi scoase în relief. Și în special litera y care se contorsiona în zigzaguri fulgerătoare! Și ce turnură aveau literele grecești π, λ, ω, de care un Arhimede sau Euclid ar fi fost așa de mândri!

Semnele, trasate cu o cretă de un alb pur, erau pur și simplu minunate: + arăta clar că acest semn marchează adunarea a două cantități, –, dacă era mai umil, făcea încă o impresie bună, x se înălța ca o cruce a Sfântului Andrei. Cele două linii ale semnului = erau riguros de egale și indicau, într-adevăr, că J.T. Maston făcea parte dintr-o țară unde egalitatea nu era doar o simplă formulă, cel puțin între cei aparținând rasei albe.

Aceeași factură grandioasă aveau și semnele < > , >< având niște proporții extraordinare. Semnul √ ce indică rădăcina unui număr sau a unei cantități era triumful său și, atunci când îl completa cu bara orizontală, aveai impresia că acest braț indicator, ce depășea limitele tablei negre, amenința lumea întreagă că va fi supusă ecuațiilor sale furibunde!

Să nu credeți însă că inteligența matematică a lui J.T. Maston se mărginea la orizontul algebrei elementare! Nu! Nici calculul

diferențial, nici calculul integral, nici calculul variațiilor nu-i erau străine, și faimosul semn al integralei, această literă, înfiorătoare în simplitatea ei, sumă a unei infinități de elemente infinit de mici, era trasat cu o mână sigură?!

La fel proceda și cu semnul Σ, care reprezenta suma unui număr infinit de elemente finite, cu semnul ∞, cu ajutorul căruia matematicienii desemnează infinitul, și toate simbolurile misterioase pe care le întrebuințează această limbă de neînțeles pentru majoritatea muritorilor.

În sfârșit, acest om uimitor ar fi fost capabil să se ridice pe culmile cele mai înalte ale matematicilor superioare.

Iată cum era J.T. Maston! Iată de ce colegii său puteau avea toată încrederea, atunci când rezolva cele mai abracadabrante calcule cerute de mințile lor îndrăznețe! Iată ce a făcut ca *Gun-Club*-ul să-i încredințeze proiectul unui proiectil care să fie lansat de pe Pământ pe Lună! În sfârșit, iată de ce doamna Evangeline Scorbitt, îmbătată de gloria sa, avea pentru el o admirație ce se asemăna cu dragostea.

De altfel, în cazul de față, adică a rezolvării problemei cuceririi Polului boreal, J.T. Maston nu avea de ce să se înalțe în regiunile sublime ale analizei. Pentru a permite noilor concesionari ai domeniului arctic să-l exploateze, secretarul *Gun-Club*-ului se afla doar în fața unei probleme de mecanică ce trebuia rezolvată, problemă complicată, fără îndoială, ce necesita formule ingenioase, poate chiar noi, dar din care va ieși învingător.

Da! Te puteai bizui pe J.T. Maston, cu toate că orice greșeală ar fi adus după sine pierderea unor milioane. Niciodată, de la vârsta când mintea lui de copil se exersase cu primele noțiuni de aritmetică, nu făcuse nici o eroare, nici măcar de un micron[1], atunci când calculele sale aveau drept obiect măsurarea unei lungimi. Dacă s-ar fi înșelat, chiar și la calcularea celei de-a douăzecea zecimale, n-ar fi ezitat să-și zboare craniul de gutapercă.

---

[1] Micronul este o măsură obișnuită în optică, egală cu a mia parte dintr-un milimetru (n.a.).

Era important să insistăm asupra acestei aptitudini atât de remarcabile a lui J.T. Maston. Am făcut-o! Acum este vorba de a-l arăta la lucru, și, pentru asta, este nevoie să revenim cu câteva săptămâni în urmă.

Ne aflăm cam cu o lună înainte de publicarea Documentului adresat locuitorilor celor două Lumi. J.T. Maston își luase asupra lui sarcina de-a calcula elementele proiectului ale cărui consecințe minunate le prezentase prietenilor săi.

De ani de zile, J.T. Maston locuia pe Franklin Street la numărul 179, una din străzile cele mai liniștite din Baltimore, departe de cartierul afacerilor, din care nu înțelegea nimic, departe de zgomotul mulțimii, de care avea oroare.

Casa în care locuia, cunoscută sub numele de Balistic-Cottage, era modestă. Nu avea drept avere decât pensia de ofițer de artilerie și salariul pe care-l încasa pentru postul de secretar al *Gun-Club*-ului. Trăia singur, servit de negrul său Fire-Fire — Foc-Foc — poreclă demnă de valetul unui artilerist. Acest negru nu era un servitor, era un servant, un prim servant și-și servea stăpânul așa cum și-ar fi servit tunul.

J.T. Maston era un celibatar convins, având această convingere că celibatul este încă singura situație acceptabilă în această lume sublunară. Cunoștea proverbul slav: „O femeie trage mai puternic cu un fir de păr, decât patru boi la plug" și nu avea încredere.

Și totuși, dacă locuia singur o făcea pentru că așa dorea. Știm că nu trebuia să facă decât un gest pentru a-și schimba singurătatea într-o singurătate în doi și mediocritatea averii sale într-o bogăție de milioane. Nu putea să nu-și dea seama: doamna Evangeline Scorbitt ar fi fost fericită dacă... Dar, până în prezent cel puțin, J.T. Maston n-ar fi fost fericit să... Și se părea că aceste două ființe, atât de bine făcute una pentru cealaltă, cel puțin asta era părerea îndrăgostitei văduve, nu vor reuși niciodată să realizeze această transformare.

Casa era foarte simplă. Un parter cu o verandă și un etaj. Un salon și o sufragerie mici, jos, cu bucătăria și oficiul într-o construcție anexă, dincolo de grădiniță. Sus, dormitorul ce dădea spre

stradă, cabinetul de lucru spre grădină, unde nu se auzea zgomotul străzii. *Un buen retiro* al savantului sau filosofului, între zidurile căruia se rezolvaseră atâtea calcule și pentru care l-ar fi invidiat Newton, Laplace sau Cauchy.

Ce diferență între casa modestă și palatul doamnei Evangeline Scorbitt, ridicat în bogatul cartier New Park, având balcoane pe fațadă și fantezii sculpturale specifice arhitecturii anglo-saxone, gotică și renascentistă, cu saloanele bogat mobilate, cu holul măreț, cu galeriile de tablouri, în care maeștrii francezi predominau, cu scara cu dublă spirală, cu numeroși servitori, cu grajdurile, remizele, grădina cu pajiști, arbori înalți, fântâni arteziene, un turn ce domina ansamblul clădirilor, în vârful căruia flutura steagul bleu și auriu al familiei Scorbitt!

Trei mile! Da! Trei mari mile, cel puțin, separau palatul din New Park de Balistic-Cottage! Dar un fir de telefon special lega cele două locuințe și stabilea contactul între palat și casa modestă. Dacă vorbitorii nu se puteau vedea, cel puțin să se audă! Ceea ce nu va mira pe nimeni era faptul că doamna Evangeline Scorbitt îl chema mai des pe J.T. Maston, decât J.T. Maston pe doamna Evangeline Scorbitt.

Atunci calculatorul își părăsea lucrul, nu fără a fi puțin agasat, primea un „bună ziua" amical, la care răspundea cu un mormăit căruia curentul electric, sperăm, îi îmblânzea intonațiile prea puțin galante, și revenea la problemele lui.

Era 3 octombrie, când, după o ultimă și lungă ședință, J.T. Maston își luă rămas bun de la colegii săi pentru a se apuca de treabă. Sarcină dificilă, căci trebuia să calculeze procedeele mecanice ce vor face accesibil Polul Nord și vor permite exploatarea zăcămintelor îngropate sub ghețuri.

J.T. Maston estimase că ar avea nevoie de vreo opt zile pentru a-și termina calculele misterioase, într-adevăr complicate și delicate, necesitând rezolvarea unor ecuații diverse, referitoare la mecanică, geometrie analitică în spațiu, geometrie polară și trigonometrie.

Pentru a se feri de orice întrerupere, se convenise ca secretarul *Gun-Club*-ului să se retragă în căsuța lui și să nu fie deranjat de nimeni. O imensă durere pentru văduva Evangeline Scorbitt, dar aceasta trebui să se resemneze. Așa că, în același timp cu președintele Barbicane și Tom Hunter, cel cu piciorul de lemn, venise și ea, după-amiază, să-i facă o ultimă vizită lui J.T. Maston.

— Vei reuși, dragă Maston! spuse ea, în momentul când se despărțiră.

— Și mai ales să nu faci vreo greșeală! adăugă, surâzând, președintele Barbicane.

— O greșeală!... El!... strigă doamna Evangeline Scorbitt.

— Nu mai mult decât a făcut Dumnezeu când a elaborat legile mecanicii celeste! răspunse, modest, secretarul *Gun-Club*-ului.

Apoi, după strângerile de mână ale unora, după câteva suspine ale alteia, urări de reușită și recomandări de-a nu se surmena din cauza lucrului excesiv, fiecare își luă rămas bun de la calculator. Ușa căsuței Balistic-Cottage se închise, și Fire-Fire primi ordin să nu o deschidă nimănui, nici chiar președintelui Statelor Unite ale Americii.

În primele două zile de recluziune, J.T. Maston reflectă doar cu capul, fără a pune mâna pe cretă, la problema ce i se dăduse. Reciti câteva lucrări referitoare la elemente, la Pământ, la masa lui, la densitatea, volumul, forma, mișcările de rotație pe axa sa și de translație de-a lungul orbitei, elemente ce trebuiau să formeze baza calculelor sale.

Iată principalele date, pe care cititorul e bine să le cunoască.

Forma Terrei, un elipsoid de revoluție, a cărui rază ecuatorială este de 6.377.398 de metri sau 1.594 de leghe, iar raza polară de 6.356.080 de metri sau 1.589 de leghe. Ca urmare a aplatizării sferoidului nostru la poli, între cele două raze este o diferență de 21.318 de metri, aproape 5 leghe.

Circumferința Pământului la Ecuator: 40.000 de kilometri, sau 10.000 de leghe.

Suprafața Pământului — evaluare aproximativă: 510 milioane de kilometri pătrați.

Volumul Pământului: în jur de 1.000 de miliarde de kilometri cubi, adică cuburi având fiecare o mie de metri lungime, lățime și înălțime.

Densitatea Pământului: aproape de cinci ori mai mare decât cea a apei, adică puțin superioară densității feldspatului, aproape ca cea a iodului, adică o greutate medie de 5.480 de kilograme pe metru cub de pământ, dacă am cântări în bucăți succesiv aduse la suprafața sa. Este numărul dedus de Cavendish cu ajutorul balanței inventate și construite de Mitchell, sau mai exact 5.670 de kilograme, potrivit rectificărilor aduse de Baily. Domnii Wilsing, Corm, Baille ș.a. au repetat de atunci aceste măsuri.

Durata de translație a Pământului în jurul Soarelui: 365 de zile și un sfert, constituind anul solar sau mai exact 365 de zile, 6 ore, 9 minute, 10 secunde, 37 sutimi de secundă, ceea ce-i conferă sferoidului nostru o viteză de 30.400 de metri pe secundă sau 7 leghe și 6 zecimi.

Drumul parcurs prin rotația Pământului în jurul axei sale aflate la suprafața lui de-a lungul Ecuatorului: 463 de metri pe secundă sau 417 leghe pe oră.

Iată acum care au fost unitățile de lungime, de forță, de timp și unghiulară, pe care le-a folosit J.T. Maston în calculele sale: metrul, kilogramul, secunda și unghiul la centru care interceptează într-un cerc oarecare un arc egal cu raza.

Pe 5 octombrie, pe la ora cinci după-amiaza, trebuie să precizăm acest lucru atunci când este vorba de-o operă memorabilă ca cea a lui J.T. Maston, după îndelungă chibzuință, se puse pe scris. Și, mai întâi, atacă problema de la bază, adică prin numărul care reprezintă circumferința Terrei la unghiul unuia dintre marile cercuri, adică la Ecuator.

Tabla neagră se afla acolo, într-un colț al cabinetului de lucru, pe suportul său din lemn de stejar lustruit, luminată de una dintre ferestrele ce dădeau spre grădină. Bucățile de cretă erau aliniate pe planșeta ce se afla în josul tablei. Buretele pentru șters se afla la îndemâna mâinii stângi a calculatorului. În ceea ce privește

mâna sa dreaptă, sau mai degrabă cârligul de fier, ea era rezervată pentru a desena figurile și a scrie formulele și cifrele.

La început, J.T. Maston desenă o circumferință ce reprezenta sferoidul terestru. La Ecuator, curbura globului fu marcată printr-o linie groasă, reprezentând partea anterioară a curbei, apoi printr-o linie punctată, indicând partea posterioară, în așa fel încât să reprezinte proiecția unei figuri sferice. Axa ce ieșea din cei doi poli era reprezentată de o linie perpendiculară pe planul Ecuatorului și era marcată cu literele N și S.

Apoi, în colțul drept al tablei a fost înscris un număr, ce reprezenta în metri circumferința Pământului: 40.000.000.

După asta, J.T. Maston începu seria calculelor.

Era așa de ocupat, încât nici nu văzu că cerul se modificase după-amiază. De o oră se pregătea una din acele furtuni a cărei influență afectează organismul tuturor ființelor. Nori palizi, un fel de smocuri alburii, adunați pe un fond gri opac, treceau greoi pe deasupra orașului. Tunete îndepărtate se repercutau în cavitățile seroase dintre Pământ și spațiul ceresc. Un fulger sau două brăzdau deja cerul, unde tensiunea electrică era deja foarte înaltă.

J.T. Maston, din ce în ce mai absorbit în calcule, nu vedea și nu auzea nimic.

Deodată, o sonerie electrică tulbură cu vibrațiile ei stridente liniștea cabinetului de lucru.

— Ei bine, strigă J.T. Maston, când pisălogii nu vin pe ușă, vin pe linie telefonică!... O excelentă invenție pentru cei ce vor să stea liniștiți!... Am să am grijă să întrerup curentul cât timp voi lucra!

Și se îndreptă spre receptor.

— Ce este? întrebă.

— Aș vrea să-ți vorbesc câteva minute! îi răspunse o voce feminină.

— Cine este acolo?...

— Nu m-ai recunoscut, domnule Maston? Sunt eu... doamna Scorbitt.

— Doamna Scorbitt!... Nu mă lasă nici un moment liniștit!

Dar aceste cuvinte puțin politicoase pentru amabila văduvă fură pronunțate cu prudență, la distanță, în așa fel încât să nu se audă în aparat.

Apoi, J.T. Maston, înțelegând că nu putea refuza să răspundă măcar printr-o frază politicoasă, continuă:

— Oh! Dumneavoastră doamnă Scorbitt?

— Eu, dragă domnule Maston!

— Și ce dorește doamna Scorbitt?

— Să te previn că o furtună violentă se va abate asupra orașului!

— Ei bine, nu o pot împiedica...

— Nu, doar ți-am telefonat pentru a te întreba dacă ai avut grijă să-ți închizi bine ferestrele...

De-abia își termină fraza doamna Evangeline Scorbitt, că un tunet teribil umplu încăperea. Aveai impresia că o imensă bucată de mătase se sfâșia pe-o lungime infinită. Fulgerul căzuse în vecinătatea lui Balistic-Cottage, și fluidul, condus de firul telefonului, invadă cabinetul de lucru al calculatorului cu o brutalitate electrică.

J.T. Maston, care era aplecat asupra plăcii receptorului, primi cea mai frumoasă palmă voltaică ce fusese vreodată aplicată pe obrazul unui savant. Apoi, scânteia se scurse prin cârligul de fier, și fu răsturnat ca o simplă figurină de carton. În același timp, tabla pe care-o lovi în cădere zbură într-un colț al camerei. În fine, fulgerul ieși printr-o găurică invizibilă a unei ferestre, ajunse la un burlan și se scurse în pământ.

Năucit — alții ar fi fost năuciți pentru mai puțin —, J.T. Maston se ridică și-și frecă diferitele părți ale corpului, asigurându-se că nu este rănit. După aceea, nepierzându-și sângele rece, așa cum se cuvenea unui vechi ochitor de Columbiad, puse totul în ordine în cameră, ridică suportul de lemn, așeză pe el tabla neagră, culese bucățelele de cretă ce se răspândiseră pe covor și-și reluă calculele atât de brusc întrerupte.

Dar își dădu seama că, prin cădere, o parte din cifrele înscrise pe tabla neagră, la dreapta, și care reprezentau circumferința

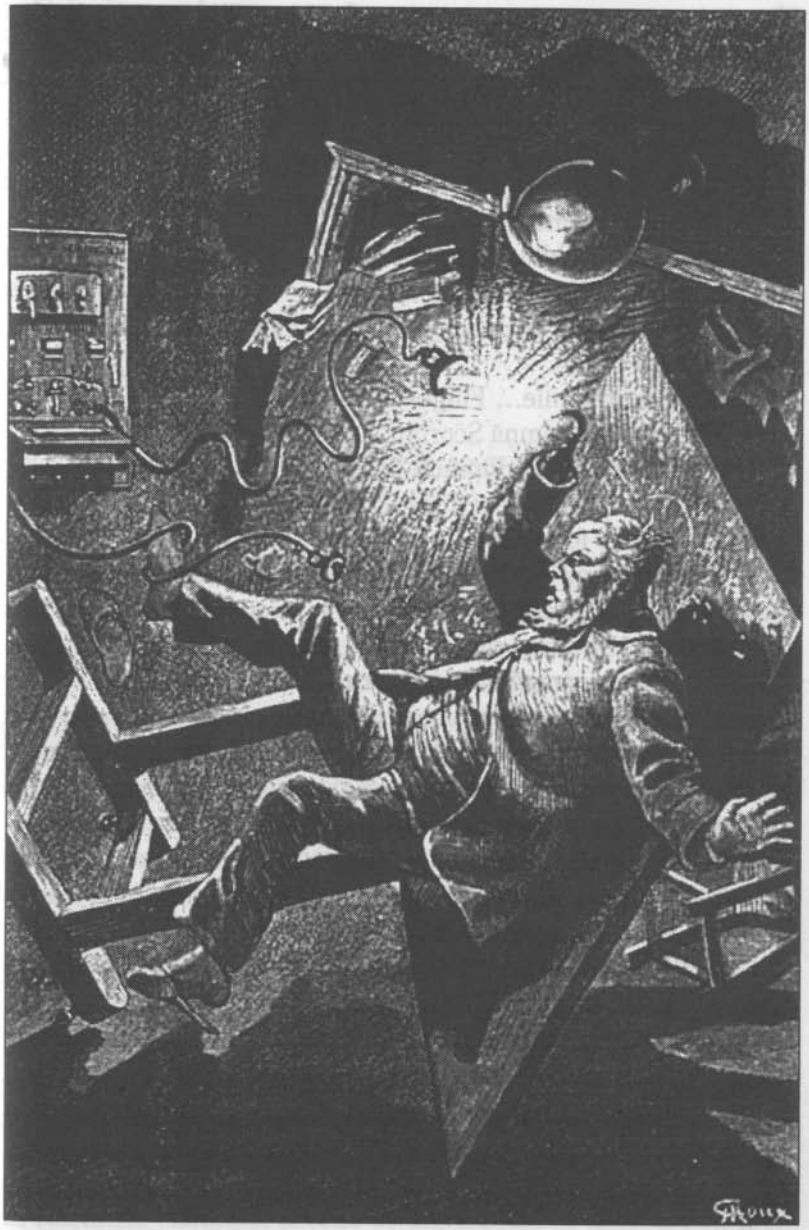

Apoi, scânteia se scurse prin cârligul de fier, și fu răsturnat ca o simplă figurină de carton.

terestră a Ecuatorului în metri, se ștersese în mare parte. Începu s-o refacă, exact când soneria telefonului se auzi din nou.

— Iarăși! strigă J.T. Maston.

Și luă din nou receptorul.

— Cine-i acolo? întrebă el.

— Doamna Scorbitt.

— Și ce dorește doamna Scorbitt?

— Fulgerul acela teribil nu a căzut oare pe Balistic-Cottage?

— Ba cred că da!

— Oh! Dumnezeule... Fulgerul...

— Fii liniștită, doamnă Scorbitt!

— Nu ai pățit nimic, domnule Maston?

— Nu.

— Sigur nu ai fost atins?...

— Nu sunt atins decât de prietenia ce mi-o arăți, crezu că trebuie să răspundă galant J.T. Maston.

— Bună seara, dragă domnule Maston!

— Bună seara, dragă doamnă Scorbitt.

Și adăugă, întorcându-se la calculele sale:

— La naiba cu ea, cu această admirabilă femeie! Dacă nu m-ar fi chemat la telefon, nu m-aș fi expus riscului de a fi trăsnit!

De data asta, gata! J.T. Maston nu trebuie să fie deranjat în timpul lucrului. De altfel, pentru a-și asigura liniștea necesară calculelor, își întrerupse linia electrică.

Luând ca bază numărul ce-l scrisese, își elaboră formulele, apoi, în sfârșit, formula definitivă, pe care-o înscrise la stânga tablei, după ce șterse toate cifrele din care o dedusese.

Apoi, se lansă într-o interminabilă serie de semne algebrice.

.....

Opt zile mai târziu, pe 11 octombrie, acest superb calcul de mecanică era rezolvat, și secretarul *Gun-Club*-ului aduse triumfal colegilor soluția problemei pe care-o așteptau cu o nerăbdare de înțeles.

Mijlocul practic de-a ajunge la Polul Nord pentru a-i exploata zăcămintele de cărbuni era stabilit matematic. Prin urmare, luă

naștere o Societate, sub denumire de North Polar Practical Association, căreia guvernul de la Washington îi acorda concesiunea domeniului arctic în cazul în care licitația o va face proprietara lui.

Știm cum licitația a fost câștigată de Statele Unite ale Americii și cum noua Societate a apelat la sprijinul capitaliștilor din cele două lumi.

VII

ÎN CARE PREȘEDINTELE BARBICANE NU SPUNE MAI MULT DECÂT TREBUIE SĂ SPUNĂ

Pe 22 decembrie, acționarii societății Barbicane and Co. fură convocați la o adunare generală. Este de la sine înțeles că saloanele *Gun-Club*-ului din Union Square fuseseră alese pentru adunare. Și, într-adevăr, scuarul de-abia reușise să primească mulțimea acționarilor. Dar era imposibil să ții un miting în aer liber, la acea dată, într-una din piețele din Baltimore, când mercurul termometrului scăzuse la zece grade sub zero.

De obicei, vastul hol al *Gun-Club*-ului, pe care probabil că nu l-ați uitat, era împodobit cu tot felul de materiale de război ce aparțineau nobilei profesii a membrilor săi. Ai fi putut crede că este un adevărat muzeu al artileriei. Chiar și mobilele, scaune și mese, fotolii și canapele îți evocau, prin formele lor bizare, aceste mașinării distrugătoare ce trimiseseră într-o lume mai bună atâția oameni de treabă, a căror dorință secretă fusese de-a muri de bătrânețe.

Ei bine, în acea zi au trebuit să reamenajeze sala. Nu era o adunare războinică, ci una industrială și pacifistă pe care Impey Barbicane urma s-o prezideze. Deci se făcu loc numeroșilor acționari ce sosiseră din toate colțurile Statelor Unite. În hol, ca și în saloanele alăturate, aceștia se împingeau, se striveau, se sufocau, fără a mai pomeni de imensa coadă ce se întindea până în Union Square.

Bineînțeles că membrii *Gun-Club*-ului, primii acționari ai noii Societăți, ocupau locuri în apropierea biroului. Printre ei se zăreau, mai triumfători ca niciodată, colonelul Bloomsberry, Tom Hunter, cel cu piciorul de lemn, și colegul lui, fercheșul Bilsby.

Un fotoliu confortabil fusese rezervat, cu galanterie, doamnei Evangeline Scorbitt, ce-ar fi avut dreptul, în calitate de principală proprietară a domeniului arctic, să stea alături de președintele Barbicane. Numeroase femei, de altfel, aparținând tuturor claselor sociale, ornau cu pălăriile lor împodobite cu buchete de flori, cu pene extravagante, cu funde multicolore, mulțimea zgomotoasă care se înghesuia sub cupola transparentă a holului.

De fapt, majoritatea acționarilor prezenți la această adunare puteau fi considerați nu numai niște partizani, ci niște prieteni personali ai membrilor Consiliului de administrație.

O remarcă, totuși! Delegații europeni, suedezi, olandezi, englezi, olandezi și ruși ocupau locuri speciale și, dacă asistau la această adunare, o făceau pentru că fiecare dintre ei subscrisese numărul de acțiuni necesare ce le dădea dreptul la un vot deliberativ. După ce se uniseră pentru a licita, nu erau mai puțin uniți acum pentru a-și bate joc de cumpărători. Vă dați seama cât erau de curioși să afle ce avea de comunicat președintele Barbicane. Această comunicare, erau siguri, va lămuri care erau mijloacele pentru a atinge Polul boreal. Nu era oare o dificultate, chiar mai mare decât însăși exploatarea zăcămintelor? Dacă urmau să se aducă obiecții, Eric Baldenak, Boris Karcov, Jacques Jansen, Jan Harald nu se vor sfii să ceară cuvântul. Maiorul Donellan, ațâțat de Dean Toodrink, era hotărât să-l urmărească pe rivalul său Impey Barbicane până-n pânzele albe.

Era opt seara. Holul, saloanele, curtea *Gun-Club*-ului străluceau sub lumina lămpilor lui Edison. De când se deschiseseră porțile asaltate de public, un tumult continuu se degajă din mulțime. Dar toți tăcură când ușierul anunță intrarea Consiliului de administrație.

Pe o estradă, în fața unei mese acoperite cu un covor negricios, în plină lumină, luară loc președintele Barbicane, secretarul

J.T. Maston și colegul lor căpitanul Nicholl. Un triplu „ura", punctat de strigăte, aclamații și „hip-hip"-uri izbucni în hol și se răspândi până pe străduțele din împrejurimi.

J.T. Maston și colonelul Nicholl luară loc solemn, conștienți de celebritatea lor.

Președintele Barbicane, ce rămăsese în picioare, își puse mâna dreaptă în buzunar, mâna stângă în vestă și luă cuvântul:

— Acționari și acționare! Consiliul de administrație al lui North Polar Practical Association v-a adunat în saloanele *Gun-Club*-ului pentru a vă face o comunicare importantă. După cum ați aflat din ziare, scopul noii noastre Societăți este exploatarea zăcămintelor de cărbune de la Polul Arctic, a cărei concesionare ne-a fost făcută de guvernul federal. Acest domeniu, achiziționat după vânzare publică, constituie aportul proprietarilor săi din această afacere. Fondurile, puse la dispoziția lor prin subscripția ce a luat sfârșit la 11 decembrie trecut, le vor permite să organizeze această întreprindere, al cărei randament va produce o dobândă necunoscută până astăzi de vreo operațiune comercială sau industrială.

Se auziră primele murmure aprobatoare, ce întrerupseră oratorul.

— Cunoașteți, reluă Barbicane, cum am ajuns să admitem existența unor bogate zăcăminte de cărbune, poate și de fildeș fosil, în regiunile circumpolare. Documentele publicate de presa din lumea întreagă[1] nu pot lăsa nici un dubiu asupra existenței acestor zăcăminte. Huila a devenit sursa întregii industrii moderne. Fără a discuta despre cărbune și cocs, folosite pentru încălzire, pentru producerea aburului sau a electricității, trebuie să vă citez derivatele cărbunelui: culorile roșu, roșu-violet, indigo, fucsia, carmen, parfumurile de vanilie, migdale amare, crețușcă, cuișoare, winter-green, anason, camfor, timol și heliotropină, picrații, acidul salicilic, naftol, fenol, antipirină, benzină, naftalină, acid pirogalic, hidrochinonul, tanin, zaharina, gudron, asfalt, smoală, uleiurile de gresaj, lacurile, galben de potasiu, cianura etc. etc. etc.

[1] Actualmente, greutate ziarelor depășește anual 300 de milioane de kilograme (n.a.).

Și, după această enumerare, oratorul respiră ca un alergător ce se oprește pentru a mai răsufla. Apoi, continuă, după ce trase adânc aer în piept:

— Deci este sigur că huila, această substanță foarte prețioasă, se va epuiza într-un timp destul de scurt, datorită consumului exagerat. Peste cinci sute de ani, zăcămintele exploatate până astăzi vor fi terminate...

— Trei sute! strigă unul din cei prezenți.

— Două sute! răspunse un altul.

— Să spunem într-un răstimp mai lung sau mai scurt, reluă președintele Barbicane, și să încercăm să găsim noi zăcăminte ca și cum huila s-ar termina înainte de sfârșitul secolului al nouăsprezecelea.

Făcu o pauză pentru a permite ascultătorilor să caște bine urechile, apoi reluă:

— De aceea, acționari și acționare, ridicați-vă în picioare, urmați-mă și să pornim spre Pol!

Și, într-adevăr, tot publicul se puse în mișcare, gata să-și facă bagajele, ca și cum președintele Barbicane ar fi arătat spre un vas ce pleca spre regiunile arctice.

O remarcă, făcută cu o voce acră și clară de către maiorul Donellan, opri brusc această primă mișcare pe cât de entuziastă, pe atât de nesăbuită:

— Înainte de-a o porni, spuse el, întreb cum se poate ajunge la Pol? Aveți pretenția de-a călători pe mare?

— Nici pe mare, nici pe pământ, nici prin aer, îi replică calm președintele Barbicane.

Și adunarea luă loc din nou, pradă unui sentiment de curiozitate de înțeles.

— Cunoașteți, desigur, tentativele ce au fost făcute, continuă oratorul, pentru a atinge acest punct inaccesibil al sferoidului terestru. Totuși, trebuie să vi le amintesc pe scurt. Vom omagia

Preşedintele Barbicane, ce rămăsese în picioare,
îşi puse mâna dreaptă în buzunar, mâna stângă în vestă şi luă cuvântul.

astfel pe îndrăzneții pionieri ce au supraviețuit și pe cei ce și-au pierdut viața în aceste expediții supraomenești.

Aprobare unanimă din partea auditorilor, indiferent de naționalitatea lor.

— În 1845, continuă președintele Barbicane, englezul sir John Franklin, cu ocazia unei a treia expediții cu vasele *Erebus* și *Terror*, al căror obiectiv era de-a ajunge la Pol, pătrunde în ținuturile septentrionale și nu se mai aude nimic despre el.

În 1854, americanul Kane și locotenentul său Norton pleacă în căutarea lui sir John Franklin și, dacă ei revin din expediție, vasul lor *Advance* nu s-a mai întors.

În 1859, englezul Mac Clinton descoperă un document din care află că nu mai există nici un supraviețuitor al expediției vaselor *Erebus* și *Terror*.

În 1860, americanul Hayes părăsește Bostonul pe goeleta *United-States*, depășește paralela 81° și revine în 1862, fără a fi putut ajunge mai departe, cu tot efortul eroic al camarazilor săi.

În 1869, căpitanii Koldervey și Hegeman, germani amândoi, pleacă din Bremerhaven pe vasele *Hansa* și *Germania*. *Hansa*, sfărâmat de ghețuri, se scufundă mai jos de paralela 71° longitudine, și echipajul nu-și datorează salvarea decât șalupelor care-i permit să ajungă pe țărmul Groenlandei; vasul *Germania*, mai norocos, se reîntoarce în portul Bremerhaven, dar nu reușise să depășească paralela 77°.

În 1871, căpitanul Hall se îmbarcă la New York pe vasul cu aburi *Polaris*. După patru luni, în timpul unei iernări grele, acest marinar curajos moare de oboseală. Un an mai târziu, *Polaris*, târât de aisberguri, fără să fi ajuns la paralela 82°, este strivit de banchizele în derivă. Optsprezece oameni de la bord, debarcați la ordinul locotenentului Tyson, nu reușesc să ajungă pe continent decât abandonându-se pe o plută de gheață curenților mării arctice; niciodată cei treisprezece oameni rămași pe *Polaris* nu au fost regăsiți.

În 1875, englezul Nares părăsește portul Portsmouth cu vasele *Alerte* și *Découverte*. În această campanie memorabilă, în care

echipajele își stabilesc tabăra de iarnă între paralelele 82° și 83°, căpitanul Markham, după ce avansase în direcția nord, se oprește la doar patru sute de mile[1] de Polul Arctic, de care nimeni nu se apropiase atât de mult înaintea lui.

În 1879, ilustrul nostru concetățean Gordon Bennett...

În acel moment trei urale puternice, aclamară numele „ilustrului concetățean", directorul ziarului *New York Herlad.*

— ... echipează vasul *Jeannette* pe care-l încredințează comandantului De Long, aparținând unei familii de origine franceză. Vasul *Jeannette* pleacă de la San Francisco, cu treizeci și trei de oameni la bord, străbate Strâmtoarea Behring, este prins de ghețuri în dreptul insulei Herald și se scufundă în dreptul insulei Bennett, aproape de paralela 77°. Oamenii săi nu au decât două soluții: să se îndrepte spre sud cu bărcile pe care le-au salvat, sau să înainteze pe suprafața câmpurilor imense de gheață. Mizeria îi decimează. De Long moare în octombrie. Mulți dintre camarazii lui pier ca și el, și doar doisprezece revin din această expediție.

În sfârșit, în 1881, americanul Greely părăsește postul Saint Jean din Terra Nova cu vasul cu aburi *Proteus,* pentru a stabili o stațiune în micul golf Lady Franklin, în Țara lui Grant, puțin mai jos de paralela 81°. În acest loc se fondează fortul Conger. De acolo, îndrăzneții exploratori se îndreaptă spre vestul și nordul golfului. Locotenentul Lockwood și camaradul său Brainard, în mai 1882, reușesc să ajungă la paralela 83°35', depășindu-l pe căpitanul Markham cu câteva mile.

Este punctul extrem atins până astăzi! Este *Ultime Thule*[2] a cartografiei circumpolare!

Din nou urale, însoțite de hip-hip-urile obișnuite, în onoarea descoperitorilor americani.

— Dar, reluă președintele Barbicane, expediția se încheie prost. Vasul *Proteus* se scufundă. Optzeci de coloni arctici sunt

[1] Adică 740 de kilometri (n.a.).

[2] Thule, în geografia veche, era o insulă din Oceanul Atlantic descoperită de Pytheas, navigator și geograf grec (sec. 4 î.Hr.). Mulți au încercat s-o identifice cu Islanda sau cu una din insulele Shetland. Oricum, marca extrema limită nordică și, datorită poeților, devine un pământ fabulos.

sortiţi unei mizerii groaznice. Doctorul Pavy, un francez, şi mulţi alţii sunt atinşi mortal. Greely, salvat de vasul *Thétis* în 1883, nu aduce înapoi decât şase din camarazii săi. Şi unul din eroii descoperirii, locotenentul Lockwood, moare la rândul său, adăugând un nume în plus durerosului martirolog al acestor regiuni!

De data aceasta, o linişte respectuoasă întâmpină vorbele preşedintelui Barbicane, a cărui emoţie îndreptăţită era împărtăşită de toată asistenţa.

Apoi, continuă cu o voce emoţionată:

— Deci, cu tot devotamentul şi curajul, paralela 84° nu a putut fi niciodată depăşită. Ba chiar putem afirma că nici nu va putea fi vreodată cu ajutorul mijloacelor folosite până acum, fie vase pentru atingerea banchizei, fie plute pentru a fi trase pe câmpurile de gheaţă. Nu-i este permis omului să înfrunte astfel de pericol, să suporte astfel de temperaturi scăzute! Prin urmare, pe alte căi trebuie să cucerim Polul!

Se simţea, datorită freamătului auditorilor, că acesta era miezul discursului, secretul căutat şi râvnit de toţi.

— Şi cum veţi face, domnule? întrebă delegatul Angliei.

— Peste zece minute veţi afla, maior Donellan, răspunse preşedintele Barbicane[1], şi adaug — adresându-mă tuturor acţionarilor noştri — aveţi încredere în noi, deoarece iniţiatorii proiectului sunt aceiaşi oameni care, îmbarcându-se într-un proiectul cilindro-conic...

— Cilindro-comic! strigă Dean Toodrink.

— ... au îndrăznit să se aventureze până la Lună...

— Şi vedem bine că au revenit, adăugă secretarul maiorului Donellan, ale cărui observaţii nelalocul lor provocară violente proteste.

Dar preşedintele Barbicane, ridicând din umeri, reluă cu o voce fermă:

---

[1] În lista exploratorilor ce au încercat să ajungă la Polul Nord, Barbicane a omis numele căpitanului Hatteras, al cărui steag ar fi fluturat pe paralela 90°. Este de înţeles de ce, căpitanul menţionat nefiind, de fapt, decât un erou imaginar. Vezi romanele *Un englez la Polul Nord* şi *Deşertul de Gheaţă* de acelaşi autor (n.ed.fr.).

— Da, peste zece minute, acționari și acționare, veți afla la ce să vă așteptați.

Un murmur de Oh-uri, Eh-uri, Ah-uri prelungite întâmpină acest răspuns.

Parcă oratorul ar fi spus publicului: „Peste zece minute, vom fi la Pol"!

Acesta continuă în următorii termeni:

— Și, mai întâi, oare calota arctică a Pământului este un continent? Nu este mai degrabă o mare, și comandantul Nares nu a avut oare dreptate s-o numească „Mare Paleocristică", adică o mare de ghețuri vechi? La această întrebare voi răspunde: Nu credem.

— Asta nu-i de-ajuns! strigă Eric Baldenak. Nu este vorba „de-a nu crede", ci este vorba de-a fi sigur...

— Ei bine, suntem, aș răspunde clocotitorului meu întrerupător. Da! Este un teren solid și un bazin lichid, pe care North Polar Practical Association le-a achiziționat, și care, acum, aparțin Statelor Unite, fără ca vreo Putere europeană să poată pretinde vreun drept asupra lor!

Murmure în banca delegaților Lumii Vechi.

— Aș!... O gaură plină de apă... un lighean pe care nu sunteți capabili să-l goliți! strigă din nou Dean Toodrink.

Și colegii săi îl aprobară zgomotos.

— Nu, domnule, răspunse cu promptitudine președintele Barbicane. Acolo este un continent, un platou care se ridică deasupra nivelului mării. Și acest lucru a putut fi dedus logic și ușor din observațiile făcute în teritoriile limitrofe, a căror prelungire este domeniul polar. Astfel, în timpul explorărilor lor, Nordenskiöld, Peary, Maaigaard au constatat că Groenlanda se înalță în direcția nord. La o sută șaizeci de kilometri în interior, plecând din insula Diskö, altitudinea sa este deja de 2.300 de metri. Or, ținând cont de aceste observații, de diferitele produse, animale sau vegetale, găsite în carapacele lor de ghețuri seculare, cum ar fi carcase de mastodonți, colți și dinți de fildeș, trunchiuri de conifere, se poate afirma că acest continent a fost în trecut un pământ fertil, desigur, locuit de animale și poate de oameni. Aici

au fost îngropate pădurile dese din epocile preistorice, ce au format zăcămintele de cărbune pe care vom ști să le exploatăm! Da! În jurul Polului se întinde un continent virgin de orice urmă umană și pe care vom înfige steagul Statelor Unite ale Americii!

Se auziră tunete de aplauze.

Când ultimele ecouri ale acestora se stinseră până în cele mai îndepărtate puncte din Union Square, se auzi vocea stridentă a maiorului Donellan:

— Iată că au trecut deja șapte minute din cele zece care trebuiau să ne fie de-ajuns pentru a atinge Polul...

— Vom fi acolo în trei minute, răspunse impasibil președintele Barbicane.

Apoi continuă:

— Dar, dacă noul nostru domeniu este un continent, și acest continent este înălțat, așa cum avem motiv să credem, este totuși acoperit de ghețuri veșnice, de aisberguri și de câmpuri imense de gheață, și, în condițiile în care exploatarea va fi dificilă...

— Imposibilă! spuse Jan Harald, care-și sublinie afirmația cu un gest larg.

— Imposibilă, fie! răspunse Impey Barbicane. Deci, toate eforturile noastre sunt îndreptate pentru a învinge această imposibilitate. Nu numai că nu vom avea nevoie de vase sau sănii pentru a merge la Pol, dar datorită metodelor noastre, topirea ghețurilor, vechi sau noi, se va face ca prin farmec și fără a costa nici măcar un dolar din capitalul nostru, nici un minut de muncă!

Urmă o liniște absolută. Se ajunsese la momentul „psihologic", după expresia elegantă pe care Dean Toodrink o șopti la urechea lui Jacques Jansen.

— Domnilor, reluă președintele *Gun-Club*-ului, Arhimede nu cerea decât un punct de sprijin pentru a ridica lumea. Ei bine, acest punct de sprijin noi l-am găsit. Un levier i-ar fi fost suficient marelui geometru din Syracuza, și acest levier îl avem. Suntem deci în măsură să deplasăm Polul...

— Să deplasăm Polul?... strigă Eric Baldenak.

— Să-l aduceți în America!... strigă Jan Harald.

Fără îndoială, preşedintele Barbicane nu dorea încă să precizeze, căci continuă, spunând:

— În ceea ce priveşte acest punct de sprijin...

— Nu spuneţi nimic! Nu spuneţi nimic! strigă unul din asistenţii săi cu o voce tunătoare.

— În ceea ce priveşte acest levier...

— Păstraţi secretul!... Păstraţi-l!... strigă din nou majoritatea spectatorilor.

— Îl vom păstra! răspunse preşedintele Barbicane.

Şi vă daţi seama cât de dezamăgiţi de acest răspuns fură delegaţii europeni. Dar, cu toate protestele delegaţilor, oratorul nu vru să comunice nici una dintre metode. Se mulţumi doar să adauge:

— În ceea ce priveşte rezultatele studiului mecanic, studiu fără precedent în analele tehnicii, pe care îl vom efectua şi duce la bun sfârşit, datorită contribuţiei capitalurilor noastre, am să vă fac un raport imediat.

— Ascultaţi!... Sst! Ascultaţi!... Sst!

Şi toţi ascultară cu zece urechi!

— Mai întâi, reluă preşedintele Barbicane, ideea iniţială a acţiunii noastre îi revine unuia dintre savanţii noştri, devotat şi ilustru coleg. Tot lui îi revine gloria de-a fi făcut calculele ce permit ca această idee să se transforme din teorie în practică, întrucât, dacă exploatarea zăcămintelor de cărbuni arctice nu este decât un joc, deplasarea Polului era o problemă pe care doar mecanica superioară o putea rezolva. Iată de ce ne-am adresat onorabilului secretar al *Gun-Club*-ului, J.T. Maston!

— Ura!... Hip!... Hip!... Hip!... pentru J.T. Maston! strigă tot auditoriul, electrizat de prezenţa acestui eminent şi extraordinar personaj.

Oh! Cât de emoţionată fu doamna Evangeline Scorbitt de exclamaţiile ce izbucniră în jurul celebrului calculator şi cum simţea că îi bate inima!

El, modest, se mulţumi să încline capul la dreapta şi la stânga şi să salute asistenţa entuziastă cu vârful cârligului de fier.

— Deja, dragi acționari, reluă președintele Barbicane, cu ocazia întâlnirii ce a celebrat sosirea francezului Michel Ardan în America, cu câteva luni înainte de plecarea noastră pe Lună...

Și acest yankeu vorbea cu atâta simplitate de această călătorie, de parcă ar fi fost una simplă de la Baltimore la New York!

— ... J.T. Maston strigase: „Să inventăm mașini, să găsim un punct de sprijin și să schimbăm axa Terrei!" Ei bine, voi toți cei ce mă ascultați aflați că mașinile au fost inventate, punctul de sprijin a fost găsit și acum toate eforturile noastre se îndreaptă spre schimbarea axei terestre!

Urmară câteva minute de stupefacție care, în Franța, s-ar traduce printr-o expresie populară, dar exactă: „Asta-i prea de tot!"

— Ce?... Aveți pretenția să schimbați axa? strigă maiorul Donellan.

— Da, domnule, răspunse președintele Barbicane, sau, mai degrabă, avem mijlocul să creăm una nouă, pe care se va face de acum încolo rotația Pământului.

— Să modificați mișcarea de rotație a Pământului!... repetă colonelul Karcov, a cărui privire arunca fulgere.

— Întocmai, și fără să-i schimbăm durata! răspunse președintele Barbicane. Această operație va aduce Polul actual pe paralela 67° și, în aceste condiții, Pământul se va comporta asemeni planetei Jupiter, a cărei axă este aproape perpendiculară pe planul orbitei sale. Or, această deplasare de 23°28' va fi îndestulătoare pentru ca domeniul nostru polar să primească o cantitate de căldură suficientă pentru a topi ghețurile acumulate de mii de secole!

Auditoriul era cu sufletul la gură. Nimeni nu se gândea să-l întrerupă pe orator, nici măcar să-l aplaude. Toți erau subjugați de această idee atât de ingenioasă și simplă în același timp: să modifici axa pe care se mișcă sferoidul terestru!

În ceea ce-i privește pe delegații europeni, aceștia erau pur și simplu năuciți, amuțiți, paralizați și rămăseseră cu gurile închise, în ultimul grad de stupefacție.

Dar aplauzele izbucniră cu o forță colosală, când președintele Barbicane își încheie discursul cu această concluzie sublimă în simplitatea ei:

— Deci Soarele însuși își va lua asupra sa sarcina de-a topi aisbergurile și banchizele și de-a facilita accesul la Polul Nord!

— Așadar, întrebă maiorul Donellan, dacă omul nu poate să se ducă la Pol, Polul va veni la el?...

— Exact cum spuneți! îi răspunse președintele Barbicane.

VIII

„CA PE JUPITER?" A SPUS PREȘEDINTELE GUN-CLUB-ULUI

Da! Ca pe Jupiter!

Și, în acea memorabilă întâlnire în onoarea lui Michel Ardan pe care oratorul îl citase pe bună dreptate, dacă J.T. Maston strigase cu impetuozitate: „Să redresăm axa terestră!", o făcuse deoarece îndrăznețul și fantezistul francez, unul din eroii romanului „De la Pământ la Lună", camaradul președintelui Barbicane și al căpitanului Nicholl, intonase un imn ditirambic în onoarea celei mai importante planete din lumea noastră solară. În superbu-i panegiric, nu uitase să celebreze avantajele speciale pe care le vom prezenta pe scurt.

Așadar, după problema rezolvată de calculatorul *Gun-Club*-ului, o nouă axă de rotație o va substitui pe cea veche, pe care Pământul se învârte „de când lumea este lume", cum spune zicala populară. În plus, această nouă axă de rotație va fi perpendiculară pe planul orbitei sale. În acest condiții, situația climaterică a vechiului Pol Nord va fi identică cu situația actuală a orașului Trondjhem din Norvegia, primăvara. Crusta sa paleocristică se va topi natural, sub razele Soarelui. În același timp, clima pe sferoidul nostru va fi distribuită ca pe suprafața planetei Jupiter.

Într-adevăr, înclinația axei acestei planete, sau, în alți termeni, unghiul pe care axa sa de rotație o face cu planul eclipticii sale este

de 88°13'. Un grad și patruzeci și șapte minute în plus, și această axă ar fi absolut perpendiculară pe planul orbitei pe care o descrie în jurul Soarelui.

De altfel, trebuie să amintim că efortul pe care Societatea Barbicane and Co. îl va face pentru a schimba condițiile actuale ale Pământului nu ar trebui să ducă, la drept vorbind, la redresarea axei sale. Din punct de vedere mecanic, nici o forță, oricât de mare ar fi ea, nu ar putea produce un astfel de rezultat. Pământul nu este o găină la frigare, care se învârte în jurul unui ax material pe care să-l poți lua în mână și să-l deplasezi după voie. Totuși, crearea unei noi axe este posibilă, am spune chiar, ușor de obținut, din moment ce punctul de sprijin, visat de Arhimede, și levierul, imaginat de J.T. Maston, s-ar afla la dispoziția acestor îndrăzneți ingineri.

Deoarece însă păreau că doresc să-și țină secretă invenția până la noi ordine, trebuie să te rezumi la studiul consecințelor acesteia.

Acest lucru l-au făcut mai întâi ziarele și revistele, amintind savanților, învățându-i pe neștiutori ce consecințe are pentru Jupiter perpendicularitatea aproximativă a axei sale pe planul orbitei sale. Jupiter, care face parte din Sistemul Solar, asemeni lui Mercur, Venus, Pământ, Marte, Saturn, Uranus și Neptun, circulă la aproape două sute de milioane de leghe față de focarul comun, volumul său fiind de aproape de o mie trei sute de ori mai mare decât al Pământului.

Deci, dacă există o viață „jupiteriană", adică dacă există locuitori pe Jupiter, iată care sunt avantajele pe care le oferă planeta, avantaje prezentate într-o manieră fantezistă, cu ocazia întâlnirii ce precedase plecarea pe Lună.

În primul rând, în timpul mișcării de rotație zilnică a planetei Jupiter, care nu durează decât 9 ore 55 minute, zilele sunt egale cu nopțile la orice latitudine, sau 4 ore și 77 minute ziua, și 4 ore și 77 minute noaptea.

„Iată", spuneau partizanii existenței jupiterienilor, „asta convine oamenilor care au obișnuințe regulate: vor fi încântați să se supună acestei regularități!"

Ei bine, acest lucru se va petrece și pe Pământ, dacă președintele Barbicane își va realiza opera. Numai că, deoarece mișcarea de rotație pe noua axă terestră nu va fi nici mărită, nici micșorată, deoarece douăzeci și patru de ore separă în continuare două amiezi succesive, nopțile și zilele vor fi de exact de douăsprezece ore în orice punct al sferoidului nostru. Crepusculele și zorile vor lungi zilele cu o durată de timp mereu egală. Vom trăi într-un echinocțiu perpetuu, așa cum se întâmplă la 21 martie și la 21 septembrie, pe toate latitudinile globului, când astrul radios descrie curba aparentă pe planul Ecuatorului.

„Dar fenomenul climateric cel mai ciudat, nu și cel mai puțin interesant", vor spune pe bună dreptate entuziaștii, „va fi absența anotimpurilor!"

Într-adevăr, datorită înclinației axei pe planul orbitei, se produc aceste variații anuale, cunoscute sub numele de primăvară, vară, toamnă și iarnă. Locuitorii planetei Jupiter nu cunosc aceste anotimpuri. Deci nici pământenii nu le vor mai cunoaște. Din moment ce noua axă va fi perpendiculară pe eliptică, nu vor mai rezista nici zone glaciare, nici zone toride, și tot Pământul va beneficia de o zonă temperată.

Iată de ce!

Ce este zona toridă? Este partea de pe suprafața globului cuprinsă între Tropicele Cancerului și Capricornului. Toate punctele acestei zone se bucură de particularitatea de-a vedea de două ori pe an la zenit Soarele, în timp ce, pentru toate punctele situate chiar pe Tropice, acest fenomen nu se produce decât o dată pe an.

Ce este zona temperată? Este partea ce cuprinde regiunile situate între Tropice și Cercurile Polare, între 23°28' și 66°72' la zenit, dar apare zilnic deasupra orizontului.

Ce este zona glacială? Acea parte a regiunilor circumpolare pe care Soarele o abandonează complet pentru un timp. La Pol, acest timp este egal cu șase luni.

Înțelegem deci că o consecință a diverselor înălțimi pe care le atinge Soarele deasupra orizontului este o căldură excesivă pentru

zona toridă, o căldură moderată, dar variabilă, pe măsură ce te îndepărtezi de Tropice, pentru zona temperată, un frig excesiv pentru zona glacială care se întinde de la Cercurile polare până la poli.

Ei bine, lucrurile nu se vor mai petrece la fel la suprafața Pământului, ca urmare a perpendicularității noii sale axe. Soarele va rămâne mereu pe planul Ecuatorului. Pe toată durata anului va trasa timp de douăsprezece ore cursa sa nepăsătoare, urcând până la o distanță de zenit egală cu latitudinea locului, deci cu atât mai ridicată, cu cât punctul este mai apropiat de Ecuator. Astfel, pentru țările situate la 20° latitudine, se va ridica zilnic până la 70° deasupra orizontului, pentru țările situate la 49° până la 41°, pentru punctele situate pe paralela 67° până la 23°. Prin urmare, zilele vor avea o regularitate perfectă, măsurată de Soarele ce se va ridica și va coborî la fiecare douăsprezece ore, în același punct al orizontului.

„Și iată deci avantajele!" repetau prietenii președintelui Barbicane. „Fiecare, după temperament, își va putea alege climatul invariabil ce va fi perfect pentru răceala sau reumatismul lui, pe un glob unde nu se vor mai cunoaște variațiile de căldură acum atât de repetate!"

În rezumat, Barbicane and Co., titani moderni, vor modifica starea de lucruri ce există de când sferoidul terestru, aplecat pe orbita lui, s-a solidificat pentru a deveni Pământul de astăzi.

Ce-i drept, oamenii vor pierde câteva din constelațiile și stelele pe care erau obișnuiți să le vadă pe cer. Poetul nu va mai putea cânta în versurile sale lungile nopți de iarnă, nici lungile zile ale verii. Dar, cât va avea de câștigat majoritatea oamenilor!

„În plus", repetau ziarele devotate președintelui Barbicane, „deoarece recoltele vor fi reglementate, agronomul va putea să distribuie fiecărei specii vegetale temperatura ce-i va conveni."

„Bun", ripostau ziarele dușmane, „dar nu vor exista în continuare ploi, grindine, furtuni, ploi torențiale, vijelii, toți acei meteori care compromit grav viitorul recoltelor și câștigurile cultivatorilor?"

„Fără îndoială că da", reluau prietenii, „dar aceste dezastre vor fi probabil mult mai rare datorită regularității climei, ceea ce va împiedica tulburările atmosferei. Da! Umanitatea va profita din plin de această nouă stare a lucrurilor. Da! Va fi o adevărată transformare a globului terestru. Da! Barbicane and Co. vor fi făcut un serviciu generațiilor prezente și viitoare, distrugând, o dată cu inegalitatea zilelor și nopților, diversitatea supărătoare a anotimpurilor. Da! Cum spunea Michel Ardan, sferoidul nostru, pe suprafața căruia ba-i prea cald, ba prea frig, nu va mai fi planeta guturaiurilor, gripelor, pneumoniilor. Nu vor mai fi oameni răciți decât dacă vor dori ei înșiși, deoarece vor putea locui în țările potrivite branhiilor lor."

Și, în numărul din 27 decembrie, ziarul *The Sun*, din New York își încheia cel mai elocvent articol astfel:

„Cinste președintelui Barbicane și colegilor săi! Nu numai că acești îndrăzneți au anexat, ca să spunem așa, o nouă provincie continentului american, mărind astfel teritoriul deja vast al Confederației, dar vor fi făcut Pământul mult mai igienic și deci mult mai productiv, deoarece se va putea semăna imediat după ce s-a recoltat, iar semințele, germinând imediat, nu va mai exista acel timp pierdut iarna! Nu numai că bogăția în cărbune va crește prin exploatarea de noi zăcăminte, care vor asigura consumul acestei materii indispensabile pentru mulți ani de acum încolo, dar condițiile climaterice ale globului nostru se vor fi transformat în avantajul nostru. Barbicane și colegii săi vor fi modificat, pentru binele semenilor lor, opera Creatorului. Cinste acestor oameni care vor lua loc în primele rânduri ale binefăcătorilor umanității!"

IX

ÎN CARE ÎŞI FACE SIMŢITĂ PREZENŢA UN *DEUS EX MACHINA*[1] DE ORIGINE FRANCEZĂ

Acestea trebuiau să fie beneficiile datorate modificării aduse de preşedintele Barbicane axei de rotaţie. Ştim, de altfel, că această modificare nu trebuia să afecteze decât într-o măsură imperceptibilă mişcarea de translaţie a sferoidului nostru în jurul Soarelui. Pământul va continua să-şi descrie orbita imuabilă prin spaţiu, şi condiţiile anului solar nu vor fi modificate.

În momentul în care consecinţele schimbării axei fură aduse la cunoştinţa lumii întregi, acestea avură un răsunet extraordinar. Şi imediat, această problemă de mecanică superioară fu primită cu entuziasm. Perspectiva de-a avea anotimpuri cu temperaturi constante şi „pe placul consumatorilor" era foarte seducătoare. Lumea era încântată de această perspectivă ca toţi muritorii să poată să se bucure de această primăvară perpetuă pe care poetul lui Telemah o atribuia insulei nimfei Calipso şi că, mai mult, vor avea chiar posibilitatea de-a alege între o primăvară răcoroasă sau una călduroasă. În ceea ce priveşte noua axă pe care se va desfăşura mişcarea de rotaţie, acesta era un secret pe care nici preşedintele Barbicane, nici căpitanul Nicholl, nici J.T. Maston nu păreau că vor să-l divulge publicului. Îl vor dezvălui înainte, sau nu-l vom cunoaşte decât după ce experienţa va avea loc? Nu era nevoie de mai mult pentru ca opinia publică să înceapă să se neliniştească puţin.

O întrebare firească se ivi pe buzele tuturor şi fu comentată îndelung în ziare. Prin ce efort mecanic se va produce această schimbare, care va necesita, evident, folosirea unei forţe enorme?

---

[1] *Deus ex machina* (Zeul din maşinărie, în latină, în text). Conflictul complicat al pieselor din antichitate era rezolvat în chip fericit de un personaj supranatural, coborât pe scenă cu ajutorul unei maşinării. Expresia se utilizează pentru rezolvarea neverosimilă a unei situaţii fără ieşire sau tragice.

Forum, o importantă revistă din New York, făcu următoarea remarcă:

„Dacă Pământul nu s-ar fi învârtit pe o axă, poate că ar fi fost de ajuns o lovitură relativ ușoară pentru a-i da o mișcare de rotație în jurul unui ax ales în mod arbitrar; dar Pământul poate fi asemuit cu un uriaș giroscop, mișcându-se cu o destul de mare rapiditate, și o lege a naturii face ca un astfel de aparat să aibă tendința să se învârtească încontinuu în jurul aceluiași ax. Leon Foucault a demonstrat realmente acest lucru prin experiențe celebre. Va fi deci foarte dificil, ca să nu spunem imposibil, să se schimbe axa Pământului".

Nimic mai adevărat. Acum, după ce ne-am întrebat care ar fi forța imaginată de inginerii de la North Polar Practical Association, ar fi la fel de interesant să aflăm dacă această forță va fi produsă încetul cu încetul sau dintr-odată. Și, în acest caz, nu se vor produce oare catastrofe înfiorătoare la suprafața globului, în momentul în care va avea loc schimbarea axei, cu mijloacele gândite de Barbicane and Co.?

Iată ce putea să-i preocupe atât pe savanți, cât și pe oamenii obișnuiți din cele două Lumi. Pe scurt, o lovitură este o lovitură, și nu este deloc plăcut să simți lovitura sau chiar consecința ei indirectă. Se pare că inițiatorii proiectului nu se gândiseră la perturbările pe care opera lor o putea provoca pe globul nostru nefericit, luaseră în seamă doar avantajele. Astfel încât, cu multă abilitate, delegații europeni, foarte iritați de faptul că au pierdut și hotărâți să profite de această ocazie, începură să incite opinia publică împotriva președintelui *Gun-Club*-ului.

N-am uitat că Franța, neavând nici o pretenție asupra regiunilor circumpolare, nu figura printre Puterile ce luaseră parte la licitație. Totuși, dacă oficial nu era interesată de această problemă, un francez, cum am mai spus, a avut ideea să se ducă la Baltimore, pentru a urmări, în nume personal și pentru amuzamentul său, diversele faze ale acestei uriașe afaceri.

Era un inginer de mine, în vârstă de treizeci și cinci de ani. Intrat primul la Școala politehnică și terminând primul, ne este

permis deci să-l prezentăm ca pe un matematician excelent, probabil superior lui J.T. Maston, care, dacă era un calculator remarcabil, nu era decât un calculator, cam ceea ce este un Leverrier[1] față de Laplace sau Newton.

Acest inginer era un om inteligent, plin de fantezie, un original, așa cum întâlnești câteodată printre inginerii de poduri și șosele, dar rar printre cei de mine, ceea ce era un avantaj suplimentar. Avea un fel al lui de-a spune lucrurile, foarte amuzant. Când discuta cu prietenii săi, chiar și atunci când vorbea despre știință, o făcea cu dezinvoltura unui puști din Paris. Îi plăceau limbajul popular și expresiile pe care moda le-a încetățenit rapid. În momentele sale de relaxare aveai impresia că limbajul său nu se prea acomoda cu formulele academice și nu-l mai folosea decât când trebuia să scrie. Era, în același timp, un muncitor pătimaș, putând sta zece ore la masa de lucru, scriind cu ușurință pagini întregi de formule algebrice, ca și cum ar fi scris scrisori. Cea mai bună relaxare după orele de matematică superioară era jocul de whist, pe care-l juca mediocru, cu toate că-i calculase toate șansele. Și când era „mână moartă", trebuia să-l auzi strigând în latina de bucătărie, atât de gustată de studenții de la Politehnică: „*Cadaveri pussandum est!*"

Acest ciudat personaj se numea Pierdeux (Alcide) și, cu mania sa de-a prescurta, comună de altfel tuturor camarazilor săi, el semna în general Apierd și chiar Api, fără a pune niciodată punctul pe i. Era atât de înflăcărat în discuții încât fusese poreclit „Alcid sulfuric". Nu numai că era mare, dar părea „înalt". Camarazii săi afirmau că înălțimea sa era de cinci milionimi dintr-un sfert de meridian, adică aproape doi metri, și nu se înșelau prea mult. Chiar dacă avea un cap cam mic în comparație cu pieptul puternic și umerii lați, și-l mișca cu vioiciune, iar de sub ochelari privirea ochilor albaștri era pătrunzătoare. Ceea ce-l caracteriza era fața veselă, chiar dacă rămânea gravă, în ciuda craniului despuiat de podoaba-i capilară din cauza abuzului de semne algebrice desenate la lumina lămpilor cu gaz din sălile de studiu. În rest, cel mai minunat tânăr, lipsit de afectare, a cărui amintire se păstrase la

[1] Leverrier, Urbain-Jean-Joseph (1811–1877), astronom francez.

Școala politehnică. Cu toate că avea un caracter destul de independent, se supusese întotdeauna codului x, care este lege printre studenții la Politehnică în ceea ce privește camaraderia și respectul uniformei. Era apreciat atât în curtea școlii, cât și în dormitorul unde ordinea din dulapul său, din lădița de student denota un spirit cu totul metodic.

Dacă însă capul lui Alcide Pierdeux părea puțin cam mic pe umerii săi lați, fie! Oricum, era plin până la meninge, de asta să fiți siguri. Înainte de orice, era matematician asemeni tuturor camarazilor săi. Dar nu făcea matematică decât pentru a o aplica științelor experimentale, care nu erau interesante pentru el decât dacă aveau, la rândul lor, aplicare în industrie. Asta era, așa cum recunoștea, o slăbiciune a naturii sale. Nimeni nu-i perfect. Într-un cuvânt, specialitatea sa era studiul acelor științe care, cu tot progresul lor imens, au și vor avea mereu secrete pentru adepții lor.

Să menționăm, în trecere, că Alcide Pierdeux era celibatar. Așa cum spunea, de bucurie, era încă „egal cu unu", cu toate că dorința sa cea mai arzătoare ar fi fost să se „dubleze". Drept care prietenii săi se gândiseră să-l căsătorească cu o tânără fermecătoare, veselă, spirituală, o provensală din Martigues. Din păcate aceasta avea un tată care răspundea la încercările lor astfel:

— Hm, Alcide al vostru este prea savant! Conversațiile sale vor fi de neînțeles pentru micuță!...

Ca și cum un adevărat savant n-ar fi putut fi un om modest și simplu!

De aceea, foarte necăjit, inginerul nostru se hotărî să așeze întinderea mării între regiunea Provence și el. Ceru un concediu de un an, îl obținu și consideră că cel mai bine îl va petrece ducându-se să urmărească afacerea lui North Polar Practical Association. Iată de ce se afla pe atunci în Statele Unite.

Așadar, de când se afla la Baltimore, Alcide era foarte interesat de această afacere a societății Barbicane and Co. Că Pământul ar putea deveni jupiterian prin schimbarea axei, puțin îi păsa! Dar prin ce mijloc s-ar realiza acest lucru, asta îi excita curiozitatea de savant, și nu fără rost.

Și, în limbajul său pitoresc, își spunea:

— Evident, președintele Barbicane se pregătește să-i aplice bilei noastre un pumn a-ntâia! Cum și în ce direcție?... Aici e totul!... Desigur! Îmi imaginez că va fi o lovitură „tăiată", aidoma celei date unei bile de biliard, când vrei un efect într-o anumită parte! Dacă ar da o lovitură „plină", aceasta s-ar duce să se plimbe în afara orbitei sale, și la dracu' cu toți anii actuali, care vor fi schimbați de o frumusețe! Hm! acești oameni de treabă nu se gândesc, desigur, decât să schimbe vechea axă cu una nouă!... Asta-i sigur!... Dar nu prea îmi dau seama de unde vor lua punctul de sprijin și nici ce zguduitură vor produce din exterior!... Oh! Dacă mișcarea diurnă n-ar exista, un simplu bobârnac ar fi de-ajuns!... Dar mișcarea diurnă există!... Mișcarea diurnă nu poate fi suprimată! Și tocmai aici este *dificultatum!*

Acest uluitor Pierdeux voia să spună „dificultate"!

— În orice caz, adăuga el, orice mijloc ar folosi, va fi o harababură generală!

La urma urmei, savantul nostru degeaba își dăduse osteneala, nu-și putea imagina care ar putea fi procedeul închipuit de Barbicane și Maston. Lucru cu atât mai regretabil, cu cât, dacă ar fi cunoscut procedeul, i-ar fi putut deduce formulele matematice.

Și acest lucru a făcut ca, la data de 29 decembrie, Alcide Pierdeux, inginer de mine din Franța, să umble cu pași mari de-a lungul și de-a latul străzilor agitate din Baltimore.

X

ÎN CARE ÎNCEP SĂ-ȘI FACĂ APARIȚIA DIVERSE MANIFESTĂRI DE NELINIȘTE

Se scursese o lună de când în saloanele *Gun-Club*-ului se ținuse adunarea generală. În acest timp, opinia publică își modificase semnificativ părerile. Se uitaseră avantajele schimbării axei de rotație! În schimb, dezavantajele se observau foarte bine! Nu era

posibil să nu aibă loc o catastrofă, căci probabil că această schimbare se va produce printr-o violentă zdruncinătură. Ce fel de catastrofă va fi, asta nu se putea spune. În ceea ce privește îmbunătățirea climei, chiar era de dorit? De fapt, numai eschimoșii, laponii, samoiezii și ciucii vor avea poate de câștigat, deoarece nu aveau nimic de pierdut.

Oh, numai să-i auzi pe delegații europeni atacând violent opera președintelui Barbicane! Pentru început, făcuseră rapoarte către guvernele lor, uzaseră cablurile submarine cu neîncetatele lor depeșe, prin care cereau și primeau instrucțiuni... Or, aceste instrucțiuni se cunosc! Numai clișee conform artei diplomației cu simpaticele-i rezerve: „Manifestați multă energie, dar nu compromiteți guvernul", „Acționați cu fermitate, dar nu vă atingeți de *statu quo*".

Între timp, maiorul Donellan și colegii săi nu încetau să protesteze în numele țărilor lor amenințate, și chiar în numele Vechiului Continent mai ales.

— Într-adevăr, este evident, spunea colonelul Boris Karcov, că inginerii americani și-au luat măsuri pentru a cruța, pe cât posibil, teritoriile Statelor Unite de urmările loviturii!

— Dar pot? întrebă Jan Harald. Când scuturi un măslin, în timpul recoltării măslinelor, nu toate ramurile au de suferit?

— Și când primești un pumn în piept, repetă Jacques Jansen, oare nu tot corpul are de suferit?

— Iată deci ce voia să spună acea faimoasă clauză din Document! strigă Dean Toodrink. Iată de ce se referea la anumite modificări geografice sau meteorologice pe suprafața globului!

— Da, adăugă Eric Baldenak, și lucrul de care trebuie să ne temem, în primul rând, este ca schimbarea axei să nu arunce mările în afara bazinelor lor naturale.

— Și dacă nivelul oceanelor va scădea în diverse locuri, completă Jacques Jansen, nu se va ajunge ca o serie de locuitori să se afle la niște înălțimi care nu le vor mai permite să comunice cu semenii lor?...

— Sau în straturile cu duritate atât de mică încât nu vor mai putea să respire? adaugă Jan Harald.

— Imaginați-vă Londra la înălțimea vârfului Mont Blanc! strigă maiorul Donellan.

Și, sprijinit pe picioarele-i puțin depărtate, cu capul lăsat pe spate, acest gentleman privea spre zenit, ca și cum capitala Regatului Unit s-ar fi aflat printre noi.

Pe scurt, acest lucru constituie un pericol public, cu atât mai îngrijorător cu cât toți bănuiau deja care vor fi consecințele modificării axei terestre.

Într-adevăr, era vorba nici mai mult, nici mai puțin, decât de-o schimbare de douăzeci și trei de grade și douăzeci și opt de minute, schimbare ce trebuia să producă o deplasare considerabilă a mărilor, ca urmare a aplatizării Pământului la vechii poli.

Era oare Pământul amenințat cu perturbații asemănătoare celor ce s-au constatat recent la suprafața planetei Marte? Acolo, continente întregi, printre altele „Libia lui Schiaparelli", au fost înghițite, ceea ce ne indică culoarea albastru-închis, ce a înlocuit culoarea roșiatică. Tot acolo, șase sute de mii de kilometri pătrați au fost modificați la nord, în timp ce în sud oceanele au părăsit întinsele regiuni pe care le ocupau în trecut. Și, dacă niște suflete caritabile și-au făcut griji din cauza „sinistraților de pe Marte" și au propus să se deschidă liste de subvenții în favoarea lor, ce se va întâmpla când va trebui să ne neliniștim din cauza sinistraților de pe Pământ?

Protestele începură deci să se facă auzite de peste tot, și guvernul Statelor Unite fu somat să-și exprime părerea. Dacă ne gândim bine, cel mai înțelept ar fi fost nici să nu se încerce experiența, decât să ne expunem la catastrofele care, cu siguranță, vor avea loc. Creatorul a făcut bine lucrurile. Nu era necesar ca o mână cutezătoare să intervină în opera sa.

Îți vine să crezi? Existau oameni nesăbuiți care glumeau cu lucruri atât de grave!

„Uitați-vă la yankeii ăștia!" repetau ei. „Să înfigă Pământul pe-o altă axă! Dac-ar fi uzat-o pe asta, tot învârtindu-se pe ea de milioane

de secole, poate ar fi fost necesar să fie schimbată așa cum schimbi osia unei roți sau a unei macarale! Dar nu este în stare la fel de bună ca în primele zile ale Creației?"

Ce să răspunzi la asta?

Și, auzind toate aceste proteste, Alcide Pierdeux încerca să ghicească natura și direcția izbiturii imaginate de J.T. Maston, ca și punctul exact de pe glob unde aceasta se va produce. Când va afla acest secret, va putea ști care vor fi părțile sferoidului terestru amenințate.

S-a menționat mai sus că temerile Vechiului Continent nu puteau fi împărtășite de cel Nou, cel puțin de această porțiune cunoscută sub numele de America de Nord, care aparține Confederației americane. Într-adevăr, oare este posibil ca președintele Barbicane, căpitanul Nicholl și J.T. Maston, în calitatea lor de americani, să nu se fi gândit să ocrotească Statele Unite de emersiunile sau imersiunile ce se vor produce din cauza schimbării axei, în diverse puncte din Europa, Asia, Africa, Oceania? Ești yankeu sau nu ești, și toți trei erau yankei neaoși, yankei dintr-o bucată, cum se spusese despre Barbicane când și-a elaborat proiectul de călătorie până la Lună.

Evident, partea Noului Continent, cuprinsă între regiunile arctice și Golful Mexicului, nu trebuia să se teamă deloc de lovitura ce va avea loc. Foarte probabil ca America să profite chiar de-o mărire considerabilă a teritoriului său. Într-adevăr, din bazinele abandonate de cele două oceane ce-o scaldă în prezent, cine știe dacă nu va găsi să-și anexeze tot atâtea noi provincii câte stele se aflau deja pe pânza steagului?

„Da, fără îndoială! Dar", repetau cei fricoși, cei ce nu văd decât partea periculoasă a lucrurilor, „nimic nu este sigur aici pe Pământ! Și dacă J.T. Maston s-a înșelat în calculele sale? Și dacă președintele Barbicane va face o eroare, când le va pune în practică? Asta poate să i se întâmple și celui mai iscusit artilerist! Nu trimit întotdeauna proiectilul la țintă, nici ghiuleaua în butoiul cu pulbere!"

Este de înțeles că aceste neliniști erau cu grijă întreținute de delegații Puterile europene. Secretarul Dean Toodrink publică numeroase articole în acest sens și dintre cele mai violente în *Standard*, Jan Harald în jurnalul suedez *Aftenbladet*, și colonelul Boris Karcov în ziarul rusesc foarte răspândit *Novoe-Vremia*. Chiar în America opiniile erau împărțite. Dacă republicanii, care sunt liberali, rămaseră partizanii președintelui Barbicane, democrații, care sunt conservatori, se declarară împotriva lui. O parte din presa americană, în special *Journal of Boston*, *Tribune* din New York ș.a. țineau hangul presei europene. În Statele Unite, după înființarea agențiilor de presă Associated Press și United Press, ziarul a devenit un agent extraordinar de informații, deoarece prețul știrilor locale sau străine depășește anual și de departe cifra de douăzeci de milioane de dolari.

În zadar alte ziare, și nu dintre cele mai puțin răspândite, vrură să riposteze în favoarea lui North Polar Practical Association! În zadar doamna Evangeline Scorbitt plăti, cu zece dolari rândul, articole de fond, articole satirice, unde-și băteau joc de aceste pericole ce erau considerate simple aiureli! În zadar această văduvă înfocată încercă să demonstreze că nimic nu poate fi mai neadevărat decât ipoteza că J.T. Maston ar fi putut să facă o eroare de calcul! În cele din urmă, America, cuprinsă de teamă, înclină încetul cu încetul să se pună în întregime la unison cu Europa.

De altfel, nici președintele Barbicane, nici secretarul *Gun-Club*-ului, nici chiar membrii Consiliului de administrație nu catadicseau să răspundă. Lăsau lumea să vorbească și nu-și schimbaseră deloc obiceiurile. Se părea că nici nu erau preocupați de imensele pregătiri ce erau necesare unui astfel de proiect. Se preocupau ei de schimbarea opiniei publice, de dezaprobarea generală ce lua proporții împotriva unui proiect primit la început cu atâta entuziasm? Nu se părea.

În curând, cu tot devotamentul doamnei Evangeline Scorbitt, cu toți banii investiți pentru apărarea lor, președintele Barbicane, căpitanul Nicholl și J.T. Maston începură să devină persoane periculoase pentru securitatea celor două Lumi. Guvernul federal a

fost somat, oficial, de către Puterile europene să intervină în afacere și să-i interogheze pe inițiatorii ei. Aceștia trebuiau să-și facă publice mijloacele de-a acționa, să declare prin ce procedeu aveau de gând să substituie noua axă celei vechi, ceea ce va permite să poți să-ți dai seama care vor fi consecințele din punct de vedere al securității generale, să numească, în sfârșit, părțile de pe glob ce vor fi direct amenințate — într-un cuvânt, să afle tot ceea ce opinia publică nu știa și tot ceea ce ar fi dorit să știe, din prudență.

Guvernul de la Washington nu se lăsă rugat. Emoția ce cuprinsese statele din nordul, centrul și sudul Republicii nu-i permitea nici o ezitare. O comisie de anchetă, compusă din mecanici, ingineri, matematicieni, hidrografi, geografi, în număr de cincizeci, sub președinția celebrului John H. Prestice, fu instituită prin decret pe data de 19 februarie, având depline puteri pentru a analiza proiectul și, la nevoie, a-l interzice.

Mai întâi, președintele Barbicane primi o înștiințare să apară în fața acelei Comisii.

Președintele Barbicane nu se prezentă.

Câțiva agenți se duseră acasă la el pe Cleveland-Street nr. 95, la Baltimore.

Președintele Barbicane nu se afla acolo.

Unde era?...

Nimeni nu știa.

Când plecase?...

În urmă cu cinci săptămâni, pe 11 ianuarie, părăsise marele oraș și chiar statul Maryland în tovărășia căpitanului Nicholl.

Unde se duseseră amândoi?...

Nimeni nu putea spune.

Evident, cei doi membri ai *Gun-Club*-ului se îndreptau spre acea regiune misterioasă unde vor conduce pregătirile.

Dar care putea fi acel loc?...

Trebuie să înțelegem că lumea era interesată să-l afle, dacă voia să înăbușe în fașă planul acestor ingineri periculoși, cât mai era timp!

Dezamăgirea produsă de plecare preşedintelui Barbicane şi a căpitanului Nicholl fu enormă. În curând, se produse un val de furie care creştea ca un flux de echinocţiu, împotriva administratorilor de la North Polar Practical Association.

Dar exista o persoană ce trebuia să ştie unde se duseseră preşedintele Barbicane şi colegul său. O persoană care putea desigur să răspundă imensului semn de întrebare ce cuprindea suprafaţa globului.

Această persoană era J.T. Maston.

J.T. Maston fu chemat în faţa Comisiei de anchetă, prin grija lui John H. Prestice.

J.T. Maston nu se prezentă.

Oare şi el părăsise oraşul Baltimore? Se dusese să-şi ajute colegii în acel proiect ale cărui rezultate erau aşteptate cu o teamă de înţeles de lumea întreagă?

Nu! J.T. Maston locuia la Balistic-Cottage la numărul 179, Franklin-Street, lucrând în continuu, relaxându-se în alte calcule, neîntrerupându-şi munca decât pentru câteva seri petrecute în saloanele doamnei Evangeline Scorbitt, în luxosul palat din New Park.

Un agent a fost trimis de către preşedintele Comisiei de anchetă având ordin de a-l aduce.

Agentul ajunse la locuinţa lui J.T. Maston, ciocăni la uşă, intră în hol şi fu primit destul de rău de negrul Fire-Fire, şi mai rău de către stăpânul casei.

Totuşi, J.T. Maston consideră că trebuie să răspundă la invitaţia de-a se prezenta în faţa Comisiei, şi, când se află în faţa anchetatorilor, nu le ascunse faptul că era foarte contrariat că trebuia să-şi întrerupă ocupaţiile obişnuite.

I se adresă o primă întrebare:

— Ştie secretarul *Gun-Club*-ului unde se află în prezent preşedintele Barbicane şi căpitanul Nicholl?

— Ştiu, răspunse J.T. Maston, cu o voce sigură, dar nu cred că sunt autorizat să spun acest lucru.

O a doua întrebare:

Preşedintele Barbicane nu se afla acolo.
Unde era?...

— Cei doi colegi se ocupau cu pregătirile pentru acea operațiune de schimbare a axei terestre?

— Acest lucru, răspunse J.T. Maston, face parte din secretul pe care trebuie să-l păstrez și refuz să răspund.

— Dorește atunci să comunice Comisiei de anchetă în ce constă munca sa, pentru ca aceasta să hotărască dacă este posibil să autorizeze realizarea proiectelor Societății?

— Nu, sigur că nu le voi comunica!... Mai bine le distrug!... Este dreptul meu de cetățean liber al liberei Americi să nu comunic rezultatul muncii mele!

— Nu contest, domnule Maston, că ai acest drept, spuse John H. Prestice, cu o voce gravă, ca și cum ar fi răspuns în numele lumii întregi, dar poate că este de datoria dumneavoastră să vorbiți ținând seama de emoția generală, pentru a pune capăt groazei populațiilor terestre!

J.T. Maston nu credea că este de datoria lui. Nu avea decât o datorie, aceea de-a păstra tăcerea, deci va tăcea.

Cu toate insistențele lor, cu toate rugămințile, în ciuda amenințărilor, membrii Comisiei de anchetă nu putură obține nimic din partea bărbatului cu cârligul de fier. Niciodată, nu! Niciodată nu și-ar fi imaginat că o încăpățânare atât de tenace ar încăpea într-un craniu de gutapercă!

J.T. Maston plecă așa cum venise, și este inutil să mai insistăm asupra faptului că a fost felicitat pentru atitudinea lui curajoasă de către doamna Evangeline Scorbitt.

Când se află rezultatul înfățișării lui J.T. Maston în fața anchetatorilor Comisiei, indignarea publică luă niște forme într-adevăr alarmante pentru securitatea acestui artilerist la pensie.

Presiunea asupra înalților reprezentanți ai guvernului federal era enormă, intervenția delegaților și a opiniei publice atât de violentă, încât ministrul de Stat John S. Wright trebui să ceară colegilor săi autorizația de-a acționa *manu militari.*

Pe 13 martie, seara, J.T. Maston era în biroul său, absorbit în cifrele sale, când soneria telefonului răsună cu nervozitate.

— Alo!... Alo!... murmură membrana magnetică, agitată de-un glas tremurat ce dovedea o foarte mare neliniște.

— Cine-i acolo? întrebă J.T. Maston.

— Doamna Scorbitt.

— Ce dorește doamna Scorbitt?

— Să te pun în gardă!... Am fost informată că, în chiar această seară...

Fraza încă nu ajunse bine în urechile lui J.T. Maston, când ușa căsuței sale fu dărâmată cu lovituri de umăr.

Pe scara ce ducea în cabinetul său de lucru se auzea o zarvă extraordinară. O voce reproșa ceva. Alte voci încercau s-o facă să tacă. Apoi se auzi un corp căzând.

Era negrul Fire-Fire, care se rostogolea din treaptă în treaptă, după ce încercase în zadar să apere *home*-ul stăpânului său împotriva agresorilor.

După un moment, ușa biroului se făcu țăndări și apăru un comisar de poliție, urmat de câțiva agenți.

Acest comisar avea ordin de-a face o percheziție în casă, de-a pune mâna pe hârtiile lui J.T. Maston și pe persoana sa.

Năvalnicul secretar al *Gun-Club*-ului înșfăcă un revolver și amenință agenții cu cele șase gloanțe.

Într-o secundă, datorită numărului adversarilor, fu dezarmat și i se luară hârtiile acoperite cu cifre și formule ce-i acopereau biroul.

Deodată, scăpând printr-o mișcare rapidă, J.T. Maston apucă un carnet care, probabil, cuprindea totalitatea calculelor sale.

Agenții se repeziră să i-l smulgă, o dată cu viața, dacă era nevoie...

Dar, cu rapiditate, J.T. Maston reuși să deschidă carnetul, rupse ultima pagină și, fulgerător, înghiți această pagină ca pe-o simplă pilulă.

— Acum, veniți s-o luați! strigă el așa cum strigase Leonida la Thermopile.

O oră mai târziu, J.T. Maston era încarcerat în închisoarea din Baltimore.

Și era, fără îndoială, lucrul cel mai bun ce i s-ar fi putut întâmpla, căci populația s-ar fi dedat la excese regretabile asupra persoanei sale pe care poliția n-ar fi fost capabilă să le oprească.

XI

CE SE AFLĂ ÎN CARNETUL LUI J.T. MASTON ȘI CE NU SE MAI AFLĂ

Carnetul, confiscat de poliția din Baltimore, avea vreo treizeci de pagini, umplute cu formule, ecuații, în sfârșit, cu cifre ce constituiau ansamblul calculelor lui J.T. Maston. Era vorba despre lucrări de mecanică superioară ce nu puteau fi apreciate decât de matematicieni. Aici figura chiar formula forțelor vii — $V^2 - V^0 = 2\ gr^2\ (1/r - 1/r_0)$ — ce se folosise pentru a rezolva problema călătoriei de la Pământ la Lună și, în plus, conținea și expresiile în legătură cu atracția Lunii.

Pe scurt, vulgul n-ar fi înțeles nimic din toate astea. Așa că se consideră că este bine să i se facă cunoscute doar datele generale și rezultatele de care se preocupa cu ardoare lumea întreagă de câteva săptămâni încoace.

Și au fost date ziarelor spre publicare, de îndată ce savanții Comisiei de anchetă luară cunoștință de formulele celebrului calculator... Iar toate ziarele publice, fără deosebire de culoare politică, le aduseră la cunoștință populațiilor.

Mai întâi, nu avură loc dezbateri despre lucrările lui J.T. Maston. O problemă corect enunțată este pe jumătate rezolvată, se spune, iar aceasta era remarcabilă. De altfel, calculele fuseseră făcute cu prea multă precizie pentru ca vreun membru al Comisiei de anchetă să se gândească să pună la îndoială exactitatea și consecințele lor. Dacă operațiunea era dusă la bun sfârșit, axa terestră va fi fără doar și poate modificată, și catastrofele prevăzute vor avea loc în totalitate.

Agenții se repeziră să i-l smulgă,
o dată cu viața, dacă era nevoie...

„NOTĂ
redactată prin grija Comisiei de anchetă din Baltimore, pentru a fi comunicată ziarelor, revistelor și magazinelor celor două lumi.

Efectul urmărit de Consiliul de administrație al lui North Polar Practical Association și care are drept scop înlocuirea vechii axe cu o axă nouă de rotație este obținut cu ajutorul reculului unui instrument fixat într-un punct determinat al Pământului. Dacă partea de jos a acestui instrument este sudată în sol, fără îndoială că reculul acestuia se va transmite întregii mase a planetei noastre.

Instrumentul adoptat de inginerii Societății nu este altceva decât un tun gigantic, al cărui efect ar fi nul dacă s-ar trage în plan vertical. Pentru a produce efectul maxim, trebuia îndreptat orizontal spre nord sau spre sud, și această ultimă direcție a fost aleasă de către Barbicane and Co. În aceste condiții, reculul produce o lovitură a Pământului, spre nord, lovitură asemănătoare cu cea a unei bile de biliard «tăiată» cu finețe."

Într-adevăr, acest lucru îl prevăzuse și Alcide Pierdeux.

„De îndată ce proiectilul este lansat, centrul Pământului se deplasează, urmând o direcție paralelă cu direcția loviturii, ceea ce ar putea duce la schimbarea planului orbitei și, deci, a duratei anului. Dar într-o măsură atât de mică încât trebuie considerată ca absolut neglijabilă. În același timp, Pământul va căpăta o mișcare de rotație în jurul unei axe situate în planul Ecuatorului, și rotația sa s-ar face de acum încolo pe această nouă axă, dacă mișcarea de rotație n-ar fi existat înainte de lovitură.

Or, această mișcare există în jurul liniei polilor și, combinându-se cu rotația accesorie produsă de recul, va da naștere unei noi axe, al cărei pol se va îndepărta de vechiul cu o cantitate x. Pe de altă parte, dacă tragerea este efectuată în momentul în care punctul vernal[1], una din cele două intersecții ale Ecuatorului cu ecliptica, se află la nadirul[2] punctului de tir, și dacă reculul este destul de

[1] Punct de intersecție a eclipticii cu ecuatorul ceresc, în care soarele se află la echinocțiul de primăvară.

[2] Punct de pe bolta cerească, opus zenitului, situat la intersecția verticalei locului la care ne referim cu emisfera cerească inferioară.

puternic pentru a deplasa vechiul Pol cu 23°28', noua axă terestră devine perpendiculară pe planul orbitei sale, aproape la fel ca pentru planeta Jupiter.

Ştim care vor fi consecinţele acestei perpendicularităţi, pe care preşedintele Barbicane a crezut de cuviinţă să le comunice în şedinţa din 22 decembrie.

Dar, date fiind masa Pământului şi forţa mişcării sale de rotaţie, se poate concepe oare o gură de foc atât de mare, încât reculul său să fie capabil să producă o modificare în poziţia polului actual, şi mai ales de-a valoare de 23°28'?

Da, dacă un tun sau o serie de tunuri sunt construite cu dimensiuni cerute de legile mecanicii, sau dacă inventatorii s-ar afla în posesia unui exploziv de-o forţă destul de mare pentru a imprima proiectilului viteza necesară unei asemenea deplasări.

Dacă luăm ca tip tunul de douăzeci şi şapte de centimetri al Marinei franceze (model 1875), ce lansează un proiectil de o sută optzeci de kilograme, cu o viteză de cinci sute de metri pe secundă, dând acestei guri de foc dimensiunile de o sută de ori mai mari, adică de un milion de ori mai mari în volum, va putea lansa un proiectil de o sută optzeci de mii de tone. Dacă, în plus, explozibilul va fi destul de puternic pentru a imprima proiectilului o viteză de cinci mii şase sute de ori mai mare decât vechea pulbere de puşcă, rezultatul căutat ar fi obţinut. Într-adevăr, cu o viteză de două mii opt sute de kilometri pe secundă[1], nu trebuie să te temi că proiectilul va întâlni din nou Pământul, reducând lucrurile în starea lor iniţială.

Ei bine, din nenorocire pentru securitatea terestră, oricât de extraordinar ar părea, J.T. Maston şi colegii săi se află chiar în posesia acestui exploziv de-o putere aproape infinită şi a cărui pulbere, întrebuinţată pentru a lansa ghiuleaua Columbiadului spre Lună, ne-ar putea da doar o idee vagă. Căpitanul Nicholl l-a descoperit. Care sunt substanţele care intră în compoziţia sa? Nu găsim decât vagi urme în carnetul lui J.T. Maston, care se

[1] Viteză ce-ar fi necesară să ajungi într-o secundă de la Paris la Sankt-Petersburg (n.a.).

mărginește a numi acest exploziv „meli-melinită". Tot ce știm este că se obține dintr-un amestec de substanțe organice și acid azotic. Un anumit număr de radicali monovalenți se substituie aceluiași număr de atomi de hidrogen, obținându-se, astfel, un explozibil care, asemeni fulmicotonului, este format prin combinația și nu prin simplul amestec de elemente care ard și altele ce ajută arderea.

Pe scurt, oricare ar fi acest exploziv, cu puterea pe care-o are, mai mult decât necesară pentru a arunca un proiectil cântărind o sută optzeci de mii de tone în afara atracției terestre, este evident că reculul pe care-l va imprima tunului va produce următoarele efecte: schimbarea axei, deplasarea Polului cu 23°28', perpendicularitatea noii axe pe planul eclipticii. De aici rezultă toate catastrofele atât de temute, pe drept, de către locuitorii Pământului.

Totuși, umanitatea are o șansă să scape de consecințele unei operațiuni care trebuie să producă astfel de modificări în condițiile geografice și climatologice ale globului terestru.

Este oare posibilă fabricarea unui tun cu dimensiuni de un milion de ori mai mare decât volumul celui de douăzeci și șapte de centimetri? Oricare ar fi progresele industriei metalurgice ce a construit podurile peste fluviile Tay și Forth, viaductul Garabit și turnul Eiffel, este oare posibil ca inginerii să producă acest instrument gigantic, fără a vorbi despre proiectilul de o sută optzeci de mii de tone care va trebui lansat în spațiu?

Îndoiala ne este permisă. Acesta este, evident, unul din motivele pentru care tentativa lui Barbicane and Co. nu prea are șanse de reușită. Dar situația este încă deosebit de îngrijorătoare, deoarece se pare că noua Societate s-a pus deja pe treabă.

Vrem să se știe că numiții Barbicane și Nicholl au părăsit orașul Baltimore și America. Au plecat de mai bine de două luni! Unde s-au dus?... Mai mult ca sigur, în acel loc necunoscut de pe glob, unde totul este pregătit pentru a încerca realizarea planului lor.

Care este acel loc? Nu știm și, prin urmare, ne este imposibil să pornim în după acei îndrăzneți «răufăcători» *(sic!)* care vor să

zdruncine din temelii lumea, sub pretextul exploatării, în profitul lor, a unor noi zăcăminte de cărbuni.

Evident că acest loc era indicat pe ultima pagină din carnetul lui J.T. Maston, care rezuma toate lucrările sale, mai mult ca sigur. Dar această pagină a fost înghițită de complicele lui Impey Barbicane, și acest complice, încarcerat acum în închisoarea din Baltimore, refuză cu desăvârșire să vorbească.

Aceasta-i situația. Dacă președintele Barbicane reușește să fabrice tunul său monstruos și proiectilul, într-un cuvânt, dacă operațiunea sa se va desfășura în condițiile deja enunțate, va modifica vechea axă, și peste șase luni Pământul va fi supus consecințelor acestei «tentative de neiertat» (*sic!*).

Într-adevăr a fost aleasă o dată pentru ca tragerea să aibă efectul scontat, dată la care lovitura imprimată elipsoidei terestre va produce o intensitate maximă.

Data este 22 septembrie, douăsprezece ore după trecerea Soarelui la meridianul locului X.

Aceste circumstanțe fiind cunoscute: 1. că tragerea se va face cu un tun de un milion de ori mai mare decât tunul de douăzeci și șapte de centimetri; 2. că acest tun va fi încărcat cu un proiectil de o sută optzeci de mii de tone; 3. că acest proiectil va avea o viteză inițială de două mii opt sute de kilometri; 4. că tragerea va avea loc pe 22 septembrie, douăsprezece ore după trecerea Soarelui peste meridianul locului. Putem deduce de aici care este locul x unde se va face operațiunea?

«Evident, nu!» au răspuns comisarii anchetatori.

Într-adevăr, nimic nu poate permite calcularea punctului x, deoarece, în calculele lui J.T. Maston, nimic nu indica în care loc de pe glob va trece noua axă, în alți termeni, în ce loc se vor situa noii Poli ai Pământului. La 23°28' de cel vechi, bine! Dar pe ce meridian, este absolut imposibil de-a stabili acest lucru.

Așadar, imposibil de-a ști care vor fi teritoriile ce vor coborî sau se vor înălța. Anume, ca urmare a denivelării oceanelor, care vor fi continentele transformate în mări și care mările transformate în continente.

Și totuși, această denivelare va fi extrem de considerabilă, dacă ne raportăm la calculele lui J.T. Maston. După lovitură, suprafața mării va lua forma unui elipsoid de revoluție în jurul noii axe polare și nivelul stratului lichid se va schimba aproape peste tot pe glob.

Într-adevăr, intersectarea nivelului vechi al mării cu nivelul nou al mării, două suprafețe de revoluție egale ale căror axe se întâlnesc, va fi compusă din două curbe plane, ale căror două planuri vor trece printr-o perpendicularitate pe planul celor două axe polare, și respectiv prin cele două bisectoare ale unghiului celor două axe polare. (Text luat direct din carnetul calculatorului.)

De aici rezultă că denivelarea maximă poate atinge o supraînălțare sau o coborâre de 8.415 metri, în raport cu vechiul nivel, și că în anumite puncte de pe glob, diverse teritorii vor fi coborâte sau supraînălțate cu această cantitate în raport cu cel nou. Această cantitate va diminua gradual până la liniile de demarcație, împărțind globul în patru segmente, la limita cărora denivelarea va deveni nulă.

Trebuie să remarcăm, de asemenea, că vechiul Pol va fi el însuși înghițit sub mai mult de 3.000 de metri de apă, deoarece se află la o mai mică distanță de centrul Pământului, ca urmare a aplatizării sferoidului. Așadar, domeniul obținut de North Polar Practical Association ar trebui să fie inundat și, în consecință, de neexploatat. Dar acest lucru a fost prevăzut de Barbicane and Co.; considerații geografice, rezultate din ultimele descoperiri, permit să ajungem la concluzia că la polul arctic există un podiș a cărui altitudine este mai mare de 3.000 de metri.

Nu trebuie să ne facem iluzii că vom determina punctele de pe glob unde denivelarea va atinge 8.415 metri, și deci teritoriile care vor avea de suferit în urma consecințelor dezastruoase. Nici calculatorii cei mai ingenioși nu vor reuși. În această situație se află o necunoscută pe care nici o formulă nu o poate afla. Este amplasarea precisă a punctului x acolo unde se va produce tirul și, ca urmare, lovitura... Or, acest x este secretul inițiatorilor acestei deplorabile afaceri.

Așadar, pentru a rezuma, locuitorii Pământului, sub orice latitudine ar trăi, sunt direct interesați să afle acest secret, pentru că sunt direct amenințați de uneltirile lui Barbicane and Co.

Sfătuim, prin urmare, pe locuitorii Europei, Africii, Asiei, Americii, Australasiei și Oceaniei să fie atenți la toate lucrările de balistică, precum topirea de tunuri, fabricarea de pulberi și proiectile, ce-ar putea fi făcute pe teritoriile lor, să observe de asemenea prezența oricărui străin a cărui sosire poate apărea suspectă și să avertizeze imediat pe membrii Comisiei de anchetă, la Baltimore, Maryland, U.S.A.

Să ne ajute Cel de Sus ca această descoperire să ne parvină înainte de 22 septembrie a.c., dată care amenință să deranjeze ordinea stabilită în sistemul terestru."

XII

ÎN CARE J.T. MASTON CONTINUĂ EROIC SĂ TACĂ

Așadar, după tunul folosit pentru a lansa un proiectil de pe Pământ pe Lună, tunul folosit pentru a modifica axa terestră! Tunul! Oare acești artileriști ai *Gun-Club*-ului nu au altceva în cap? Sunt oare cuprinși de nebunia „tunismului intensiv"? Tunul, „*ultima ration*" în această lume! Acest instrument brutal este suveranul universului? Așa cum canonul reglează teologia, regele tun este supremul regulator al legilor industriale și cosmologice?

Da! Trebuie să mărturisim, tunul era instrumentul ce trebuia să vină în minte președintelui Barbicane și a colegilor săi. Nu degeaba și-au consacrat toată viața balisticii. După Columbiadul din Florida, trebuiau să ajungă la tunul monstruos din... din locul x. Și oare nu-i auziți deja strigând răsunător:

— Îndreptați spre Lună... Tunul unu... Foc!

— Schimbați axa Pământului... Tunul doi... Foc!

În același timp, tare ar fi vrut să strige cu toții, arătând spre *Gun-Club*:

— Țintă balamucul... Tunul trei... Foc!

Într-adevăr, operația lor justifica titlul acestui roman. Nu degeaba a fost intitulat „Cu susu-n jos" și nu „Claie peste grămadă", căci fără cap și fără coadă, așa cum spune Alcide Pierdeux, va rezulta „o harababură generală"!

Oricum, publicarea notei redactată de Comisia de anchetă a produs un efect pe care nimeni nu-l putea bănui. Trebuie să înțelegem că ce spunea aceasta nu avea nimic liniștitor. Din calculele lui J.T. Maston rezulta că problema mecanică fusese rezolvată în toate detaliile. Experimentul întreprins de președintele Barbicane și de căpitanul Nicholl era clar — va produce o modificare, dintre cele mai regretabile, în mișcarea de rotație diurnă. O nouă axă o va schimba pe cea veche... Și cunoaștem consecințele acestei schimbări.

Opera firmei Barbicane and Co. fu deci definitiv judecată, blestemată, supusă dezaprobării generale. În Vechiul ca și în Noul Continent, membrii Consiliului din North Polar Practical Association nu mai aveau decât adversari. Rar se mai găseau câțiva partizani printre persoanele exaltate din Statele Unite.

Într-adevăr, din punctul de vedere al securității lor personale, președintele Barbicane și căpitanul Nicholl procedaseră cu înțelepciune când părăsiseră orașul și America. Avem motive temeinice de a crede că li s-ar fi întâmplat o nenorocire. Nu poți amenința în masă o mie patru sute de milioane de locuitori, nu poți să le tulburi obișnuințele printr-o schimbare adusă condițiilor de viață de pe Pământ și să-i neliniștești în chiar existența lor, provocând o catastrofă universală, fără urmări neplăcute.

Cum de reușiseră cei doi colegi din *Gun-Club* să dispară, fără să lase vreo urmă? Cum oare materialul și personalul necesare unei astfel de operațiuni au putut dispărea, fără ca nimeni să observe? Sute de vagoane, dacă le transportaseră pe calea ferată, sute de vase, dacă o făcuseră pe mare, nu ar fi fost de-ajuns pentru a transporta încărcăturile de metal, cărbune și meli-melinită. Este de neînțeles cum această plecare a avut loc pe ascuns. Cu toate acestea, se întâmplase. Pe de altă parte, după o anchetă serioasă,

s-a văzut că nici o comandă nu fusese trimisă uzinelor metalurgice, nici fabricilor de produse chimice din cele două Lumi. Că acest lucru nu poate fi expediat, fie! Se va explica în viitor... Dacă va mai exista un viitor!

Totuși, dacă președintele Barbicane și căpitanul Nicholl, dispăruți în mod misterios, erau la adăpost de un pericol imediat, colegul lor J.T. Maston, în mod corect încarcerat, putea să se teamă de represaliile publicului Aș! Nici nu-l interesa! Ce încăpățânat nemaipomenit acest calculator! Era de fier, ca și antebrațul său. Nimic nu-l va face să cedeze!

Din celula pe care-o ocupa în închisoarea din Baltimore, secretarul general al *Gun-Club*-ului se cufunda din ce în ce mai mult în contemplarea îndepărtată a colegilor pe care nu putuse să-i urmeze. Parcă-i și vedea pe președintele Barbicane și pe căpitanul Nicholl pregătindu-și operațiunea gigantică, în acel punct necunoscut de pe glob, unde nimeni nu-i va deranja. Îi vedea construind enormul instrument, amestecând meli-melinita, turnând proiectilul pe care Soarele îl va număra în curând printre micile-i planete. Acest nou astru va purta numele fermecător de *Scorbitta*, omagiu de amabilitate și de stimă pentru bogata capitalistă din New Park. Și J.T. Maston calcula zilele, prea scurte, pe gustul său, ce-l apropiau de data fixată pentru tragere.

Era deja începutul lui aprilie. Peste două luni și jumătate, astrul zilei, după ce se va opri la solstițiu pe Tropicul Racului, va retrograda spre Tropicul Capricornului. Trei luni mai târziu, va traversa linia ecuatorială la echinocțiul de toamnă. Și atunci, vor lua sfârșit aceste anotimpuri ce, de milioane de ani, alternează atât de regulat și atât de „prostesc" în decursul fiecărui an terestru. Pentru ultima dată, în anul 189..., sferoidul va fi supus acestei inegalități a zilelor și a nopților. Nu va mai fi decât același număr de ore între răsăritul și apusul Soarelui pe orice latitudine a globului.

De fapt, era o operă măreață, supraomenească, divină. J.T. Maston uitase de domeniul arctic și de exploatarea zăcămintelor de cărbuni de la vechiul Pol, nu mai vedea decât consecințele cosmografice ale operațiunii. Scopul principal al noii Societăți se

pierdea, în comparație cu transformările ce urmau să schimbe fața lumii.

Dar... lumea nu prea dorea să-și schimbe fața! Această față era le fel de tânără ca și în ziua în care Dumnezeu i-a dat-o în primele ore ale Creației!

J.T. Maston, singur și fără apărare în celula lui, continua să reziste tuturor presiunilor ce se exercitau asupra sa. Membrii Comisiei de anchetă veneau zilnic să-l viziteze, însă nu puteau obține nimic de la el. John H. Prestice avu atunci ideea să folosească o influență ce avea șanse de reușită mai bune ca ale lor, cea a doamnei Evangeline Scorbitt. Toată lumea cunoștea devotamentul de care dădea dovadă această respectabilă văduvă, când era vorba de responsabilitatea lui J.T. Maston, și ce interes nemărginit îi purta celebrului calculator.

Așadar, după ce comisarii deliberară, doamna Evangeline Scorbitt fu autorizată să-l vadă pe prizonier de câte ori dorea. Nu era și ea, la fel ca ceilalți locuitori ai globului, amenințată de reculul tunului monstruos? Oare palatul său din New Park va fi mai cruțat în catastrofa finală decât bordeiul celui mai umil vânător sau cortul indienilor din prerie? Viața sa nu era la fel de amenințată ca și cea a ultimului samoed sau a celui mai neînsemnat băștinaș din Pacific? Iată ce încercă s-o facă să înțeleagă președintele Comisiei, iată de ce fu rugată să se folosească de toată influența sa pe lângă J.T. Maston.

Dacă acesta se hotăra să vorbească, să spună în ce loc președintele Barbicane și căpitanul Nicholl și, desigur, numerosul personal pe care-l luaseră cu ei își făceau pregătirile, încă va mai fi timp pentru a pleca în căutarea lor, a le găsi urmele, a pune capăt chinurilor, neliniștii și groazei umanității.

Doamna Evangeline Scorbitt avu deci acces în închisoare. Ceea ce dorea mai presus decât orice era să-l revadă pe J.T. Maston, smuls de mâinile polițiștilor din confortul căsuței sale.

Dar însemna să n-o cunoașteți bine pe energica Evangeline dacă o credeați sclava slăbiciunilor omenești! Și, pe 9 aprilie, dacă vreo ureche indiscretă ar fi ascultat la ușa celulei, prima oară când

doamna Evangeline Scorbitt pătrunse acolo, iată ce-ar fi auzit aceasta, cu surprindere:

— În sfârșit, dragă Maston, te revăd!

— Dumneata, doamnă Scorbitt?

— Da, prietene, după patru săptămâni, patru lungi săptămâni de despărțire...

— Mai exact douăzeci și opt de zile, cinci ore și patruzeci și cinci de minute, răspunse J.T. Maston, după ce se uită la ceas.

— În sfârșit, iată-ne din nou împreună!...

— Dar cum de te-au lăsat să ajungi până la mine, dragă doamnă Scorbitt?

— Cu condiția să folosesc influența afecțiunii mele fără margini asupra celui care face obiectul ei!

— Cum!... Evangeline! strigă J.T. Maston. Ai consimțit să-mi dai astfel de sfaturi?... Ți-a trecut prin cap că mi-aș putea trăda colegii?...

— Eu? Dragă Maston!... Așa de prost mă judeci?... Eu să te rog să-ți sacrifici onoarea în schimbul siguranței?... Eu... să te îndemn la un act care ar fi rușinea unei vieți consacrate în întregime celor mai înalte speculații ale mecanicii superioare?

— Bine, doamnă Scorbitt! Regăsesc în dumneata pe generoasa acționară a Societății noastre! Nu... niciodată nu m-am îndoit de sufletul dumitale generos!

— Mulțumesc, dragă Maston!

— În ceea ce mă privește, să divulg opera noastră, să dezvălui în ce punct al globului va avea loc tragerea noastră prodigioasă, să vând, ca să spun așa, acest secret pe care am putut din fericire să-l ascund în adâncurile mele, să permit acestor barbari să pornească în urmărirea prietenilor noștri, să întrerup niște lucrări care vor deveni gloria și sfârșitul nostru!... Mai bine să mor!

— Sublime Maston! răspunse doamna Evangeline Scorbitt.

Într-adevăr, aceste două ființe atât de unite de același entuziasm și la fel de nesăbuite și una, și alta, erau făcute, de altfel, pentru a se înțelege.

— Nu, niciodată nu vor afla numele țării pe care calculele mele au desemnat-o și a cărei celebritate o va face nemuritoare! adăugă J.T. Maston. Pot să mă ucidă, dacă vor, dar nu-mi vor putea smulge secretul!

— Și să mă omoare și pe mine cu dumneata! strigă doamna Evangeline Scorbitt. Și eu voi rămâne mută.

— Din fericire, dragă Evangeline, ei nu știu că deții acest secret!

— Crezi, deci, dragă Maston, că aș fi capabilă să-l dezvălui, pentru că sunt doar o femeie? Să-i trădez pe colegii noștri și pe dumneata?... Nu, prietene, nu! Dacă acești fățarnici ridică împotriva dumitale populația orașelor și a satelor, dacă lumea întreagă va pătrunde pe ușa acestei celule pentru a te smulge de aici, ei bine, voi fi aici și vom avea cel puțin consolarea să murim împreună...

Și, dacă acest lucru ar fi fost o consolare, J.T. Maston putea oare să viseze o alta mai dulce încât să moară în brațele doamnei Evangeline Scorbitt?

Așa lua sfârșit conversația lor, de fiecare dată când admirabila doamnă venea să-l viziteze pe prizonier.

Și când comisarii anchetatori o interogau asupra rezultatelor acestor întrevederi, ea răspundea:

— Nimic încă! Poate, cu timpul, voi obține în sfârșit...

Oh! șiretenie de femeie!

„Cu timpul", spunea ea. Dar acest timp înainta cu pași gigantici. Săptămânile treceau ca zilele, zilele ca orele, orele ca minutele.

Era luna mai. Doamna Evangeline Scorbitt nu obținuse nimic de la J.T. Maston, și acolo unde această femeie atât de influentă eșuase, nimeni altul nu putea spera să reușească. Trebuiau să se resemneze să aștepte lovitura fatală, fără a se ivi vreo șansă de-a o împiedica?

Ei bine, nu! În astfel de momente, resemnarea este inacceptabilă! Așa că delegații Puterilor europene deveniră mai insistenți ca niciodată. Între ei și membrii Comisiei de anchetă, ce fură direct atacați, avu loc un duel continuu. Însuși flegmaticul Jacques Jansen care, în ciuda placidității olandeze, îi copleșea zilnic cu

reproșuri. Colonelul Boris Karcov avu chiar un duel cu secretarul sus-numitei Comisii, în cursul căruia își răni doar ușor adversarul. În ceea ce-l privește pe maiorul Donellan, chiar dacă nu se bătea nici cu arma de foc, nici cu arma albă, ceea ce-i contrar uzanțelor britanice cel puțin, asistat de secretarul său Dean Toodrink, schimbă câțiva pumni buni într-o partidă de box cu William S. Forster, imperturbabilul angrosist de morun, omul de paie al lui North Polar Practical Association, care, de altfel, nu știa nimic despre afacere.

În realitate, lumea întreagă se aliase pentru a-i face pe americanii din Statele Unite responsabili de actele unuia dintre cei mai geniali copii ai lor — Impey Barbicane. Se zvonea, nici mai mult, nici mai puțin, că vor fi retrași ambasadorii și miniștrii plenipotențiari acreditați pe lângă acest guvern imprudent de la Washington și că i se va declara război.

Sărmane State Unite! Nu și-ar fi dorit decât să pună mâna pe Barbicane and Co. În zadar răspunseră guvernelor Puterilor din Europa, Asia, Africa și Oceania că acestea aveau mână liberă să-i aresteze oriunde s-ar afla, nici nu erau ascultate. Dar, până una, alta, imposibil să se descopere în ce loc președintele și colegul său se ocupau cu pregătirea groaznicei operațiuni.

La care Puterile străine răspundeau:

— Îl dețineți pe J.T. Maston, complicele lor! J.T. Maston știe totul despre Barbicane. Deci, faceți-l să vorbească pe J.T. Maston.

Să-l facă să vorbească pe J.T. Maston! Mai degrabă ar fi smuls o vorbă din gura lui Harpocrate, zeul Tăcerii, sau șefului surdomut al Institutului din New York.

Și atunci, deoarece exasperarea crescuse o dată cu neliniștea universală, câțiva oameni practici aduseră aminte că tortura din Evul Mediu avea totuși ceva bun — cutia de lemn în care se strângeau labele picioarelor, jupuirea cu un clește înroșit în foc a mamelelor, plumbul topit, foarte eficace pentru dezlegarea limbilor celor mai rebele, uleiul clocotit, cadrul de lemn, legarea prizonierului cu o frânghie și aruncarea lui în apă etc. De ce să nu ne servim de aceste mijloace pe care justiția de altădată nu ezita să le

folosească în circumstanțe mai puțin grave și pentru cazuri speciale ce nu interesau decât indirect masele'?

Dar, trebuie să recunoaștem, aceste mijloace, îndreptățite de moravurile de altădată, nu mai puteau fi folosite la sfârșitul unui secol de blândețe și toleranță, a unui secol atât de marcat de omenie ca secolul al XIX-lea, caracterizat de inventarea mitralierei, a gloanțelor de șapte milimetri și cu o bătaie extraordinar de lungă, a unui secol ce admite în relațiile internaționale folosirea obuzelor cu melinită, cu robusit, cu belită, cu panchastit, cu noganită și a altor substanțe în *it, ită,* care nu sunt nimic pe lângă meli-melinită.

J.T. Maston nu trebuia deci să se teamă că va fi supus la cazne. Tot ce puteau spera era ca să-și dea seama singur care-i era responsabilitatea și că se va hotărî să vorbească poate, sau dacă va refuza, ca hazardul să vorbească pentru el.

XIII

LA SFÂRȘITUL CĂRUIA J.T. MASTON DĂ UN RĂSPUNS ÎNTR-ADEVĂR EPIC

Cu toate acestea, timpul înainta, așa cum probabil înaintau lucrările pe care președintele Barbicane și căpitanul Nicholl le efectuau în condiții atât de surprinzătoare, nu se știe unde.

Totuși, cum era oare posibil ca o operațiune care necesita construcția unei uzine mari, a unor furnale înalte capabile să toarne un tun de un milion de ori mai mare ca tunul de douăzeci și șapte de centimetri al Marinei și un proiectil cântărind 180.000 de tone, care necesita angajarea a mai multe mii de muncitori, transportul lor, cazarea lor, așadar, cum era posibil ca o astfel de operațiune să poată fi ascunsă de privirile celor interesați? În ce parte a Vechiului sau Noului Continent, Barbicane and Co. se instalaseră în așa mare secret, că nu atrăseseră atenția populațiilor învecinate? Oare pe-o insulă abandonată din Pacific sau Oceanul Indian? Dar nu mai există insule pustii în zilele noastre: englezii puseseră mâna pe

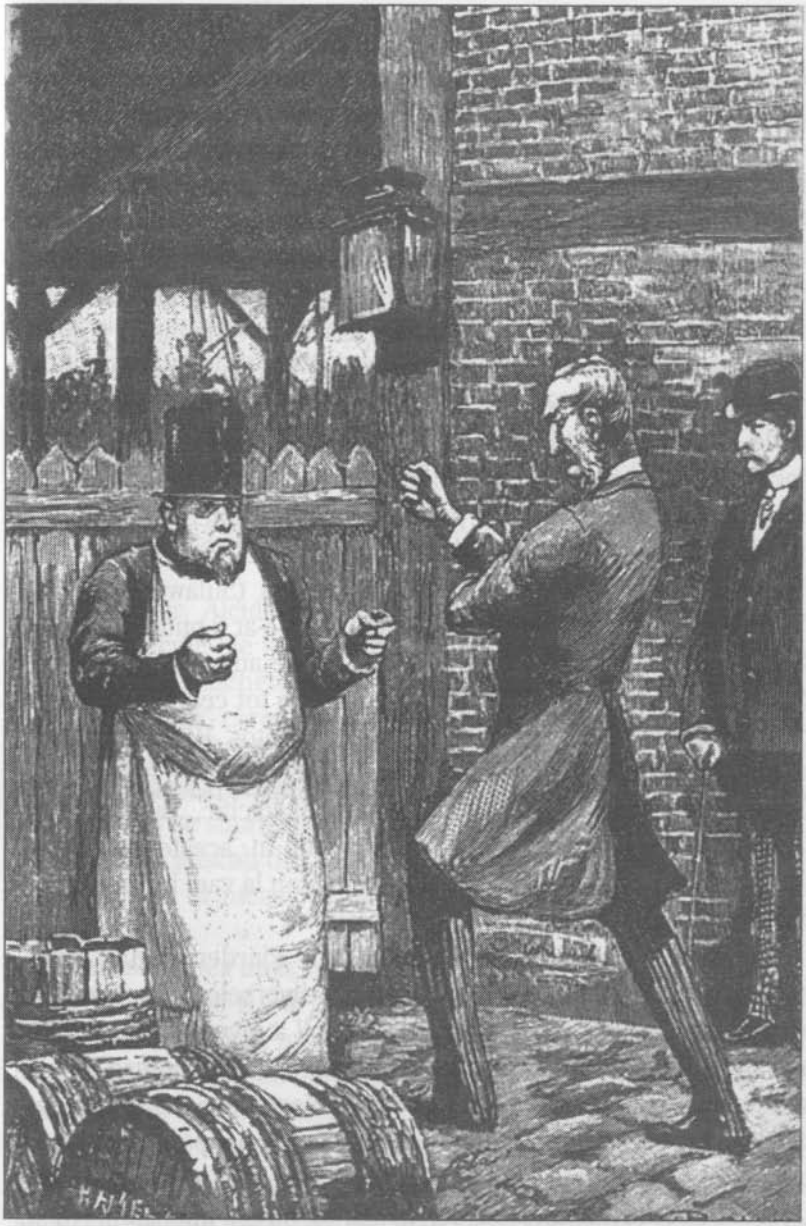

În ceea ce-l privește pe maiorul Donellan, schimbă câțiva pumni buni într-o partidă de box cu William S. Forster.

toate. Doar dacă noua Societate nu descoperise una specială pentru această operațiune! Cât despre regiunile arctice sau antarctice — nu! era anormal să-și construiască acolo uzinele. Tocmai pentru că nu puteau fi atinse aceste latitudini înalte, North Polar Practical Association încerca să le deplaseze!

De altfel, a-i căuta pe președintele Barbicane și pe căpitanul Nicholl de-a lungul acestor continente sau insule, chiar dacă n-ar fi fost decât în locurile abordabile, însemna să-ți pierzi timpul. Carnetul confiscat de la secretarul *Gun-Club*-ului nu menționa oare că tragerea trebuie să fie efectuată aproape de Ecuator? Or, acolo se aflau regiuni locuite, ba chiar de oameni civilizați. Deci, dacă experimentatorii se stabiliseră în împrejurimile liniei echinocțiale, acest loc nu putea fi nici în America, nici de-a curmezișul Peru-ului sau Braziliei, nici în insulele Sonde, Sumatra, Borneo, nici în insulele din Marea Celebes (Sulawesi), nici în Noua Guinee, unde o astfel de operațiune nu s-ar fi putut desfășura fără ca populațiile să fie informate. La fel de adevărat, de asemenea, că nu ar fi putut fi ținută secretă nici în tot centrul Africii, în regiunea Marilor Lacuri, traversate de Ecuator. Rămâneau, este adevărat, insulele Maldive, în Oceanul Indian, insulele Amiralității, Gilbert, Christmas, Galapagos în Oceanul Pacific, San Pedro în Oceanul Atlantic. Dar cercetările făcute în aceste locuri nu dăduseră nici un rezultat. Ca atare, se limitau la vagi ipoteze, insuficiente pentru a calma teama universală.

Ce gândea despre toate acestea Alcide Pierdeux? Mai „sulfuric" ca niciodată, nu înceta să viseze la diversele consecințe ale acestei probleme. Că acest căpitan Nicholl a inventat un exploziv atât de puternic, că a găsit acea meli-melinită, cu o putere de trei sau patru mii de ori mai mare decât a celor mai violente explozibile de război și de cinci mii șase sute de ori mai puternică decât buna pulbere de tun a strămoșilor noștri, era deja uluitor, ba chiar „foarte bubuitor!" spunea el, dar, în sfârșit, nu era imposibil. Nu se știe ce ne va rezerva viitorul în acest gen de progres ce va permite să distrugem armate întregi de la orice distanță. Oricum, ridicarea

axei terestre produse de reculul unui tun îl surprindea chiar și pe inginerul francez.

Așa că, adresându-se în șoaptă inițiatorului afacerii, spunea:

— Este evident, președinte Barbicane, că, zilnic, Pământul suportă consecința tuturor loviturilor ce se produc la suprafața lui. Este sigur că, atunci când milioane de oameni se amuză să trimită mii de proiectile cântărind câteva kilograme sau milioane de proiectile cântărind câteva grame, și chiar când merg sau sar sau când îmi întind brațul sau o globulă de sânge se plimbă prin venele mele, toate acționează asupra sferoidului nostru. Deci, marea ta mașinărie este de natură să producă zguduitura cerută. Dar, fir-ar să fie de integrală, această zguduitură va fi oare suficientă pentru a răsturna Pământul? Hotărât lucru, trebuie să recunoaștem că acest fapt este demonstrat de ecuațiile acelui animal de J.T. Maston.

Într-adevăr, Alcide Pierdeux nu putea decât să admire ingenioasele calcule ale secretarului *Gun-Club*-ului, date comunicate de Comisia de anchetă acelor savanți ce puteau să le înțeleagă. Și Alcide Pierdeux, care citea lucrările de algebră așa cum citești un ziar, găsea în această lectură un farmec de nedescris.

Dar dacă răsturnarea globului va avea loc, ce de catastrofe se vor acumula pe suprafața Pământului! Ce de cataclisme, orașe distruse, munți mișcați din locul lor, locuitori nimiciți cu milioanele, mase lichide aruncate în afara albiilor și producând inundații îngrozitoare!

Va fi asemenea unui cutremur de-o violență extraordinară.

— Măcar de-ar fi mai puțin puternică blestemata aia de pulbere a căpitanului Nicholl, mormăi Alcide Pierdeux, am putea spera ca proiectilul să vină din nou să lovească Pământul fie înainte de punctul de lovire, fie în spatele lui, după ce-a făcut înconjurul globului. Și atunci totul va reveni la locul lui într-un timp relativ scurt, nu însă fără a fi provocat totuși câteva mari dezastre. Dar, pe naiba! Datorită meli-melinitei lor, ghiuleaua va descrie o jumătate de hiperbolă și nu se va mai întoarce pentru a cere iertare Pământului că l-a deranjat, repunându-l la locul lui!

Și Alcide Pierdeux gesticula ca un semafor cu brațe, cu riscul de-a distruge totul pe-o rază de doi metri.

Apoi, își repeta: „Dacă cel puțin am cunoaște locul tragerii, aș fi putut stabili pe care mari cercuri terestre denivelarea ar fi nulă, și de asemenea, punctele unde ea ar ajunge la maximum. I-am putea preveni pe oameni să se mute din timp, înainte ca orașele și casele lor să se răstoarne. Dar cum să aflu asta?"

Apoi, mângâindu-și puținul păr de pe craniu, adăugă: „Ei! Mă gândesc că urmările zdruncinăturii pot să fie mult mai complicate decât ne imaginăm. De ce oare vulcanii n-ar profita de această ocazie pentru a se deda la erupții nebunești, pentru a voma, asemenea unui pasager care are rău de mare, materiile mișcate din loc, din măruntaiele lor? De ce o parte din oceanele ale căror ape s-ar umfla nu s-ar precipita asupra craterelor lor? Să mă ia dracu'! Pot urma explozii care ar putea arunca în aer mașina pământească! Oh! Diabolicul ăsta de Maston, care se încăpățânează în tăcerea lui! Priviți-l jonglând cu bila noastră terestră și făcând fel de fel de giumbușlucuri pe biliardul universului".

Așa gândea Alcide Pierdeux. Imediat aceste ipoteze înspăimântătoare au fost preluate și discutate de ziarele din cele două Lumi. Pe lângă perturbațiile ce vor rezulta din operațiunea Barbicane and Co., ce mai însemnau aceste ploi diluviene, valurile seismice, potopurile care, din când în când, devastează câteva regiuni de pe Pământ? Dar astfel de catastrofe nu sunt decât parțiale! Câteva mii de locuitori dispar și nenumărații supraviețuitori se simt deranjați în tihna lor! Pe măsură ce se apropia data fatală, groaza punea stăpânire până și pe cei mai curajoși. Predicatorii găsiseră condiții favorabile pentru a prezice sfârșitul lumii. Parcă am fi fost în acea perioadă a anului 1000, când oamenii își imaginau că vor fi aruncați în imperiul morților.

Să ne amintim ce s-a întâmplat în acea epocă. Într-un pasaj din Apocalipsă, populațiile credeau că Ziua de Apoi era aproape. Ele așteptau semnele de mânie, prezise de Scriptură. Antichristul urma să se arate lumii.

„În ultimii ani ai secolului al X-lea", povestește H. Martin, „totul fusese întrerupt, plăceri, afaceri, distracții, până și muncile câmpului. De ce, își spuneau, să ne gândim la un viitor ce nu va exista? Să ne gândim la eternitatea ce va începe mâine! Se mulțumeau să-și satisfacă nevoile cele mai urgente. Își lăsau moștenire pământurile, castelele mănăstirilor pentru a-și câștiga protectori în acel rai unde urmau să intre. Multe din actele de donații către biserici încep așa: «Sfârșitul lumii fiind aproape și pieirea ei iminentă...». Când sosi data fatală, populațiile se înghesuiră în bazilici, capele, în edificiile consacrate lui Dumnezeu și așteaptară, cuprinși de teamă, ca cele șapte trâmbițe ale celor șapte îngeri să răsune din cer."

Se știe că prima zi din anul 1000 luă sfârșit, fără ca legile naturii să fie câtuși de puțin tulburate! Dar, de data aceasta, nu era vorba de-o catastrofă bazată pe texte de-o absurditate biblică. Era vorba despre o modificare adusă echilibrului Pământului, ce se baza pe calcule recunoscute, incontestabile, și pe o tentativă pe care progresele științelor balisticii și mecanicii o făceau cu desăvârșire realizabilă. De data aceasta nu marea va fi aceea care va reda morții, ci cei vii vor fi înghițiți de ea cu milioanele în noile-i abisuri.

Rezultatul a fost că, ținând cont de schimbările produse în mințile oamenilor de influența ideilor moderne, teama nu fu împinsă până acolo încât practicile anului 1000 să se reproducă cu aceeași nebunie. Niciodată nu au fost făcute cu atâta forță pregătirile pentru o lume mai bună! Niciodată un șir atât de lung de păcate nu a fost deșertat în confesionale! Niciodată atâtea iertări nu au fost acordate muribunzilor care se căiau *in extremis*. Ba chiar fusese vorba de-a cere o iertare generală pe care o scrisoare papală ar fi acordat-o tuturor oamenilor buni de pe Pământ, dar și celor cuprinși de panică.

În aceste condiții, situația lui J.T. Maston devenea din ce în ce mai critică, pe zi ce trecea. Doamna Evangeline Scorbitt se temea să nu devină victima răzbunării universale. Poate chiar se gândise să-l sfătuiască să pronunțe acel cuvânt pe care se încăpățâna să-l ascundă cu o îndărătnicie nemaipomenită. Dar nu îndrăzni și bine făcu. Însemna să se fi expus unui refuz categoric.

După cum vă dați seama, chiar în orașul Baltimore, acum pradă groazei, era greu să ții în frâu populația surescitată de majoritatea ziarelor din Confederație prin depeșele ce soseau din cele „patru colțuri ale Pământului", pentru a folosi limbajul apocaliptic al Sfântului Ioan Teologul, în timpul lui Domițian. Desigur că, dacă J.T. Maston ar fi trăit în timpul domniei acestui persecutor, problema lui ar fi fost repede rezolvată. Ar fi fost dat fiarelor sălbatice. Dar s-ar fi mulțumit să răspundă:

— Sunt deja printre ele!

Oricum, neclintitul J.T. Maston refuza să facă cunoscut locul x, înțelegând bine că, dacă-l dezvăluia, președintele Barbicane și căpitanul Nicholl ar fi fost puși în imposibilitatea de a-și continua opera.

De fapt, această luptă a unui om singur împotriva lumii întregi era frumoasă! Această atitudine îl înălța și mai mult pe J.T. Maston în ochii doamnei Evangeline Scorbitt și în opinia colegilor săi de la *Gun-Club*. Acești oameni de treabă, trebuie s-o spunem, încăpățânați ca niște artileriști la pensie, țineau totuși la proiectele lui Barbicane and Co., iar secretarul Clubului devenise atât de celebru, încât un număr de oameni îi scriau, ca unui criminal important, pentru a avea câteva rânduri puse pe hârtie de această mână ce va întoarce pământul cu susu-n jos.

Dar, dacă era frumos, devenea însă din ce în ce mai periculos. Mulțimea se învârtea zi și noapte în jurul închisorii din Baltimore. Strigăte și zarvă mare. Furioșii voiau să-l linșeze pe J.T. Maston, *hic et nunc*. Poliția își dădea seama că va veni momentul când nu-l va mai putea apăra. Dorind să dea satisfacție maselor americane, dar și celor străine, guvernul de la Washington se hotărî în sfârșit să-l acuze oficial pe J.T. Maston și să-l trimită în judecată.

Cu jurații cuprinși deja de groază, „afacerea nu va trena", după cum spunea Alcide Pierdeux care, în ceea ce-l privea, se simțea cuprins de simpatie pentru acest tenace calculator.

Așadar, în dimineața zilei de 5 septembrie, președintele Comisiei de anchetă se duse personal în celula prizonierului.

Doamna Evangeline Scorbitt, la cererea sa insistentă, fusese autorizată să-l însoțească. Poate că, într-o ultimă tentativă, influența acestei amabile doamne va reuși să-l convingă?... Nu trebuia omis nimic. Toate mijloacele care vor duce la dezlegarea enigmei vor fi bune. Dacă nu vor reuși, vor vedea.

„Vor vedea!" repetau mințile perspicace. „Ei! Ce mare scofală de-l vor spânzura pe J.T. Maston, din moment ce catastrofa va avea loc în toată oroarea ei!"

Deci, pe la ora unsprezece, J.T. Maston se afla în prezența doamnei Evangeline Scorbitt și a lui John H. Prestice, președintele Comisiei de anchetă.

Intrarea în materie se dovedi dintre cele mai simple. În această conversație fură schimbate întrebările și răspunsurile următoare, foarte încordate de-o parte, foarte calme de alta. Și cine-ar fi putut vreodată crede că se vor ivi circumstanțe în care calmul va fi din partea lui J.T. Maston!

— Pentru ultima oară, vreți să răspundeți? întrebă John H. Prestice.

— În legătură cu ce? întrebă ironic secretarul *Gun-Club*-ului.

— Cu locul unde s-a dus colegul dumneavoastră Barbicane.

— Am mai spus-o de o sută de ori.

— Repetați a o suta una oară.

— Este acolo unde va avea loc tragerea.

— Și unde se va efectua tragerea?

— Acolo unde este colegul meu Barbicane.

— Aveți grijă, J.T. Maston!

— La ce?

— La consecințele refuzului dumneavoastră de-a răspunde, care au drept rezultat...

— De-a vă împiedica să aflați tocmai ce nu trebuie să știți.

— Ce avem dreptul să știm!

— Nu cred!

— Vă vom trimite în judecată!

— Trimiteți-mă!

— Și juriul vă va condamna!

— Asta-i treaba lui.

— Și sentința, odată pronunțată, va fi imediat executată!

— Fie!

— Dragă Maston!... îndrăzni doamna Evangeline Scorbitt, a cărei inimă se strângea la auzul acestor amenințări.

— Oh!... Doamnă! spuse J.T. Maston.

Ea își plecă capul și tăcu.

— Și vreți să aflați care va fi sentința? continuă președintele John H. Prestice.

— Dacă doriți, spuse J.T. Maston.

— Veți fi condamnat la pedeapsa capitală... așa cum meritați!

— Adevărat?

— Și veți fi spânzurat, domnule, la fel de sigur cum doi și cu doi fac patru.

— Atunci, domnule, mai am șanse, răspunse flegmatic J.T. Maston. Dacă ați fi cât de cât matematician, n-ați spune „la fel de sigur cum doi și cu doi fac patru"! Cine ne poate dovedi că toți matematicienii de până acum n-au fost nebuni, când afirmau că suma a două numere este egală cu cea a părților lor, adică că doi și cu doi fac exact patru?

— Domnule!... strigă președintele, complet tulburat.

— Ah, reluă J.T. Maston, dacă spuneați „la fel de sigur cum unu și cu unu fac doi", atunci să fie într-un ceas bun! Acest lucru este absolut evident, căci nu mai este o teoremă, este o definiție!

După această lecție de matematică, președintele Comisiei se retrase, în timp ce doamna Evangeline Scorbitt nu avea destul foc în priviri pentru a-l admira pe extraordinarul calculator al viselor ei!

XIV

FOARTE SCURT, DAR ÎN CARE X-UL CAPĂTĂ O VALOARE GEOGRAFICĂ

Din fericire pentru J.T. Maston, guvernul federal primi următoarea telegramă, trimisă de consulul american, pe atunci stabilit în Zanzibar:

„Ministrului de Stat John S. Wright
Washington, S.U.A.

Zanzibar, 13 septembrie
Ora 5 dimineața, ora locală

Mari lucrări executate în Wamasai, la sud de muntele Kilimanjaro. De opt luni, președintele Barbicane și căpitanul Nicholl s-au stabilit cu numeros personal negru, sub autoritatea sultanului Bali-Bali. Adus la cunoștința guvernului de către devotatul

Richard W. Trust, consul."

Și iată cum se află secretul lui J.T. Maston. Și iată de ce, deși secretarul *Gun-Club*-ului era încă în stare de arest, nu mai fu spânzurat.

Dar, mai târziu, cine știe dacă nu va regreta amarnic că n-a murit în plină glorie!

XV

CARE CONȚINE CÂTEVA DETALII, ÎNTR-ADEVĂR, INTERESANTE PENTRU LOCUITORII GLOBULUI TERESTRU

Prin urmare, guvernul de la Washington cunoștea acum locul în care Barbicane and Co. va opera. Nu puteau să se îndoiască de autenticitatea acestei depeșe. Consulul din Zanzibar era un agent prea sigur pentru ca informația sa să nu fie acceptată fără rezervă, fiind, de altfel, confirmată de telegrame ulterioare. Inginerii de la North Polar Practical Association erau pe punctul de a-și termina lucrările colosale în centrul regiunii Kilimanjaro în Wamasai-ul african, la o sută de leghe la vest de coastă, puțin deasupra liniei ecuatoriale.

Cum de putuseră să se stabilească pe ascuns în această regiune, la picioarele celebrului munte, descoperit în 1849 de către doctorii Rebmann și Kropf, apoi escaladat de către călătorii Otto Ehlers și Abbot? Cum au putut să-și instaleze atelierele, să construiască o turnătorie, să adune un personal suficient? Prin ce mijloace reușiseră să ia legătura cu triburile periculoase și cu conducătorii lor îndrăzneți și cruzi? Acest lucru nu se știa. Și probabil că nici nu-l vor mai afla vreodată, deoarece mai erau doar câteva zile până la 22 septembrie.

Când J.T. Maston află de la doamna Evangeline Scorbitt că misterul Kilimanjaro fusese dezvăluit de-o depeșă expediată din Zanzibar, spuse, trasând în aer cu cârligul de fier un superb zigzag:

— Ptiu!... Nu se poate călători încă nici prin telegraf, nici prin telefon, iar peste șase zile... pata bum... bum... bum!... Treaba-i ca și făcută!

Și, oricine l-ar fi auzit pe secretarul *Gun-Club*-ului lansând acea onomatopee răsunătoare, care explodă asemeni unei lovituri de Columbiad, tare s-ar fi minunat de energia vitală a acestor bătrâni artileriști.

Evident că J.T. Maston avea dreptate. Lipsea timpul necesar pentru a trimite agenți până în Wamasai și a-l aresta pe președintele

Barbicane. Admițând că acești agenți, plecând din Algeria sau Egipt, chiar din Aden, Massarra, din Madagascar sau Zanzibar, ar fi putut călători rapid de-a lungul coastei, trebuiau să aibă în vedere dificultățile specifice țării, întârzierile datorate pericolelor unei înaintări prin acea regiune muntoasă și, poate, rezistența unei armate susținute, fără îndoială, de voința interesată a unui sultan autoritar și negru.

Trebuiau deci să renunțe la orice speranță de-a împiedica operațiunea prin arestarea operatorului.

Dar, dacă acest lucru era imposibil, nimic nu era mai ușor acum decât a analiza consecințele exacte, deoarece se cunoștea situarea exactă a punctului de tragere.

Simplă problemă de calcul, calcul destul de complicat evident, dar care nu depășea capacitățile algebriștilor, în special, și a matematicienilor, în general.

Deoarece telegrama consulului din Zanzibar sosise direct pe adresa ministrului de Stat la Washington, guvernul federal o ținu mai întâi secretă. Dorea, înainte de-a o da publicității, să indice care ar fi rezultatele deplasării axei din punct de vedere al denivelării mărilor. Locuitorii globului ar afla în același timp ce soartă le era rezervată, după cum ocupau unul sau altul din segmentele sferoidului terestru.

Cred că vă dați seama cu ce nerăbdare așteptau să afle la ce să se aștepte!

Pe 14 septembrie, depeșa a fost trimisă Biroului Observatorului Astronomic din Washington, cu scopul de-a se trage concluziile finale, din punct de vedere balistic și geografic. A doua zi, situația era deja studiată. Aceste concluzii fură comunicate imediat telegrafic Puterilor din Lumea Nouă și din cea Veche. După ce au fost reproduse de mii de jurnale, titlurile de mare efect fură strigate de toți din marile orașe ale celor două Lumi.

„Ce se va întâmpla?"

Era întrebarea ce se punea în toate limbile, în orice punct de pe glob.

Și iată și răspunsul, garantat de Biroul Observatorului Astronomic:

AVIZ URGENT

„Experiența întreprinsă de președintele Barbicane și căpitanul Nicholl este aceasta: să producă un recul, pe data de 22 septembrie, la miezul nopții, ora locală, cu ajutorul unui tun de un milion de ori mai gros ca volum decât tunul de douăzeci și șapte de centimetri, ce va lansa un proiectil de o sută optzeci de mii de tone, cu un explozibil ce va conferi o viteză inițială de două mii opt sute de kilometri.

Așadar: dacă acest tir este efectuat puțin deasupra liniei echinocțiale, puțin peste treizeci și patru grade longitudine la est de meridianul Parisului, la poalele muntelui Kilimanjaro, și dacă este îndreptat spre sud, iată care vor fi efectele mecanice pe suprafața globului terestru:

Pe loc, ca urmare a șocului combinat cu mișcarea de rotație diurnă, o nouă axă se va forma și, deoarece vechea axă se va deplasa cu 23°28', conform rezultatelor obținute de J.T. Maston, noua axă va fi perpendiculară pe planul elipticii.

Dar prin ce puncte va ieși noua axă? Locul de tir fiind cunoscut, punctele sunt ușor de calculat, ceea ce s-a și făcut.

La nord, extremitatea noii axe va fi situată între Groenlanda și Țara lui Grinnell în Marea Baffin, care este tăiată actualmente de Cercul Polar Arctic. La sud, se va afla, la limita Cercului Antarctic, câteva grade la est de Țara lui Adélie.

În aceste condiții, un nou meridian zero, ce va pleca din noul Pol Nord, va trece prin Dublin în Irlanda, Paris în Franța, Palermo în Sicilia, golful Sirta în Libia, El-Obeid în vestul Sudanului, munții Kilimanjaro, insula Kerguden în Pacificul de Sud, noul Pol antarctic; la antipodul lui, meridianul care urcă spre insulele Societății în Oceania, insulele Quadra și Vancouver pe coasta provinciei British Columbia, teritoriile New Britain, de-a lungul Americii de Nord și peninsula Melville, în regiunile circumpolare de nord.

Ca urmare a creării acestei noi axe de rotație, situate în Marea Baffin la nord și Țara lui Adélie la sud, se va forma un nou Ecuator deasupra căruia Soarele va trasa, fără să se îndepărteze niciodată, curba sa diurnă. Această linie echinocțială va traversa Kilimanjaro la Wamasai, Oceanul Indian, Gôa (Panaji) și Chicacola, puțin mai jos de Calcutta în India, Mangala în regatul Siam, Kesho în Tonkin, Hong-Kong în China, Insula Rasa, Insulele Marshall, Gaspar-Rico, Walker în Pacific, lanțul muntos din Argentina, Rio de Janeiro în Brazilia, Insulele Trinidad și Sf. Elena, în Atlantic, Sfântul Pavel de Loanda în Congo și, în sfârșit, va ajunge în teritoriile Wamasai de cealaltă parte a munților Kilimanjaro.

Acest nou Ecuator, determinat prin crearea noii axe, odată aflat, a fost posibil să studiem problema denivelării mărilor, atât de gravă pentru securitatea locuitorilor Pământului.

Înainte de orice, se cuvine să atragem atenția că directorii de la North Polar Practical Association s-au preocupat de atenuarea pe cât posibil a efectelor. Într-adevăr, dacă tirul s-ar fi efectuat spre nord, consecințele ar fi fost dezastruoase pentru regiunile cele mai civilizate ale globului. Dimpotrivă, trăgând spre sud, aceste consecințe nu se vor face simțite decât în regiunile mai puțin populate și mai sălbatice, cel puțin în ceea ce privește teritoriile ce se vor scufunda.

Iată acum distribuția apelor aruncate în afara albiilor lor, ca urmare a aplatizării globului la cei doi poli.

Globul va fi împărțit în două mari cercuri ce se intersectează în unghi drept în Kilimanjaro și la antipozi în Oceanul Echinocțial. De aici rezultă formarea a patru segmente: două în emisfera de nord și două în emisfera de sud, separate de linii de-a lungul cărora denivelarea va fi nulă.

1. Emisfera de nord:

Primul segment, la vest de Kilimanjaro, va cuprinde Africa din Congo până în Egipt, Europa din Turcia până în Groenlanda, America din Columbia britanică până în Peru și până în Brazilia în dreptul lui San Salvador, în sfârșit, tot Oceanul Atlantic de nord și cea mai mare parte din Atlanticul ecuatorial.

Al doilea segment, la est de Kilimanjaro, va cuprinde cea mai mare parte a Europei de la Marea Neagră până în Suedia, Rusia europeană și cea asiatică, Arabia, India aproape în totalitate, Persia, Balucistanul, Afghanistanul, Turkmenistanul, Imperiul Celest, Mongolia, Japonia, Coreea, Marea Neagră, Marea Caspică, partea superioară a Pacificului și teritoriile Alaska în nordul Americii și de asemenea domeniile polare atât de nedrept concesionate Societății americane North Polar Practical Association.

2. Emisfera de sud:

Al treilea segment, la est de Kilimanjaro, va cuprinde insula Madagascar, insulele Marion, Kerghelen, Maurice, Réunion și toate insulele din Oceanul Indian, Oceanul Arctic până la noul Pol, peninsula Malacca, Java, Sumatra, Borneo, insulele Sonde, Filipine, Australia, Noua Zeelandă, Noua Guinee, Noua Caledonie, toată partea sudică a Pacificului și numeroasele sale arhipelaguri, până aproape de meridianul actual de o sută șaizeci de grade.

Al patrulea segment, la vest de Kilimanjaro, va cuprinde partea de sud a Africii, de la Congo și canalul Mozambic până la Capul Bunei Speranțe, Oceanul Atlantic meridional până la paralela de optzeci de grade, toată partea de sud a Americii de Sud de la Pernambuco și Lima, cu Bolivia, Brazilia, Uruguay, Argentina, Patagonia, Țara de Foc, insulele Malvine, Sandwich, Shetland și partea de sud a Pacificului, la est de o sută șaizeci de grade longitudine.

Acestea vor fi cele patru segmente ale globului, separate de linii de denivelare zero.

Acum vom indica efectele produse la suprafața acestor patru segmente, ca urmare a deplasării mărilor.

Pe fiecare din aceste patru segmente se află un punct central unde acest efect va fi maxim fie că mările îl vor înghiți, fie că se vor retrage.

Or, după calculele de-o exactitate absolută ale lui J.T. Maston, acest maximum va atinge 8.415 metri în fiecare punct; de aici denivelările diminuează până la liniile neutre, formând limita segmentelor. Deci consecințele cele mai grave, din punct de vedere al

securității generale, vor avea loc în aceste puncte, ca urmare a operațiunii președintelui Barbicane.

Cele două efecte trebuie examinate conform celor două consecințe. În două dintre segmente, situate în opoziție una față de alta, în emisfera de nord și în emisfera de sud, mările se vor retrage pentru a invada celelalte două segmente, tot opuse unul altuia în fiecare emisferă.

În primul segment: Oceanul Atlantic va seca în întregime, punctul maxim de scădere aflându-se în apropiere de Insulele Bermude, unde va apărea fundul oceanului, dacă adâncimea este inferioară în acest loc cu 8.415 metri. Ca urmare, între America și Europa, se vor descoperi vaste teritorii pe care Statele Unite, Anglia, Franța, Spania și Portugalia vor putea să și le anexeze în proporție cu suprafața lor geografică, dacă aceste Puteri consideră că este necesar. Dar trebuie să observăm că, în urma scăderii apelor, și nivelul păturii atmosferice va coborî tot cu atât. Așadar, litoralul Europei și cel al Americii se vor înălța atât de mult, încât chiar și orașele situate la douăzeci și treizeci de grade de punctele maxime nu vor mai avea la dispoziție decât cantitatea de aer care se află astăzi la înălțimea de o leghe în atmosferă. Pentru a nu cita decât orașele principale, acestea vor fi New York, Philadelphia, Charleston, Panama, Lisabona, Madrid, Paris, Londra, Edinbourgh, Dublin etc. Doar Cairo, Constantinopole, Danzig, Stockholm, pe de-o parte, și orașele de pe litoralul vest american, pe de alta, își vor păstra poziția normală în raport cu nivelul general. În Insulele Bermude, aerul va lipsi așa cum lipsește aviatorilor ce ar reuși să se ridice la 8.000 de metri altitudine, așa cum lipsește pe înălțimile extreme din Tibet. Deci, imposibil de a mai trăi aici.

Același efect în segmentul opus ce cuprinde Oceanul Indian, Australia și un sfert din Oceanul Pacific, care se va deversa în parte peste ținuturile sudice ale Australiei. Acolo, punctul maxim de denivelare se va face simțit pe țărmurile abrupte ale Arhipelahului Nuyts, și orașele Adelaide și Melbourne vor vedea nivelul oceanic coborând cu aproape opt mii de kilometri sub ele.

Că stratul de aer în care vor fi plonjate atunci va fi foarte pur, nici o îndoială, dar nu va fi îndeajuns de dens pentru a putea ajuta la respirație.

Aceasta este, în general, modificarea pe care-o vor suferi părțile de glob din cele două segmente unde va avea loc ridicarea nivelului în raport cu bazinele mărilor, mai mult sau mai puțin golite. Aici vor apărea, fără îndoială, noi insule, formate de vârfurile munților submarini, în părțile în care masa lichidă nu va dispărea total.

Dar, dacă diminuarea grosimii păturilor de aer nu va avea neajunsuri pentru părțile din continentele ridicate în zonele superioare ale atmosferei, ce se va întâmpla cu cele ce vor fi acoperite de mări? Se poate încă respira la o presiune inferioară presiunii atmosferice. Or, sub câțiva metri de apă, nu se mai poate respira deloc, și acesta este cazul celorlalte două segmente.

În segmentul de la nord-est de Kilimanjaro, punctul maxim se va afla la Iakutsk, în plină Siberie. De la acest oraș, scufundat sub 8.415 metri de apă, fără altitudinea sa actuală, stratul lichid va diminua, întinzându-se până la liniile neutre, înecând cea mai mare parte a Rusiei asiatice și a Indiei, a Chinei, Japoniei, Alaskăi americane, dincolo de Strâmtoarea Behring. Poate că munții Urali se vor ați sub forma insulițelor deasupra părții orientale a Europei. În ceea ce privește orașele Sankt-Petersburg, Moscova, pe de-o parte, Calcutta, Bangkok, Saigon, Pekin, Hong-Kong, Yeddo, pe de altă parte, acestea vor dispărea sub un strat de apă de grosime variabilă, dar suficientă pentru a îneca ruși, hinduși, siamezi, vietnamezi, chinezi, japonezi, dacă nu vor avea timp să emigreze înainte de catastrofă.

În segmentul de la sud-vestul munților Kilimanjaro dezastrele vor fi mai puțin însemnate, deoarece acest segment este în mare parte acoperit de Atlantic și Pacific, al căror nivel se va ridica cu 8.415 metri în Arhipelagul Malvinelor. Totuși, în urma acestui potop artificial, vor dispărea vaste teritorii, printre altele partea din sudul Africii de la Guineea inferioară și Kilimanjaro până la Capul Bunei Speranțe, și acest triunghi din America de Sud, format din Peru, Brazilia Centrală, Chile și Argentina până la Țara de Foc și

Capul Horn. Patagonezii, oricât de înalți ar fi, nu vor scăpa de scufundare și nu vor putea să se refugieze pe acele părți ale lanțului muntos ale căror ultime culmi nu vor țâșni la suprafață în această parte a globului.

Acesta trebuie să fie rezultatul coborârii sau ridicării deasupra noii suprafețe a mărilor, produs de denivelarea de pe suprafața sferoidului terestru. Acestea sunt eventualitățile împotriva cărora cei interesații vor trebui să ia măsuri, dacă președintele Barbicane nu este oprit la timp în tentativa sa criminală!"

XVI

ÎN CARE CORUL NEMULȚUMIȚILOR CAPĂTĂ NUANȚE DE CRESCENDO ȘI NINFORZANDO

În urma Avizului Urgent, trebuiau luate măsuri contra pericolelor cauzate de această situație, trebuiau dejucate, sau cel puțin ținute la distanță, mutându-te pe liniile neutre unde pericolul ar fi zero.

Persoanele amenințate se împărțeau în două categorii: asfixiații și inundații.

Efectul pe care-l avu această comunicare dădu loc la aprecieri foarte diverse, dar care se transformaseră în proteste dintre cele mai violente.

Dintre cei asfixiați făceau parte americani din Statele Unite, europeni din Franța, Anglia, Spania etc. Or, perspectiva de a-și anexa teritoriile de pe fundul oceanelor nu era suficientă pentru a-i face să accepte aceste modificări. Astfel, Parisul, deplasat la o distanță de noul Pol aproape egală cu cea ce-l separă acum de cel vechi, nu are nimic de câștigat. Se va bucura de-o primăvară veșnică, este adevărat, dar va pierde destul din pătura de aer. Or, acest lucru nu-i satisface pe parizieni, care obișnuiesc să consume oxigenul fără limite, în lipsa ozonului.

Dintre cei inundați făceau parte locuitorii Americii de Sud, apoi australieni, canadieni, hinduși, zeelandezi. Ei bine, Marea Britanie nu va suferi că Barbicane and Co. o va lipsi de coloniile sale cele mai bogate, unde elementul saxon tinde să se substituie vizibil elementului indigen. Evident, Golful Mexic se va goli pentru a forma un vast imperiu al Antilelor, a cărei posesie mexicană și yankeii o vor putea revendica în virtutea doctrinei lui Monroe. Evident că bazinele insulelor Sonde, Filipine, Celebès, golite, vor lăsa imense teritorii pe care englezii și spaniolii le-ar putea pretinde. Compensație inutilă! Aceasta nu va echilibra pierderea datorată teribilei inundații.

Oh, dacă n-ar fi dispărut sub noile mări decât samoiezi sau laponi din Siberia, patagonezi, chiar tătari, chinezi, japonezi sau câțiva argentinieni, poate că statele civilizate ar fi acceptat acest sacrificiu. Dar prea multe Puteri aveau de suferit de pe urma catastrofei pentru a nu protesta.

În ceea ce privește în special Europa, cu toate că partea sa centrală urma să rămână aproape intactă, se va ridica în vest, va coborî în est, adică va fi pe jumătate asfixiată pe de-o parte, pe jumătate înecată pe de alta. Iată un lucru inacceptabil! În afară de asta, Mediterana urma să se golească aproape total și acest lucru nu era tolerat nici de francezi, nici de italieni, nici de spanioli, nici de greci, nici de turci, nici de egipteni, cărora situația lor de riverani le dădea drepturi incontestabile asupra acestei mări. Și apoi la ce-ar mai servi Canalul de Suez, care era cruțat din cauza poziției sale pe linia neutră? Cum să mai folosești admirabilele lucrări ale domnului de Lesseps, când nu va mai exista Mediterana de-o parte a istmului și prea puțin din Marea Roșie de cealaltă, numai în cazul în care ar fi fost prelungit pe sute de leghe?...

În sfârșit, niciodată, nu, niciodată Anglia nu va consimți să vadă Gibraltarul, Malta, Ciprul transformate în culmi muntoase, pierdute în nori, pe coastele cărora navele sale de război să nu mai poată acosta. Nu, nu se declara satisfăcută de mărirea teritoriilor ce-i vor fi atribuite în vechiul bazin al Atlanticului. Și totuși, maiorul Donellan se gândise deja să se întoarcă în Europa pentru

a susține drepturile țării sale asupra acestor noi teritorii, în cazul în care operațiunea lui Barbicane and Co. ar reuși.

Protestele sosiră de peste tot, chiar și din statele situate pe liniile unde denivelarea ar fi nulă, căci chiar și ele erau mai mult sau mai puțin atinse în alte puncte. Aceste proteste au devenit și mai violente, când telegrama din Zanzibar, prin care se adusese la cunoștință punctul de tir, a permis redactarea Avizului, puțin liniștitor, prezentat mai sus.

Pe scurt, președintele Barbicane, căpitanul Nicholl și J.T. Maston fură țintuiți la stâlpul infamiei de către umanitate.

Totuși, ce câștig pentru ziarele de toate culorile politice! Ce cerere de exemplare! Ce tiraje suplimentare! Fu pentru prima oară, poate, că s-au văzut unite în același protest ziare care în general erau în total dezacord asupra altor probleme: *Novosti, Novoe-Vremia, Messager* din Kronstadt, *Gazeta din Moscova, Ruskoe-Delo, Grajdanine, Jurnalul* din Carlscrona, *Handelsbad, Vaterland, Freundenblatt, Neue Badische Landeszeitung, Gazette* din Magdeburg, *Neue Freie-Presse, Berliner Tagblatt, Extrablatt, Post, Volksbladtt, Barsencourier, Gazeta Siberiei, Gazett de la Croix, Gazett de Vass, Reichsanzeiger, Germania, Epoca, Correo, Imparcial, Correspondencia, Iberia, le Temps, le Figaro, l'Intransigeant, le Gaubois, l'Univers, la Justice, la République Français, l'Autorité, le Matin, le XIX-ème Siècle, la Liberté, l'Illustration, le Monde Illustré, la Revue des Deux-Mondes, le Cosmos, la Revue Bleue, la Nature, Tribune, Osservatore romano, Esercito romano, Fanfulla, Capitan Fracassa, Riforma, Pester Lloyd, Ephymeris, Acropolis, Palingenesia, Courrier* din Cuba, *Pionnier* din Allahabad, *Srpska Nezavinost, Independența română, Nord, l'Indépendence Belge, Sydney Morning Herlad, Edinbourgh Review, Manchester Guardian, Scotsman, Standard, Times, Truth, Sun Central News, Presse Argentina, Românul* din București, *Courrier* din San Francisco, *Commercial Gazette, San Diego* din California, *Manitoba, Echo du Pacifique, Scientifique Americain, Courrier* din Statele Unite, *New York Herald, World* din New York, *Daily-Chronicale, Buenos-Ayres Herald, Révue du*

Maroc, Hu-Pas, Tching-Pao, Courrier de Haiphong, Moniteur din Republica Cunani. Chiar și *Mac Lane Express,* ziar englezesc specializat în probleme de economie politică și care prevedea foametea ce va domni în teritoriile devastate. Nu numai echilibrul european risca să se rupă, despre asta era vorba într-adevăr, ci și echilibrul mondial! Vă dați seama de efectul pe care-l avea într-o lume devenită turbată, pe care excesul de nervozitate, caracteristica secolului al XIX-lea, o predispunea la toate nebuniile, la toate maladiile nervoase! Fu ca o bombă aruncată într-un depozit de muniții!

În ceea ce-l privește pe J.T. Maston, s-a crezut că i-a sosit în fine ceasul.

Într-adevăr, o mulțime în delir intră în închisoare în seara de 17 septembrie, cu intenția de a-l linșa, și trebuie să mărturisim că agenții de poliție nu i se opuseseră.

Celula lui J.T. Maston era însă goală. Cu greutatea în aur a acestui artilerist, doamna Evangeline Scorbitt reușise să-l facă scăpat. Gardianul se lăsase sedus de punga cu galbeni, deoarece spera să se bucure de ea până la adânci bătrâneți!

Într-adevăr, Baltimore, Washington, New York și alte orașe importante de pe coasta Americii făceau parte din categoria orașelor ce urmau să fie supraînălțate, dar cărora le rămânea destul aer pentru consumul zilnic al locuitorilor lor.

J.T. Maston reușise să-și găsească un refugiu misterios, scăpând astfel furiei publice. Așa fu salvată de devotamentul unei femei iubitoare viața acestui om ce tulburase ordinea lumii. De altfel, nu mai aveau de așteptat decât patru zile, înainte ca proiectele lui Barbicane and Co. să devină un fapt împlinit.

Ne dăm seama că Avizul Urgent fusese foarte bine auzit. Dacă, la început, mai existaseră câțiva sceptici în privința catastrofelor prezise, acum nu mai erau nici 4 milioane. Guvernele se grăbiseră să-i prevină pe cetățenii lor, în destul de mic număr, care urmau să fie înălțați în zona cu aer rarefiat, apoi, pe cei mai mulți ca număr, ale căror teritorii vor fi invadate de apele oceanelor.

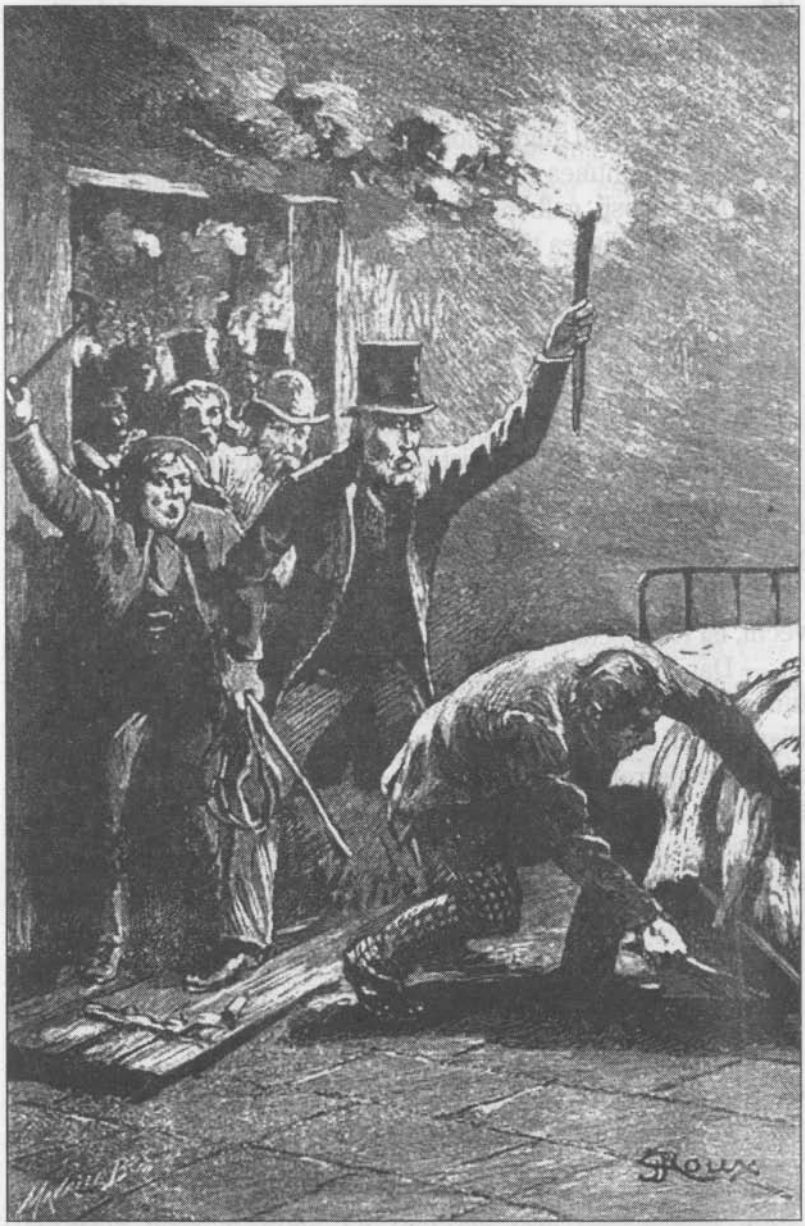

Celula lui J.T. Maston era însă goală.

Ca urmare a acestui Aviz transmis telegrafic în cele cinci părți ale lumii, începu o emigrare cum nu se mai văzuse până atunci, nici chiar în timpul migrațiilor popoarelor dinspre est spre vest. Fu un exod ce conținea o parte din toate rasele: hotentoți, melanezieni, negri, roșii, galbeni, măslinii și albi...

Din păcate, lipsea timpul. Orele erau numărate. Câteva luni de răgaz, și chinezii ar fi putut părăsi China, australienii Australia, patagonezii Patagonia, siberienii provinciile siberiene etc. etc.

Dar, deoarece pericolul fusese localizat, acum că se cunoșteau punctele de pe glob ce nu vor avea de suferit aproape deloc, groaza nu mai era așa de generală. Câteva provincii, chiar și câteva state începuseră să se liniștească. Într-un cuvânt, în afara regiunilor direct amenințate, nu mai rămăsese decât acea teamă firească pe care-o resimte orice ființă umană în așteptarea unei lovituri înfiorătoare.

Și, în acest timp, Alcide Pierdeux, gesticulând ca un telegraf vechi, își tot repeta:

— Dar cum naiba va reuși președintele Barbicane să fabrice un tun de un milion de ori mai mare ca cel de douăzeci și șapte? Blestematul ăsta de Maston! Aș vrea să-l întâlnesc pentru a-l încuia cu această întrebare! Nu prea rimează cu nimic normal, rațional și este prea „catapultos"!

Orice-ar fi fost, nereușita operațiunii era unica șansă pentru anumite părți ale globului terestru de a scăpa de o catastrofă universală!

XVII

CE S-A REALIZAT ÎN KILIMANJARO ÎN TIMPUL A OPT LUNI DIN ACEST AN MEMORABIL

Ținutul Wamasai este situat în partea orientală a Africii Centrale, între coasta Zanzibar și regiunea Marilor Lacuri, unde Victoria-Nyanza și Tanganika formează tot atâtea mări interioare.

Dacă acest ținut este cunoscut în parte, acest lucru îl datorăm vizitelor pe care le-a făcut englezul Johnston, contele Teleki și germanul Meyer. Această regiune muntoasă se află sub autoritatea supremă a sultanului Bali-Bali, al cărui popor este format din treizeci până la patruzeci de mii de negri.

La trei grade sub Ecuator se înalță lanțul muntos Kilimanjaro, care-și proiectează cele mai înalte culmi, printre care și Kibo, la o altitudine de 5.704 metri[1]. Acest masiv important domină, spre sud, nord și vest, vastele și fertilele câmpii ale ținutului Wamasai, legându-se cu lacul Victoria-Nyanza, prin regiunile Mozambicului.

La câteva leghe dedesubtul primelor zone ale muntelui Kilimanjaro, se găsește târgușorul Kisongo, reședința obișnuită a sultanului. Această capitală nu este, de fapt, decât un mare sat. Populația este foarte talentată, foarte inteligentă, lucrând, atât ei înșiși cât și sclavii lor, sub jugul de fier pe care-l impunea Bali-Bali.

Acest sultan trece, pe drept cuvânt, ca unul dintre cei mai remarcabili suverani ai acestor populații din Africa Centrală, care încearcă să scape de influența, sau, mai bine zis, de dominația engleză.

Președintele Barbicane și căpitanul Nicholl sosiseră aici în prima săptămână a lunii ianuarie a anului în curs, însoțiți de zece maiștri devotați.

Părăsind Statele Unite, plecare ce nu era cunoscută decât de doamna Evangeline Scorbitt și de J.T. Maston, se îmbarcaseră la New York pentru Capul Bunei Speranțe, de unde un vas îi transportă în Zanzibar, în insula cu același nume. De acolo, o barcă, închiriată în secret, îi conduse în portul Mombasa, pe coasta africană, de cealaltă parte a canalului. O escortă trimisă de sultan îi aștepta în acest port și, după o călătorie dificilă cam de-o sută de leghe prin această regiune accidentată, acoperită de păduri, traversată de râuri, plină de mlaștini, ajunseră la reședința regală.

Imediat ce aflase calculele lui J.T. Maston, președintele Barbicane luase legătura cu Bali-Bali prin intermediul unui explorator suedez, ce petrecuse câțiva ani în acea parte a Africii.

[1] Cu aproape 1.000 de metri mai înalt decât vârful Mont-Blanc (n.a.).

Devenit unul dintre cei mai înfocați partizani ai președintelui Barbicane, după celebra călătorie a acestuia în jurul Lunii, călătorie al cărei răsunet se răspândise până și în aceste țări îndepărtate, sultanul se împrietenise cu îndrăznețul yankeu. Fără a-i spune în ce scop, Impey Barbicane obținu cu ușurință din partea suveranului din Wamasai permisiunea de-a efectua lucrări importante la poalele muntelui Kilimanjaro. În schimbul unei sume considerabile, evaluată la trei sute de mii de dolari, Bali-Bali se angajase să-i furnizeze tot personalul necesar. În plus îl autoriza să facă ce vrea din Kilimanjaro. Putea să dispună așa cum dorea de enormul lanț muntos, să-l radă de pe fața pământului, dacă avea chef, să-l ia cu el, dacă putea. Ca urmare a unor angajamente foarte serioase, din care sultanul avea de câștigat, North Polar Practical Association era proprietara muntelui african, la fel cum era și proprietara domeniului arctic.

Primirea rezervată președintelui Barbicane și colegului său la Kisongo a fost foarte plăcută. Bali-Bali simțea o admirație vecină cu adorația pentru acești doi iluștri călători, care se lansaseră prin spațiu, în scopul atingerii regiunilor din jurul Lunii. În plus, simțea o simpatie extraordinară a acestora pentru regatul său. Promisese americanilor păstrarea secretului absolut din partea lui și din partea negrilor ce lucrau pe șantiere, negri care nu aveau dreptul să le părăsească nici măcar o zi, sub amenințarea celor mai rafinate suplicii.

Iată de ce operațiunea fusese învăluită de un mister pe care nici cei mai ageri agenți din America și Europa nu putuseră să-l pătrundă. Dacă secretul reușise până la urmă să fie descoperit, se datora faptului că sultanului îi cam slăbise severitatea, după terminarea lucrărilor, și că peste tot se aflau limbuți sau trădători, chiar și în rândul negrilor. Așa prinsese de veste Richard W. Trust, consulul din Zanzibar, despre lucrările din Kilimanjaro. Dar, acum, pe 13 septembrie, era prea târziu pentru a-l opri pe președintele Barbicane în realizarea proiectului. Și, acum, să aflăm de ce Barbicane and Co. alesese regiunea Wamasai ca teatru de operațiuni. Mai întâi pentru că îi convenea din punct de vedere al

poziției sale în această regiune puțin cunoscută din Africa și de faptul că era puțin vizitată. Apoi, masivul Kilimanjaro îi oferea toate calitățile de soliditate și de orientare necesare proiectului său. În plus, țara dispunea de materiile prime de care avea exact nevoie și condițiile lor de exploatare erau foarte bune.

Cu câteva luni înainte de a părăsi Statele Unite, președintele Barbicane aflase de la exploratorul suedez că, la poalele muntelui Kilimanjaro, fierul și huila se aflau din abundență, chiar la suprafața solului. Nu trebuiau să sape galerii și să caute zăcăminte la câteva mii de picioare în măruntaiele pământului. Pentru a avea fier și cărbuni, nu aveai decât să te apleci și le găseai în cantități mult superioare consumului prevăzut în deviz. În afară de acestea, în vecinătatea muntelui se aflau enorme zăcăminte de nitrat de sodiu și pirită de fier, necesare fabricării meli-melinitei.

Președintele Barbicane și căpitanul Nicholl nu aduseseră deloc personal, în afara celor zece maiștri, de care erau absolut siguri. Aceștia trebuiau să-i conducă pe cei zece mii de negri, puși la dispoziția lor de către Bali-Bali, ce trebuiau să construiască tunul gigantic și proiectilul nu mai puțin gigantic.

După două săptămâni de când președintele Barbicane și colegul său sosiseră la Wamasai, se deschiseseră trei mari șantiere la poalele muntelui Kilimanjaro: unul pentru turnarea tunului, al doilea pentru turnarea proiectilului și al treilea pentru fabricarea meli-melinitei.

Mai întâi, să vedem cum rezolvase președintele Barbicane problema turnării unui tun având dimensiuni atât de colosale! Vom vedea și vom înțelege, în același timp, că ultima șansă de salvare, ce rezulta din dificultatea de-a concepe o astfel de mașinărie, scăpa locuitorilor celor două Lumi.

Într-adevăr, să torni un tun al cărui volum să fie de un milion de ori mai mare decât al celui de douăzeci și șapte de centimetri ar fi fost o muncă peste puterile omenești. Există destule dificultăți pentru a fabrica tunurile de patruzeci și doi de centimetri care lansează proiectile de șapte sute optzeci de kilograme, cu două sute șaptezeci și patru kilograme de explozibil. Așadar, Barbicane

și Nicholl nici nu se gândiră să toarne un astfel de tun. Nu era vorba despre un tun, nici măcar despre un mortier. Era vorba de-o galerie străpunsă în masivul muntos rezistent din Kilimanjaro, un fel de puț de mină, dacă vreți.

Evident, puț de mină, această enormă mină camuflată putea să înlocuiască un tun de metal, un Columbiad gigantic, a cărui fabricare ar fi fost costisitoare și dificilă și care ar fi trebuit să aibă o grosime extraordinară pentru a împiedica explozia sa. Barbicane and Co. se gândise de la început să aleagă această opțiune și, dacă J.T. Maston înscrisese în carnetul său cuvântul tun, făcuse acest lucru deoarece tunul de douăzeci și șapte fusese luat ca bază de calcul.

Ca urmare, se alesese un loc la o înălțime de o sută de picioare pe fațada de sud a lanțului muntos, la picioarele căruia se întindeau, cât vedeai cu ochii, câmpii. Nu trebuia să existe nici un obstacol în calea proiectilului, atunci când va fi lansat din această „inimă" forată în masivul Kilimanjaro. Această galerie fu săpată cu o precizie extraordinară și cu multă trudă. Dar Barbicane construise, cu ușurință, perforatoare — niște mașini relativ simple — și le acționa cu aer comprimat obținut cu ajutorul forțelor motrice rezultate din puternicele căderi de apă din munte. Apoi, găurile străpunse de perforatoare au fost umplute cu meli-melinită. Era nevoie de acest exploziv violent pentru a sparge roca, întrucât era vorba despre un fel de sienită foarte dură, formată din feldspat potasic și hornblendă amfibolă. Circumstanță favorabilă, în plus, deoarece această rocă va trebui să reziste presiunii extraordinare produsă de expansiunea gazelor. Dar înălțimea și grosimea lanțului muntos Kilimanjaro erau deficiente pentru a fi sigur că nu vor avea loc fisuri și prăbușiri exterioare.

Mii de muncitori, îndrumați de către cei zece maiștri, sub conducerea președintelui Barbicane, lucraseră cu atâta zel și inteligență, încât proiectul fu dus la bun sfârșit în mai puțin de șase luni.

Galeria măsura douăzeci și șapte de metri în diametru și șase sute de metri adâncime. Deoarece era nevoie ca proiectilul să

După două săptămâni se deschiseseră trei mari șantiere la poalele muntelui Kilimanjaro.

alunece pe un perete perfect neted, fără a lăsa să se piardă nimic din gazele produse de deflagrație, interiorul a fost blindat cu o dulie de fontă perfect strunjită.

În realitate, această muncă era mult mai însemnată decât cea pentru celebrul Columbiad din Moon-City, care trimisese proiectilul de aluminiu în jurul Lunii. Dar ce este oare imposibil pentru inginerii lumii moderne?

În timp ce forajul era făcut în măruntaiele muntelui, muncitorii nu șomau pe cel de-al doilea șantier. În vreme ce se construia carapacea metalică, se fabrica enormul proiectil.

Numai pentru această fabricare, trebuia să se obțină o masă cilindro-conică cântărind o sută optzeci de milioane de kilograme, adică o sută optzeci de mii de tone.

Niciodată nu fusese vorba să se toarne acest proiectil dintr-o singură bucată. Trebuia fabricat din bucăți de câte-o mie de tone fiecare, ridicate succesiv la orificiul galeriei și dispuse lângă camera unde va fi în prealabil pusă meli-melinita. După ce vor fi prinse între ele cu nituri, aceste fragmente vor forma un tot compact, care va aluneca pe pereții tubului interior.

Așadar, pe al doilea șantier, trebuiră aduse patru sute de mii de tone de minereu, șaptezeci de mii de tone de castină și patru sute de mii de tone de huilă joasă ce fusese transformată mai întâi în două sute optzeci de mii de tone de cocs în cuptoare. Deoarece zăcămintele se aflau în vecinătatea muntelui, problema nu era decât cea a cărăușiei.

Cea mai mare dificultate probabil a fost cea a construirii furnalelor înalte pentru a obține transformarea minereului în fontă. Totuși, după o lună, zece furnale înalte de treizeci de metri erau în stare de funcționare și puteau produce fiecare o sută optzeci de tone pe zi. Produceau, în douăzeci și patru de ore, o mie opt sute de tone, deci o sută optzeci de mii de tone, după o sută de zile de muncă. Pe al treilea șantier, deschis pentru fabricarea meli-melinitei, munca se făcu cu ușurință și în condiții maxime de secret, încât compoziția acestui exploziv nu a putut fi încă definitiv determinată nici astăzi.

Totul se desfășurase perfect. Nu s-ar fi procedat cu mai mult succes nici în uzinele Creusot, Vail, Indret, Séyne, Birkenhead, Woolwich sau Cockerill. Nu avusese loc decât un mic accident de trei sute de mii de franci.

Vă dați seama cât de fericit era sultanul. Urmărea lucrările cu o asiduitate neobosită. Și vă imaginați cu ușurință cât de stimulativă era prezența redutabilă a Maiestății Sale asupra zelului credincioșilor săi supuși!

Câteodată, când Bali-Bali se întreba la ce servea toată această trudă, președintele Barbicane îi răspundea:

— Este vorba despre un proiect ce va schimba fața lumii!

— Un proiect care-i va aduce sultanului Bali-Bali o glorie veșnică printre toți regii Africii Orientale! adăuga căpitanul Nicholl.

Inutil să spunem că sultanul era atins în orgoliul său de suveran al ținutului Wamasai.

Pe data de 29 august, lucrările erau complet terminate. Galeria forată la mărimea dorită era îmbrăcată în interior cu cămașă netedă de fontă, pe o lungime de șase sute de metri. În fundul pâlniei erau îngrămădite două mii de tone de meli-melinită, în legătură cu cutia capsei, în care se afla fulminatul. Apoi venea proiectilul lung de o sută cincizeci de metri. Scăzând locul ocupat de explozibil și proiectil, mai rămâneau patru sute nouăzeci și doi de metri de parcurs până la gura țevii, ceea ce asigura tot efectul necesar împingerii produse de expansiunea gazelor.

Se punea o primă întrebare de balistică pură: Va devia proiectilul de la traiectoria calculată de J.T. Maston? Nu, deloc. Calculele sale erau corecte. Acestea arătau în ce măsură proiectilul trebuia să devieze spre estul meridianului muntelui Kilimanjaro, în virtutea rotației Pământului pe axa sa și care era forma curbei hiperbolice pe care-o va descrie în virtutea enormei sale viteze inițiale.

A doua întrebare: Va fi vizibil pe timpul parcursului său? Nu, căci, în momentul ieșirii din galerie, plonjat în umbra Pământului, nu va putea fi observat, și, de altfel, ca urmare a înălțimii sale mici, va avea o viteză unghiulară considerabilă. Odată intrat în zona de lumină, volumul său mic îl va face invizibil, chiar și celor mai

performante lunete și, cu atât mai mult, când, scăpat din lanțurile atracției terestre, va gravita pentru totdeauna în jurul Soarelui.

Desigur, președintele Barbicane și căpitanul Nicholl puteau fi mândri de proiectul pe care-l duseseră la bun sfârșit.

De ce J.T. Maston nu se afla acolo pentru a examina buna execuție a lucrărilor, conform preciziei calculelor care au stat la baza lor?!... Și, mai ales, de ce era departe, atât de departe, prea departe de locul unde formidabila detunătură va trezi ecourile până la orizonturile extreme ale Africii?

Gândindu-se la el, cei doi colegi ai săi nici nu bănuiau că secretarul *Gun-Club*-ului trebuise să evite Balistic-Cottage, după ce evadase din închisoarea din Baltimore, și că era nevoit să se ascundă pentru a-și salva prețioasa existență. Nu știau nici că opinia publică se ridicase împotriva inginerilor din North Polar Practical Association. Nu știau deloc că ar fi putut fi masacrați, sfârtecați, arși de vii, dacă s-ar fi putut pune mâna pe ei! Într-adevăr, norocul lor că, în momentul detunăturii, nu vor putea fi salutați decât de strigătele unei populații din Africa Orientală!

— În sfârșit! spuse căpitanul Nicholl președintelui Barbicane, când, în seara de 22 septembrie, amândoi se odihneau în fața operei terminate.

— Da!... În sfârșit!... Și de asemenea: uf! răspunse Impey Barbicane, scoțând un suspin de ușurare.

— Dac-ar fi să o luăm de la capăt...

— Oh!... Am lua-o de la capăt!

— Ce noroc, spuse căpitanul Nicholl, să fi avut la dispoziție această adorabilă meli-melinită!

— Care-ar fi de-ajuns să te facă celebru, Nicholl!

— Fără îndoială, Barbicane, răspunse, modest, căpitanul Nicholl. Dar îți dai seama câte galerii ar fi trebuit să săpăm în flanurile muntelui Kilimanjaro pentru a obține același rezultat, dacă am fi avut decât fulmicoton asemănător cu cel care ne-a lansat proiectilul spre Lună?

— Spune, Nicholl.

— O sută optzeci de galerii, Barbicane!

— Un proiect care-i va aduce sultanului Bali-Bali o glorie veșnică printre toți regii Africii Orientale! adăugă căpitanul Nicholl.

— Ei bine, le-am fi săpat, căpitane!

— Și o sută optzeci de proiectile de o sută optzeci de mii de tone!

— Le-am fi turnat, Nicholl!

Încercați să cumințiți niște oameni atât de oțeliți! Dar când niște artiliști au făcut înconjurul Lunii, de câte n-ar mai fi capabili oare?

.....

Și, în aceeași seară, doar cu câteva minute înainte de momentul precis al tirului, în timp ce președintele Barbicane și căpitanul Nicholl se tot felicitau, Alcide Pierdeux, închis în biroul său din Baltimore, scotea strigătul Pieilor Roșii în delir. Apoi, ridicându-se brusc de la masa unde se îngrămădeau paginile acoperite cu formule algebrice, strigă:

— Ticălosul de Maston!... Oh! Dobitocu'!... Dar știu că i-am buchisit calculele!... Cum de nu mi-am dat seama mai devreme!... Pe cosinus!... Dac-aș ști unde se află în acest moment, l-aș invita la cină și am bea un pahar de șampanie, chiar în clipa în care mașinăria sa de doi bani va bubui!

Și, după acel urlet sălbatic, cu care-și însoțea partidele de whist, își spuse:

— Bătrân nebun!... Bineînțeles că îi bubuise mintea când a calculat tunul din Kilimanjaro!... Și, totuși, era o condiție *sine qua non* sau *sine canon*, cum am fi spus noi la facultate!

XVIII

ÎN CARE POPULAȚIILE DIN WAMASAI AȘTEAPTĂ CA PREȘEDINTELE BARBICANE SĂ DEA COMANDA: „FOC"!

Suntem în seara de 22 septembrie, dată memorabilă, căreia opinia publică îi atribuia o influență la fel de nefastă ca și celei de 1 ianuarie anul 1000.

Douăsprezece ore după trecerea Soarelui peste meridianul Kilimanjaro, adică la miezul nopții, căpitanul Nicholl trebuia să dea foc infernalei mașinării.

E cazul să menționăm aici că muntele Kilimanjaro, aflându-se la treizeci și cinci de grade la est de meridianul Parisului, iar Baltimore la șaptezeci și nouă grade la vestul aceluiași meridian, există o diferență de o sută paisprezece grade, adică patru sute cincizeci și șase minute sau șapte ore și douăzeci și șase de minute între cele două orașe. Așadar, exact în momentul în care se va efectua tirul, în marea cetate a Maryland-ului va fi ora cinci și douăzeci și patru minute după-amiază.

Vremea era superbă. Soarele apusese pe câmpiile din Wamasai, în spatele orizontului pur. Nici nu-și puteau dori o noapte mai frumoasă, mai calmă, mai înstelată pentru a lansa un proiectil în spațiu. Nici un nor nu se va amesteca cu vaporii artificiali ce-i va degaja deflagrația meli-melinitei.

Cine știe? Poate că președintele Barbicane și căpitanul Nicholl regretau că nu puteau lua loc în interiorul proiectilului. Chiar din prima secundă, ar fi străbătut două mii opt sute de kilometri. După ce descoperiseră misterele lumii selenare, ar fi descoperit misterele lumii solare, și în condiții mult mai interesante decât o făcuse francezul Hector Servadac, propulsat pe cometa Gallia[1].

Sultanul Bali-Bali, cele mai importante personaje de la curtea sa, adică ministrul de Finanțe și călăul său, apoi personalul negru care lucrase la marea operă se adunaseră pentru a urmări diversele faze ale tirului. Dar, din prudență, toți luaseră loc la trei kilometri distanță de galeria forată în muntele Kilimanjaro, pentru a nu avea de suferit de pe urma îngrozitoarei presiuni a aerului.

În vecinătate, câteva mii de indigeni, veniți din Kisongo și din târgușoarele risipite în sudul provinciei, se grăbiseră, la ordinul sultanului Bali-Bali, să asiste la acel sublim spectacol.

Un fir ce făcea legătura între o baterie electrică și detonatorul de fulminat plasat în fundul galeriei era gata să lanseze curentul ce va face să explodeze amorsa și va provoca deflagrația meli-melinitei.

---

[1] Romanul *Hector Servadac*, al aceluiași autor (n.a.).

Ca un preludiu, o cină excelentă îi adunase la aceeași masă pe sultan, pe oaspeții săi americani și pe notabilii din capitala sa, totul pe cheltuiala lui Bali-Bali, care organiza cât mai bine lucrurile, având în vedere că aceste cheltuieli trebuiau să-i fie rambursate de Societatea Barbicane and Co.

Festinul, început la ora șapte și jumătate, luă sfârșit la ora unsprezece, cu un toast al sultanului închinat inginerilor din North Polar Practical Association și succesului proiectului.

Încă o oră, și modificările condițiilor geografice și climatologice ale Pământului vor fi un fapt împlinit.

Președintele Barbicane, colegul său și cei zece maiștri se așezaseră în jurul coloanei în interiorul căreia era montată bateria electrică.

Barbicane, cu cronometrul în mână, număra minutele și niciodată nu i se păruseră mai lungi, păreau nu ani, ci secole!

La ora douăsprezece fără zece minute, căpitanul Nicholl și Barbicane se apropiară de aparatul pe care firul îl punea în legătură cu galeria din muntele Kilimanjaro.

Sultanul, curtea sa, mulțimea de indigeni formau un imens cerc în jurul lor.

Era important ca tirul să aibă loc în minutul precis calculat de J.T. Maston, adică în momentul în care Soarele va trece de acea linie echinocțială pe care n-o va mai părăsi în orbita sa aparentă în jurul sferoidului terestru.

Ora douăsprezece fără cinci minute! Fără patru! Fără trei! Fără două! Fără unu!...

Președintele Barbicane urmărea limba ceasului său de mână, luminat de o lanternă pe care-o ținea unul dintre maiștri, în timp ce căpitanul Nicholl, cu degetul pe butonul aparatului, era gata să închidă circuitul curentului electric.

Douăzeci de secunde! Zece secunde! Cinci! Una!...

Nici cel mai mic tremur al mâinii acestui flegmatic Nicholl! El și colegul său nu erau mai emoționați decât atunci când așteptau, închiși în proiectilul lor, ca tunul Columbiad să-i trimită în regiunile lunare!

— Foc! strigă preşedintele Barbicane.

Şi indexul căpitanului Nicholl apăsă pe buton.

Se auzi întâi o explozie îngrozitoare, ale cărei ecouri propagară bubuiturile până la ultimele limite ale orizontului în Wamasai, apoi şuieratul violent al unei mase care traversă stratul de aer sub presiunea a miliarde de miliarde de litri de gaz, eliberaţi de deflagraţia instantanee a două mii de tone de meli-melinită. Aveai impresia că la suprafaţa Pământului trece unul din acei meteoriţi în care se acumulaseră toate violenţele naturii.

Şi efectul n-ar fi fost mai teribil, dacă toate tunurile din toate artileriile globului s-ar fi alăturat tuturor trăsnetelor cerului pentru a bubui împreună!

XIX

ÎN CARE J.T. MASTON REGRETĂ POATE ZILELE CÂND MULŢIMEA VOIA SĂ-L LINŞEZE

Capitalele celor două Lumi ca şi oraşele importante, până la cele mai modeste târguşoare, aşteptau cuprinse de-o spaimă cumplită. Datorită ziarelor răspândite în mari cantităţi pe suprafaţa globului, fiecare cunoştea ora precisă, ce corespundea miezului nopţii pe muntele Kilimanjaro, situat pe paralela treizeci şi cinci de grade est, ca urmare a diferenţei de longitudini.

Pentru a nu cita decât principalele oraşe în care Soarele parcurgea un grad la fiecare patru minute, iată care erau acestea:

La Paris...	9 h. 40 min. seara
La Sankt-Petersburg	11 h. 31 min. seara
La Londra	9 h. 30 min. seara
La Roma	10 h. 20 min. seara
La Madrid	9 h. 15 min. seara
La Berlin	11 h. 20 min. seara
La Costantinopole	11 h. 26 min. seara
La Calcutta	3 h. 04 min. dimineaţa

La Nanjing 5 h. 05 min. dimineața.

La Baltimore, cum am mai spus, la douăsprezece ore după trecerea Soarelui peste meridianul Kilimanjaro, era ora 5 și 24 minute seara.

Inutil să mai insistăm asupra groazei ce se produse în acele momente. Nici cel mai talentat condei din lume n-ar reuși să o descrie nici chiar în stilul școlii decadente.

Că locuitorii orașului Baltimore nu erau în pericol de-a fi măturați de ridicarea bruscă a oceanelor deplasate, fie! Că ei nu vor vedea decât Golful Chesapeake golindu-se și Capul Hatteras alungindu-se ca o creastă muntoasă, asemeni unui brăzdar deasupra Atlanticului, de acord! Dar orașul, aidoma altora ce nu erau amenințate cu emersiunea sau imersiunea, nu va fi oare răsturnat de zguduitură, monumentele distruse, cartierele înghițite în fundul hăurilor ce-ar putea să se caște la suprafața solului? Și aceste temeri nu erau valabile pentru toate acele părți ale globului, ce nu urmau să fie acoperite de apele revărsate?

Ba da, evident!

Așa că orice ființă umană, în timpul acelui minut fatal, simțea teama ce-o pătrundea până-n oase. Da! Toți tremurau, în afară de unul singur: inginerul Alcide Pierdeux. Nu avusese timp pentru a dezvălui ceea ce descoperise în urma unor calcule. Acum bea un pahar cu șampanie într-unul din cele mai bune baruri din oraș în sănătatea Vechii Lumi.

Cel de-al douăzeci și patrulea minut după ora cinci, corespunzând cu miezul nopții în Kilimanjaro se scursese...

La Baltimore... nu se întâmplă nimic!

La Londra, Paris, Roma, Constantinopole, la Berlin... nimic...! Nici cea mai mică zguduitură!

Domnul John Milne, ce urmărea în mina de huilă din Takoshima, Japonia, tronometrul[1] pe care-l instalase acolo nu observă nici cea mai mică mișcare anormală a scoarței terestre în

[1] Un fel de pendul ale cărui oscilații indică mișcările microseismice ale scoarței terestre: asemeni Japoniei, multe alte țări au instalat astfel de aparate în apropierea minelor ce conțin gaze (n.a.).

acea parte a lumii. În sfârșit, la Sankt-Petersburg, nimic. De altfel, cerul era înnourat și, lăsându-se seara, fu imposibil să vezi dacă mișcarea aparentă a stelelor tindea să se schimbe, ceea ce-ar fi indicat o schimbare a axei terestre.

Ce noapte petrecea J.T. Maston în ascunzișul său, necunoscut de nimeni, în afară de doamna Evangeline Scorbitt! Turba, năvalnicul artilerist! Nu mai avea răbdare! Ar fi vrut să fie mai bătrân cu câteva zile pentru a vedea în sfârșit dacă curba Soarelui se modificase, dovadă sigură că proiectul reușise! Această schimbare, într-adevăr, n-ar fi putut fi constatată în ziua de 23 septembrie, deoarece la această dată astrul zilei se ridică întotdeauna la est, indiferent de punctele de pe glob de unde este privit.

A doua zi, Soarele apăru la orizont așa cum avea obiceiul s-o facă.

Delegații europeni erau adunați pe terasa hotelului lor. Aveau la dispoziție instrumente extrem de exacte care să le permită să constate dacă Soarele descria în mod riguros curba sa în planul Ecuatorului.

Or, la câteva minute după răsărit, discul radios înclina deja spre emisfera australă!

Deci nu se schimbase nimic în mersul său aparent.

Maiorul Donellan și colegii săi salutară făclia celestă cu urale entuziaste și îi făcură „o intrare", cum se spune în teatru. Cerul era superb, orizontul total degajat de aburii nopții și niciodată marele actor nu se prezentă pe-o scenă mai frumoasă, în astfel de condiții de splendoare, în fața unui public uimit!

— Și chiar în locul marcat de legile astronomiei! strigă Eric Baldenak.

— Vechii noastre astronomii, adăugă Boris Karcov, și pe care acești smintiți pretindeau să-l distrugă!

— Nu au obținut nici un profit și s-au făcut și de rușine! adăugă Jacques Jansen, prin gura căruia părea să vorbească întreaga Olandă.

— Și domeniul arctic va rămâne veșnic sub ghețurile ce-l acoperă! adăugă profesorul Jan Harald.

— Ura pentru Soare! strigă maiorul Donellan. Așa cum este, este de-ajuns pentru nevoile lumii!

— Ura... ura! repetară într-un glas reprezentanții vechii Europe.

Atunci, Dean Toodrink, care nu spusese nimic până în acel moment, se făcu auzit cu această observație, de altfel, destul de bine gândită:

— Dar poate că nu au tras!

— Nu au tras?... exclamă maiorul. Facă Cerul să fi tras, din contră, și nu o dată, ci de două ori!

Exact același lucru îl spunea și J.T. Maston doamnei Evangeline Scorbitt. Tot această întrebare și-o puneau și inculții, uniți de data aceasta de logica situației.

Chiar acest lucru și-l repeta și Alcide Pierdeux, adăugând:

— Că au tras sau nu, nu are nici o importanță!... Pământul nu a încetat să valseze pe vechea sa axă și să se plimbe ca de obicei!

De fapt, nu se știa ce se întâmplase în Kilimanjaro. Dar la sfârșitul zilei se dădu un răspuns la această întrebare pe care și-o punea umanitatea.

O telegramă sosi din Statele Unite, și iată ce conținea această ultimă depeșă trimisă de Richard W. Trust, de la Consulatul din Zanzibar:

„Zanzibar, 23 septembrie
Ora șapte și douăzeci și trei de minute, dimineața

Lui John S. Wright, ministru de Stat

Tragere efectuată ieri, la miezul nopții, din mașinărie forată în flancul sud al muntelui Kilimanjaro. Trecere proiectil șuierat groaznic. Detunare îngrozitoare. Provincie devastată de deflagrație. Mare ridicată până la canalul Mozambic. Numeroase vase zdrobite și aruncate pe țărm. Târgușoare și sate distruse total. Totul este bine.

Richard W. Trust."

Da! Totul era bine, deoarece nimic nu se schimbase în starea lucrurilor, în afara dezastrelor din regiunea Wamasai, în parte rasă de pe fața pământului de acel vârtej artificial și de naufragiile provocate de deplasarea păturilor de aer. Dar nu la fel se întâmplase când faimosul Columbiad lansase proiectilul spre Lună? Zguduitura, ce se propagase pe toată suprafața peninsulei Florida, nu se simțise oare pe-o rază de o sută de mile? Da! Sigur! Și de data aceasta, efectul a fost însutit mai puternic...

Orice-ar fi, telegrama anunța două lucruri celor interesați din Lumea Veche și din cea Nouă:

1. Că enormul instrument putuse fi fabricat în chiar măruntaiele muntelui Kilimanjaro.

2. Că tirul avusese loc la ora indicată.

Și atunci lumea întreagă răsuflă ușurată și râse în hohote.

Încercările lui Barbicane and Co. eșuaseră lamentabil! Formulele lui J.T. Maston erau bune de aruncat la coș! Lui North Polar Practical Association nu-i mai rămânea decât să declare falimentul. Oh! se înșelase oare secretarul *Gun-Club*-ului în calculele sale?

— Cred mai degrabă că m-am înșelat eu în afecțiunea ce i-o port! își spunea doamna Evangeline Scorbitt.

Și, dintre toți, ființa umană cea mai descumpănită care exista atunci pe suprafața sferoidului era chiar J.T. Maston. Văzând că nimic nu se schimbase în condițiile în care se mișca Pământul de la crearea lui încoace, se hrănea cu speranța că un accident putuse întârzia operațiunea colegilor săi Barbicane și Nicholl...

Dar, după sosirea telegramei din Zanzibar, trebui să recunoască și el că operațiunea eșuase.

Eșuase!... Și ecuațiile, formulele din care rezulta reușita proiectului? Oare o mașinărie lungă de șase sute de metri, cu un diametru de douăzeci și șapte de metri, lansând un proiectil de o sută optzeci milioane de kilograme în urma deflagrației, două mii de meli-melinită, cu o viteză inițială de două mii opt sute kilometri, era insuficient pentru a provoca deplasarea polilor? Nu!

Nu era posibil!

Și totuși!...

Ca urmare, J.T. Maston, pradă unei violente exaltări, declară că vrea să-și părăsească ascunzișul. Doamna Evangeline Scorbitt încercă în zadar să-l împiedice. Nu din cauză că se mai temea pentru viața sa, deoarece pericolul luase sfârșit. Dar ar fi vrut să-l scutească de ironiile ce se vor face pe spinare bietului calculator, de glumele proaste ce nu vor lipsi, de glumele deocheate ce-i vor împroșca opera!

Și, lucru și mai grav, ce primire îi vor face colegii de la *Gun-Club*? Nu vor da vina pe secretarul lor pentru insuccesul care-i acoperea de ridicol? Nu el, autorul calculelor, purta întreaga responsabilitate a acestui eșec?

J.T. Maston nu vru să audă de nimic. Rezistă rugăminților ca și lacrimilor doamnei Evangeline Scorbitt. Ieși din casa în care stătuse ascuns, apăru pe străzile orașului Baltimore, fu recunoscut, și cei a căror avere și existență fuseseră amenințate, cei pe care-i trecuseră toate sudorile din cauză că nu dezvăluise nimic se răzbunară batjocorindu-l fără milă, îl luară în tărbacă în fel și fel de chipuri.

Trebuia să-i auzi pe puștii din America ce puteau da o lecție șterngarilor parizieni!

— Ei, tu, modificatorul de axă!

— Haida de, cârpitor de ceasuri!

— Ce mai spui, reparator de mașinării uzate!

Pe scurt, descumpănit, fluierat, secretarul *Gun-Club*-ului fu obligat să se întoarcă în palatul din New Park, unde doamna Evangeline Scorbitt își consumă tot stocul de tandrețe pentru a-l consola. Dar totul fu în zadar! J.T. Maston, asemeni lui Niobe, *noluit consolare*, pentru că tunul său nu avusese efect nici cât o pocnitoare de Anul Nou asupra globului terestru.

Trecuseră cincisprezece zile, și lumea, ce-și revenise din teamă, nici nu se mai gândea la proiectele lui North Polar Practical Association.

Cincisprezece zile se scurseseră, și nici o veste despre președintele Barbicane și căpitanul Nicholl! Pieriseră oare în

explozie, în ravagiile produse în Wamasai? Plătiseră cu viața cea mai mare mistificare a timpurilor moderne?

Nu!

După detunare, fuseseră doborâți la pământ amândoi, împreună cu sultanul, curtea sa și câteva mii de indigeni, dar se ridicaseră vii și nevătămați.

— A reușit?... întrebă Bali-Bali, frecându-și umerii.

— Vă îndoiți?

— Eu... să mă îndoiesc!... Dar când veți ști?...

— Peste câteva zile! răspunse președintele Barbicane.

Înțelesese că operațiunea dăduse greș?... Poate! Dar niciodată n-ar fi recunoscut acest lucru în fața suveranului din Wamasai.

Patruzeci și opt de ore mai târziu, cei doi colegi își luară rămas bun de la Bali-Bali, nu fără a fi plătit o sumă frumușică pentru pagubele cauzate la suprafața regatului. Cum suma intră în cuferele personale ale sultanului, iar supușii săi nu primiră nici un dolar, Maiestatea Sa nu regretă deloc această afacere bănoasă.

Apoi, cei doi colegi, împreună cu maiștrii, ajunseră în Zanzibar, unde se afla un vas ce se îndrepta spre Inez. De acolo, având identități false, pachebotul Mesageriilor maritime *Moeris* îi transportă în Marsilia, de acolo cu trenul la Paris, apoi la Le Havre, fără deraieri sau coliziuni și, în sfârșit, cu transatlanticul de la Bourgogne în America.

În douăzeci și două de zile, făcuseră călătoria din Wamasai la New York, statul New York.

Și, pe 15 octombrie, la ora trei după-amiază, amândoi ciocăneau la ușa palatului din New Park...

Câteva clipe mai târziu, se aflau în prezența doamnei Evangeline Scorbitt și a lui J.T. Maston...

XX

CARE ÎNCHEIE ACEASTĂ CURIOASĂ POVESTE PE CÂT DE ADEVĂRATĂ, PE ATÂT DE NEVEROSIMILĂ

— Barbicane?... Nicholl?...

— Maston!

— Voi?...

— Noi!...

Și, în acest pronume, pronunțat simultan de cei doi colegi pe un ton ciudat, se simțeau ironie și reproșuri.

J.T. Maston își trecu cârligul peste frunte. Apoi, cu o voce ce șuiera printre buze ca cea a unui șarpe, cum ar fi spus Ponson du Terrail, întrebă:

— Galeria din Kilimanjaro avea într-adevăr șase sute de metri lungime pe o lățime de douăzeci și șapte?

— Da!

— Proiectilul vostru cântărea exact o sută optzeci de milioane de kilograme?

— Da!

— Și tirul s-a efectuat cu două mii de tone de meli-melinită?

— Da!

Cele trei afirmații căzură ca niște lovituri de măciucă în capul lui J.T. Maston.

— Deci, trag concluzia că... continuă Maston.

— Că?... întrebă președintele Barbicane.

— Că, răspunse J.T. Maston, deoarece operațiunea nu a reușit, explozibilul nu a imprimat proiectilului o viteză inițială de două mii opt sute de kilometri!

— Nu mai spune... îi răspunse căpitanul Nicholl.

— Meli-melinita ta nu este bună decât pentru pistoale de jucărie!

Căpitanul Nicholl sări în picioare la acest cuvânt, care pentru el se transformă într-o jignire crâncenă.

— Maston! strigă el.

— Nicholl!

— Când vei dori să te bați cu meli-melinita...

— Nu! Cu fulmicoton! Este mai sigur!

Doamna Evangeline Scorbitt trebui să intervină pentru a-i calma pe cei doi irascibili artileriști.

— Domnilor!... Domnilor!... spuse ea. Între colegi!...

Și atunci, președintele Barbicane luă cuvântul și spuse cu o voce calmă:

— La ce bun să ne acuzăm? Sigur că calculele prietenului nostru Maston au fost exacte, așa cum sigur este că explozibilul prietenului nostru Nicholl a fost suficient! Da!... Am pus în practică exact datele științei! Și, totuși, experiența a eșuat! De ce?... Poate nu vom afla niciodată!

— Ei bine, strigă secretarul *Gun-Club*-ului, o vom lua de la capăt!

— Și banii ce-au fost cheltuiți în pierdere? remarcă căpitanul Nicholl.

— Și opinia publică, adăugă doamna Evangeline Scorbitt, care nu ne va permite să riscăm a doua oară soarta lumii?

— Ce va deveni domeniul nostru circumpolar? întrebă căpitanul Nicholl.

— La ce cotă vor ajunge acțiunile lui North Polar Practical Association? strigă președintele Barbicane.

Faliment!... Se produsese deja și titlurile se ofereau în pachete la prețul hârtiei vechi.

Acesta fu rezultatul final al acestei operațiuni gigantice. Acesta fu fiascoul memorabil la care ajunseră proiectele supraomenești ale societății Barbicane and Co.

Dacă vreodată batjocura publică își dădu liber curs pentru a umili niște bravi ingineri neinspirați, dacă vreodată articolele ziarelor, caricaturile, cântecele, parodiile avură motiv să se exercite, putem afirma că aceasta fusese ocazia. Președintele Barbicane, administratorii noii Societăți, colegii lor din club fură pur și simplu huiduiți. Li se adresară fel de fel de calificative, unele fără perdea chiar, acele calificative nu ar putea fi redate nici măcar în latină sau în argou.

Europa în special se dezlănțui în glume atât de deocheate, încât yankeii fură scandalizați. Și, deoarece Barbicane, Nicholl și

Maston erau americani și aparțineau acelei celebre Asociații din Baltimore, puțin a lipsit ca să oblige guvernul federal să declare război Lumii Vechi.

În sfârșit, ultima lovitură fu dată de un cântec francez la modă, al ilustrului Paulus, ce mai trăia pe atunci. Acesta făcu ocolul lumii întregi.

Iată unul din cupletele cel mai aplaudate:

Bătrâna Terra-i obosită
N-o să ne poată rezista
Și-au spus cei trei trăsniți fiind siguri
Că ei rotirea-i pot schimba.

Ca să-i așeze astfel axa
Precum le va fi lor pe plac,
S-au luat la trântă cu Pământul
Crezând că-i doar un vechi dovleac.

Și-au construit un tun gigantic
Și-un obuz înfricoșător,
Țintind apoi un loc pe Terra
Ei îi dădură drumu-n zbor.

Și când urlând porni ghiuleaua
Cu vuiet nemaipomenit,
Ce trăsnete, ce fum, ce larmă,
Dar... Terra nici că s-a clintit.

I-a învățat minte „dovleacul"
Pe-acei trei trăsniți cu tunul lor:
El nu s-a abătut din cale...
Ei sunt de râsul tuturor!

Semeață Terra-ți mulțumim,
Grozav cu tine ne mândrim!

În sfârșit, vom afla vreodată cui se datorează insuccesul acestei operațiuni? Acest insucces dovedea că proiectul era imposibil de realizat, că forțele de care dispun oamenii nu vor fi niciodată suficiente pentru a face o modificare în mișcarea de rotație a Pământului, că niciodată teritoriile Polului Arctic nu vor putea fi deplasate în latitudine pentru a putea fi aduse în punctul unde banchizele și ghețurile ar fi topite în mod natural de razele solare.

Asupra acestui punct s-au lămurit, câteva zile după întoarcerea președintelui Barbicane și a colegului său în Statele Unite

O simplă notiță apărută în ziarul *Le Temps* a domnului Hébrard, din 17 octombrie, făcu lumii întregi serviciul de-a o lămuri asupra acestui punct foarte interesant pentru securitatea ei.

Această notiță era redactată astfel:

„Cunoaștem rezultatul nul al operațiunii care avea drept scop crearea unei noi axe. Totuși, calculele lui J.T. Maston, care se bazau pe date exacte, ar fi produs rezultatele căutate, dacă, urmare a unei inexplicabile neatenție, n-ar fi conținut de la început o eroare.

Într-adevăr, când celebrul secretar al Gun-Club-*ului a luat drept bază circumferința globului terestru, acesta a notat patruzeci de mii de metri în loc de patruzeci de mii de kilometri, ceea ce a dus la un rezultat fals al problemei.*

De unde a apărut o astfel de greșeală?... Cine a cauzat-o? Cum a putut un calculator atât de remarcabil s-o comită?... Nu putem decât să emitem supoziții.

Sigur este faptul că, problema modificării axei terestre fiind pusă corect, ar fi fost rezolvată exact. Dar această scăpare de trei zerouri a produs o eroare finală de douăsprezece zerouri.

Pentru a deplasa Polul cu 23°28', admițând că meli-melinita ar fi avut puterea de expansiune pe care i-o atribuie căpitanul Nicholl, ar fi fost nevoie nu de un tun de un milion de ori mai mare decât tunul de douăzeci și șapte de centimetri, ci de un trilion din aceste tunuri, lansând un trilion de proiectile de o sută optzeci de mii de tone.

În concluzie, unica lovitură, în condițiile în care s-a efectuat în Kilimanjaro, nu a deplasat Polul decât cu trei microni, trei miimi de milimetri și nu a făcut să varieze nivelul apelor decât cu cel mult nouă miimi de micron.

În ceea ce privește proiectilul, noua mică planetă, el aparține de acum sistemului nostru, unde este reținut de atracția solară.

Alcide Pierdeux."

Deci era vorba de-o neatenție a lui J.T. Maston, o eroare de trei zerouri la începutul calculelor, care produsese acest rezultat umilitor pentru noua Societate.

Dar, dacă colegii săi de la *Gun-Club* fuseseră furioși împotriva lui, dacă-l blestemară, îl făcură albie de porci, publicul avu o reacție de simpatie în favoarea bietului om. La urma urmei, această greșeală fusese ceea ce produsese tot răul sau mai degrabă tot binele, deoarece ocrotise lumea de cea mai înfiorătoare catastrofă.

Ca urmare, complimentele sosiră din toate părțile, cu mii de scrisori ce-l felicitau pe J.T. Maston de-a se fi înșelat cu trei zerouri!

J.T. Maston, mai descumpănit, mai uluit ca niciodată, nu vru să audă acele ovații pe care întreg Pământul le striga în cinstea sa. Președintele Barbicane, căpitanul Nicholl, Tom Hunter cel cu piciorul de lemn, colonelul Blomsberry, fercheșul Bilsby și colegii lor nu i-o vor ierta niciodată...

Cel puțin îi rămăsese doamna Evangeline Scorbitt. Această admirabilă femeie nu putea să fie supărată pe el.

Înainte de orice, J.T. Maston vru să-și refacă calculele, refuzând să creadă că a putut fi atât de distrat.

Totuși, acesta era adevărul. Inginerul Alcide Pierdeux nu se înșelase. Iată de ce, dându-și seama de această eroare în ultimul moment, când nu mai avea timp să-și liniștească semenii, acest original își păstra un calm perfect în mijlocul groazei generale. Iată de ce ridica paharul în cinstea Vechii Lumi, în momentul în care se lansa proiectilul din Kilimanjaro.

Da! Trei zerouri uitate în măsurarea circumferinței terestre!...

Deodată, J.T. Maston își aduse aminte. Totul se petrecuse la începutul calculelor, când se închisese în biroul său din Balistic-Cottage. Scrisese cifra 40.000.000 pe tabla neagră...

În acel moment, se auzise soneria telefonului... J.T. Maston s-a îndreptat spre aparat... A schimbat câteva cuvinte cu doamna Evangeline Scorbitt... Un fulger l-a răsturnat și a făcut să cadă tabla neagră... S-a ridicat... A scris din nou numărul ce fusese pe jumătate șters când căzuse tabla... Începuse să scrie 40.000... Când se auzi din nou soneria telefonului... Și când începu din nou să lucreze, uită să mai completeze ultimele trei zerouri, numărul indicând circumferința terestră!

Ei bine, vina este a doamnei Evangeline Scorbitt! Dacă ea nu l-ar fi deranjat, poate că n-ar fi fost lovit de descărcarea electrică! Poate că tunetul nu i-ar fi jucat această festă care este de-ajuns să compromită o existență de bune și oneste calcule!

Ce șoc avu biata femeie, când J.T. Maston trebui să-i spună în ce condiții se produsese eroarea!... Da!... Ea era cauza acestui dezastru!... Din cauza ei J.T. Maston era dezonorat pentru lungii ani ce-i mai avea de trăit, căci de obicei se murea centenar în venerabila asociație a *Gun-Club*-ului!

Și, după această discuție, J.T. Maston părăsi în fugă palatul din New Park. Se întoarse la Balistic-Cottage. Se plimba de colo-colo prin birou, repetând:

— Acum nu mai sunt bun de nimic în lumea asta!...

— Nici să vă căsătoriți? rosti o voce pe care emoția o făcea sfâșietoare.

Era doamna Evangeline Scorbitt. Înecată de plâns, înnebunită de durere, îl urmase pe J.T. Maston.

— Dragă Maston!... spuse.

— Ei bine, da, dar cu o condiție... să nu mă mai ocup niciodată de matematică!

— Dragă prietene, am oroare de ea! răspunse admirabila văduvă.

Și secretarul *Gun-Club*-ului făcu din doamna Evangeline Scorbitt doamna J.T. Maston.

În ceea ce privește notița lui Alcide Pierdeux, ce onoare, ce celebritate îi aduse acestui inginer, și implicit Școlii politehnice. Tradusă în toate limbile, publicată în toate ziarele, această notiță îi

făcu numele cunoscut în lumea întreagă. Se întâmplă ca tatăl frumoasei provensale, care-i refuzase mâna fiicei sale „pentru că era prea savant", să citească nota de mai sus în ziarul *Le Petit Marseillais*. Astfel, după ce reuși să înțeleagă semnificația acesteia fără nici un ajutor din afară, cuprins de remușcări, îi trimise autorului acestei notițe o invitație la cină.

XXI

FOARTE SCURT, DAR FOARTE LINIŞTITOR PENTRU VIITORUL LUMII

De acum înainte, locuitorii Pământului să se liniștească! Președintele Barbicane și căpitanul Nicholl nu-și vor relua experimentul ce dăduse greș atât de jalnic. J.T. Maston nu-și va reface calculele, fără erori de data asta. Ar fi inutil! Notița inginerului Alcide Pierdeux spusese adevărul. Ceea ce demonstrează mecanica este că, pentru a produce o deplasare a axei de 23°28', chiar și cu ajutorul meli-melinitei, ar fi nevoie de un trilion de tunuri asemănătoare celui ce fusese săpat în masivul Kilimanjaro.

Or, sferoidul nostru, oricât de solidă i-ar fi suprafața, ar fi prea mic pentru a le conține pe toate.

Se pare deci că locuitorii globului pot dormi în pace. A modifica condițiile în care se mișcă Pământul este peste puterile permise umanității! Nu se cade ca oamenii să schimbe ceva din ordinea stabilită de Creator în sistemul Universului!

Jules Verne

Un pământ cu susu-n jos

Sultanul, curtea sa, mulţimea de indigeni
formau un imens cerc în jurul lor.
Era important ca tirul să aibă loc în minutul precis
calculat de J.T. Maston,
adică în momentul în care Soarele va trece de
acea linie echinocţială pe care n-o va mai părăsi în
orbita sa aparentă în jurul sferoidului terestru.
Ora douăsprezece fără cinci minute!
Fără patru! Fără trei! Fără două! Fără unu!...
Preşedintele Barbicane urmărea limba ceasului său
de mână, luminat de o lanternă pe care-o ţinea unul
dintre maiştri, în timp ce căpitanul Nicholl,
cu degetul pe butonul aparatului, era gata să
închidă circuitul curentului electric.
Douăzeci de secunde! Zece secunde! Cinci! Una!...
Nici cel mai mic tremur al mâinii acestui flegmatic
Nicholl! El şi colegul său
nu erau mai emoţionaţi decât atunci când aşteptau,
închişi în proiectilul lor,
ca tunul Columbiad să-i trimită în regiunile lunare!
— Foc! strigă preşedintele Barbicane.

9 789731 350875

BIBLIOGRAFIE ŞCOLARĂ
LITERATURĂ UNIVERSALĂ